

שם יחידת ההוראה	נכתב ע"י המורה:	שכבת גיל	עמוד
יחידת הוראה בנושא: דמות	נורית אייל	יסודי א'-ב	1
שיעור 1	נורית אייל	יסודי א'-ב	2
שיעור 2	נורית אייל	יסודי א-ב	3
יחידת הוראה על חושים בכלל וחוש השמיעה בפרט	אמיר לביא	יסודי א-ב	5
היכרות עם עולם התיאטרון וגיבוש קבוצתי	שנית יהודיין	יסודי ד-ו	13
היכרות ראשונית עם עולם התיאטרון	שנית יהודיין	יסודי ד-ו	15
דינמיקה קבוצתית – א'	שנית יהודיין	יסודי ד-ו	16
דינמיקה קבוצתית – ב'	שנית יהודיין	יסודי ד-ו	17
תיאטרון פיזי – מפסל ועד טקסט	ליאור אזור	יסודי א-ב	18
הפסל ואני	ליאור אזור	יסודי א-ב	19
פוסל ומפסל בתיאטרון	ליאור אזור	יסודי א-ב	20
תמונה קפואה בסיפור	ליאור אזור	יסודי א-ב	21
שימוש בפסלים בסיפור ומונולוג	ליאור אזור	יסודי א-ב	22
חשיבה יצירתית בבניית סיפור	תמי אסולין	חינוך מיוחד / יסודי ג-ו/ כיתת חרשים	23
יחידת הוראה בנושא: ערך החברות	אור דגן	יסודי (ג'-ד')	25
ריב בין חברים	אור דגן	יסודי (ג'-ד')	26
חרם	אור דגן	יסודי (ג'-ד')	27
פתרון בעיות	אור דגן	יסודי (ג'-ד')	28
יחידת הוראה בנושא: דמויות בתיאטרון	מיכל ירושלמי	חנ"מ / יסודי (ה'-ו')	29
יחידת הוראה בנושא: טקס	דבורית בן יוסף	יסודי ה-ו	32
שיעור 1	דבורית בן יוסף	יסודי ה-ו	33
שיעור 2	דבורית בן יוסף	יסודי ה-ו	34
שיעור 3	דבורית בן יוסף	יסודי ה-ו	35
שיעור 4	דבורית בן יוסף	יסודי ה-ו	36
יחידת הוראה בנושא: להיות אחר	חגית דויטש-פפוז	יסודי ה-ו	37
שיעור 2	חגית דויטש-פפוז	יסודי ה-ו	38
שיעור 3	חגית דויטש-פפוז	יסודי ה-ו	39
שיעור 4	חגית דויטש-פפוז	יסודי ה-ו	40
יחידת הוראה בנושא זיכרונות	טל בן עזרא	ה-ח	41
מכתבה לפסל קבוצתי	טל בן עזרא	ה-ח	42
מכתבה להצגה	טל בן עזרא	ה-ח	43
מזיכרון אישי לפסל בימתי	טל בן עזרא	ה-ח	44
מפסל של זיכרון אישי להצגה בימתית	טל בן עזרא	ה-ח	45
יחידת הוראה: מחזה 'הקמצן' ~ מולייר	שוקי אסולין	ה'-ו' / כיתת חירשים	47
הכרת דמויות של קומדיה דל ארטה	שוקי אסולין	ה-ו	48

שם יחידת ההוראה	נכתב ע"י המורה:	שכבת גיל	עמוד
עבודת מצגת של תלמידים	שוקי אסולין	ה-ו	49
יחידת הוראה בנושא: אני מול מקרה בוחן חברתי	אלעד גרימן	ז-י	50
קונפליקט	אלעד גרימן	ז-י	51
חקר מקרה חברתי	אלעד גרימן	ז-י	53
כתיבת טקסט מתוך האימפרוביזציות .	אלעד גרימן	ז-י	55
סצנות חברתיות	אלעד גרימן	ז-י	56
יחידת הוראה בנושא: טקסט	אדוה מלול דוידוב	ז-י	57
מודל א.פ.ר.ת- הגדרת המושג "פרשנות" וכיצד הוא קש	אדוה מלול דוידוב	ז-י	58
טקסט לבן	אדוה מלול דוידוב	ז-י	60
לקיחת טקסט משיר מוכר והפיכתו לסצנה	אדוה מלול דוידוב	ז-י	61
כתיבת טקסט מתוך תמונה	אדוה מלול דוידוב	ז-י	63
יחידת הוראה: 'יצירות אישיות'	ניצן קרן	ט-י	64
הצגת הנושא ותרגיל מעורר השראה מספר 1	ניצן קרן	ט-י	65
תרגיל מעורר השראה מספר 2	ניצן קרן	ט-י	66
תרגיל "קצה חוט" ותרגיל "דקה"	ניצן קרן	ט-י	67
מאפייני התיאטרון הפוסט-מודרני דרך יצירה	יניב פרץ	ט-י	68
מבוא לפוסט מודרניזם	יניב פרץ	ט-י	68
הכנה לפגישה עם הניצול.ה	יניב פרץ	ט-י	69
כתיבת המבנה של המופע	יניב פרץ	ט-י	70
עבודה וחזרה על המופע	יניב פרץ	ט-י	71
יחידת הוראה בנושא: מוסכמות תיאטרוניות	בתיה סולומון ביב	י	72
היכרות + מהו אירוע תיאטרוני?	בתיה סולומון ביב	י	72
שיעור: 2: מוסכמות תיאטרוניות בסיסיות	בתיה סולומון ביב	י	75
שיעור 3 : רכיבים בימתיים - תפאורה	בתיה סולומון ביב	י	77
שיעור 4+5 : רכיבים בימתיים – תפאורה	בתיה סולומון ביב	י	78
יחידת הוראה בנושא: תיאטרון ישראלי	דניאל בוקריס ליב	י-יא	79
שיעור 1 מטרות: היכרות עם תחום התיאטרון הישראלי	דניאל בוקריס ליב	י-יא	79
שיעור 2 מטרות: העלאת סצנה ממחזה ישראלי מהקמת המדינה	דניאל בוקריס ליב	י-יא	80
שיעור 3-סיום עבודה על סצנות מתוך המחזה הוא הלך	דניאל בוקריס ליב	י-יא	80
שיעור 4-יצירת סצנה ישראלית מודרנית	דניאל בוקריס ליב	י-יא	81
מבוא לעבודה על דמות	סמדר בן דוד	י-יא	82
שיעור מספר: 1 ניתוח דיוקן	סמדר בן דוד	י-יא	82
שיעור: 2: מונולוג	סמדר בן דוד	י-יא	84
יחידת הוראה : פסיעות לקראת הפקה	עדי נוי	יא	86

שם יחידת ההוראה	נכתב ע"י המורה:	שכבת גיל	עמוד
שיעור 1 : לזהות את הצורך	עדי נוי	יא	87
שיעור 2 : ניסוח שאלה פוריייה	עדי נוי	יא	89
שיעור 3 : לוחות השראה	עדי נוי	יא	91
שיעור 4 : הגשת תרגיל דימוי	עדי נוי	יא	98
שיעור 5: עבודה על דמות בשיטת לאבן	עדי נוי	יא	102
יחידת הוראה: דיאלוג בין אישי בחיים ובת יאטרון	איילת מישקובסקי	יא-יב	104
יחידת הוראה בנושא: תיאטרון מחול - 'פינה באוש'	אדוה דוידאן	יא-יב	106
שיעור: 1 חשיפה לעולם תיאטרון מחול	אדוה דוידאן	יא-יב	107
שיעור: 2: תיאטרון מחול – חשיפה ליוצרת פינה באוש ול	אדוה דוידאן	יא-יב	108
שיעור: 3: אלמנטים המאפיינים את יצירותיה של פינה בא	אדוה דוידאן	יא-יב	110
שיעור: 4: אלמנטים המאפיינים את יצירותיה של פינה בא	אדוה דוידאן	יא-יב	111

"אם אני אינני אני, אז מי אני בכלל..."

יחידת הוראה בנושא: דמות

"הכנסות" לדמות השונה ממני מאד

נורית אייל

שכבת גיל: א-ב

מטרות היחידה:

1. זיהוי העובדה שיש דמויות מגוונות מאוד ושוונות אחת מהשניה
2. לפתח יכולת הבנה שיש הבדל בין דמות שמוצאת חן בעיניי, לדמות שיכולה להיות מעניינת לדמות בהצגה
3. לפתח את עולם הדמיון ולהעשיר אותו
4. "להכנס" לנעליים של דמות אחרת ו"ללכת" בתוכן
5. לפתח יכולת עבודה פיזית על דמות
6. יכולת להזדהות עם דמות וכך אולי גם לפתח יכולת אמפתית.

הערה:

השיעורים מתחברים ישירות למטרות שתיארתי מעל, לכן, לא אפרט אותן במהלך השיעורים.
את השאלות אכתוב בסיום המהלך כולו, מכיוון שאני חושבת שבכיתה א', משמעותי לעבור את החוויה במלואה קודם ורק לאחר מכן לשאול שאלות.
עצירה במהלך כל שיעור, עלולה לקחת הרבה זמן משיעור קצר מאוד (45 דק), ולקטוע את המהלך ולשעמם את הילדים.

שיעור 1:

- אני מפזרת על הרצפה של חדר התיאטרון תמונות של כל מיני דמויות שהדפסתי פעם.
 - הילדים מסתובבים בין הדמויות עם מוסיקה.
 - כשאני עוצרת את המוסיקה הילדים עוצרים ליד דמות שמוצאת חן בעיניהם. זה בסדר עם כמה ילדים עומדים ליד אותה הדמות, **אני מנחה את הילדים לא לקחת תמונה.**
 - אני שוב שמה מוסיקה, והפעם כשהמוסיקה עוצרת, הילדים נעמדים ליד דמות שלא מוצאת חן בעיניהם. שוב, הם יכולים לעמוד כמה ילדים ליד אותה דמות, **ושוב אני מנחה אותם לא לקחת את התמונה.**
 - אני שוב שמה מוסיקה, והפעם הילדים עוצרים ליד תמונה שהם לא כל כך מבינים מה הדמות עושה? ושוב אותו הדבר כמו קודם.
 - שוב מוסיקה, והפעם הם עוצרים ליד דמות שמסקרנת אותם.
 - בפעם האחרונה אני שמה מוסיקה וכשהמוסיקה מפסיקה הם נעצרים ליד דמות שנראה להם שיהיה להם מעניין לשחק אותה.
- לרוב בשלב הזה, הילדים עומדים לבד ליד תמונה, אבל אם יש כמה זוגות או שלישיות אני מרשה להם, בתנאי שהם חולקים את התמונה.
- לאחר שהילדים בחרו את התמונה שהם רוצים אני מבקשת מהם לשבת ולהסתכל על התמונה טוב, טוב ולצלם אותה בראש שלהם. אחרי שהם "צילמו" את התמונה, אני מבקשת מהם לעצום עיניים ולדמיין מן תעודת זהות כזו של דמות.
 - איך קוראים לה?
 - בת כמה היא?
 - מאיפה היא?
 - היא עובדת/ לומדת?
 - מה היא עושה בתמונה?
 - מה היא לובשת?
 - למה היא עושה את מה שהיא עושה?

שיעור 2:

- חוזרים בקצרה על השלב של ההתבוננות בתמונות ושאלת השאלות
- הילדים מחזירים את התמונות לשולחן ואז מתחילים ללכת בחדר, כשהם מדמיינים שהדמות הולכת לידם. הם מדמיינים שהם הולכים ברחוב, ופתאום הדמות מהתמונה מופיעה והם מתחילים לעקוב אחריה. הילדים צריכים להסתכל על ההליכה של הדמות, האם היא ממהרת? או הולכת לאט? לאן לדעתם היא הולכת? מה היא לובשת? מה סגנון ההליכה שלה? היא עוצרת להסתכל בחנויות? ממהרת? מה הגובה שלה?
- ופתאום יש ברק וחושך, ואז אור (בכאילו) והדמות הופכת לפסל, אבל מאחורי הפסל, יש ריצ'רץ'. הילדים פותחים את הריצ'רץ' ומגלים שהדמות היא בעצם תלבושת. הם לובשים את התלבושת על עצמם, וסוגרים את הריצ'רץ' מאחור. (אפשר לעזור למי שצריך ☺)
- עכשיו כשהם ילכו בחדר הם ילכו בתוך התלבושת של הדמות.

שיעור 3

- חוזרים בקצרה על שלב ההסתובבות ליד הדמות וה"כניסה אליה"
- הילדים מסתובבים ככה קצת בחדר, כאשר הם מדייקים את ההליכה של הדמות, את התנועות, מתרגלים את התחושה של "ללכת בתוך דמות". לבסוף הילדים נעמדים בטור ארוך ואחד אחד הם חוצים את החדר בתור הדמות שלהם. פעם אחת רק בתור הדמות בלי לדבר ובפעם השנייה, כל דמות אומרת משהו שהיא רוצה ומשהו שמפריע לה, למשל: "אני חולמת להיות רקדנית אבל ההורים שלי לא מרשים לי", "הלוואי והיה לי טלפון משלי, אבל אין לי כסף", "אני נורא ממהרת לעבודה, אבל האוטובוס לא מגיע, וכו'...."

שיעור 4:

- חוזרים בקצרה על ההליכה בתוך הדמויות
- אני מחלקת את הילדים לזוגות, כל זוג צריך להכין הצגה קצרצרה שבה הקהל מבין את המקום (בשלב הזה, הילדים כבר יודעים להכין הצגה שיש בה מקום), ולתוך המקום, נכנסות הדמויות. אותן דמויות מהתמונות. כמובן, שהדמויות צריכות להתאים למקום, אז צריך לחשוב ביצירתיות, איפה למשל רקדן, ומלכה יכולים להפגש וכו'....
- בסיום כל שיעור, וכמובן, גם בשיעור האחרון, הילדים והילדות עומדות ועומדים בחדר ו"פותחים את הריצ'רץ'" של הדמות, יוצאים החוצה, ומכווצים את התלבושת לקטן קטן, ככה שהם יוכלו להחזיק אותה בין האצבעות שלהם. הם שומרים את התלבושת איפשהו אצלם, בכיס, בראש, בבטן, באוזן, בחדר איפשהו, כדי שיוכלו להשתמש בה בפעם אחרת, כשירצו.

לאחר השיעורים:

- ניתן לשלב פעולה עם מחנכת הכתה או המורה לשפה, ולכתוב את הסיפור של הדמות. אפשר ממש להכין ספרון, עם התמונה של הדמות על הכריכה ובפנים את הסיפור של הילדים.

שאלות שניתן לשאול את הילדים:

- איך הרגשת כשהיית בתוך הדמות?
- את.ה חושב.ת שאת.ה יכול.ה לזהות את הרגשות של הדמות ששיחקת? מה הם?
- מתי את.ה חושבת שתוציאי את הדמות ותשתמש.י בה?

על טעם ועל ריח
יחידת הוראה על חושים בכלל וחוש השמיעה בפרט
מאת: אמיר לביא

על חושים – 'יעקב ועשיו'

שכבת גיל: א-ב

(כשעה וחצי – שיעור כפול ואף יותר)

מטרות:

- א. העמקת ההיכרות עם המאפיינים הפיזיים והקוליים של האדם המהווים את החותם האישי שלו.
- ב. היכרות עם חמשת החושים והקשר שלהם לעולם התיאטרון. (זיכרון חושים).
- ג. היכרות עם טקסט מקראי.
- ד. הנאה.

היבטים תיאורטיים ומעשיים:

- א. טיפוח עולם הדמיון של התלמיד דרך משחק, הנאה והנעה לפעולה.
- ב. עידוד דיאלוג בין התלמיד למורה ובין תלמיד לתלמיד ויצירת קשר בלתי אמצעי בין המורה המסיר את פרסונת "המורה" לבין התלמיד ובכך יוצר מרחב בטוח ולא מאיים עבור התלמיד המעודד את היצירתיות הטמונה בו.
- ג. הפנמת תוכן שלא דרך כתיבה וקריאה אלא דרך משחק המביאה להטבעת זיכרון טובה יותר ומפגש ידידותי בהמשך עם הטקסט המקראי כיצירה כתובה.
- ד. הבנה טובה יותר של החושים ושימושם בתיאטרון.

ציוד נלווה:

מקרן, ספר תנ"ך, מטפחות, שתי בובות של תינוקות.
תלבושות או אביזרים מייצגים של דמויות המופיעות בסיפור. מוסיקה תואמת סצנות בסיפור.

המקום:

חדר התיאטרון

פתיח: (10 דקות)

המורה יפתח בסיכום השיעור הקודם שעסק בדומות ובשונות שלנו מבחינת המאפיינים הפיזיים והקוליים של כל אחד מאתנו. השונות הזו והרצון להידמות לאחר הם המאפשרים לנו באמצעות החיקוי ליצור דמויות ותיאטרון, שכן אם כולנו היינו אותו דבר בדיוק לא יכולנו ליצור תיאטרון או לגלות את ההנאה בחיקוי האחר וביצירת דמות. העובדה שאנו דומים זה לזה בכמה וכמה מובנים ויחד עם זאת אנו שונים זה מזה היא שעושה את עולמנו לצבעוני יותר, מורכב יותר ומרתק יותר. בשיעור זה נגלה עוד משהו שהוא בעצם נמצא אצל כולנו אבל בכל זאת מקבל ביטוי שונה ואנו חווים אותו באופן שונה.

האם אתם יכולים תלמידים להגיד מה יש לכולנו שאי אפשר באמת "לראות אותו" אבל אנו משתמשים ביכולות האלו כל הזמן?

מן הסתם התלמידים יתקשו לענות על שאלה כה מורכבת והמורה ינחה אותם דרך סדרת רמזים.

הביטו בתמונה הזו לפניכם:

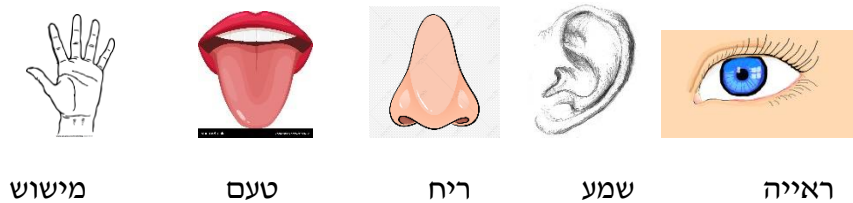

חמישה חתולים הנראים דומים זה לזה ובכל זאת כל אחד מהם עוסק במשהו אחר. האם תוכלו לתאר לי במה עוסק כל חתול וחתול?

חמשת החתולים מייצגים על פי עיסוקיהם את חמשת החושים. החתול השמאלי מתבונן בעצמו במראה ומביא לידי ביטוי את חוש הראייה. החתול מעליו מקשיב לשעון ומביא לידי ביטוי את חוש השמיעה. החתול האמצעי מלקק קערת חלב ומשתמש בחוש הטעם. החתול השוכב נוגע בצמחים ומשתמש בחוש המישוש ואילו החתול הימני מריח את הפרחים.

איך קוראים ליכולות שלנו לראות, לשמוע, לטעום, למשש ולהריח? בדיוק! אלו הם חמשת החושים שלנו. לכולנו יש את אותם חושים. אבל כמו שנאמר "על טעם ועל ריח אין להתווכח". לא כולנו אוהבים את אותו אוכל יש ריחות שאנו אוהבים ויש ריחות שאנו לא סובלים. כמה אוהבים בכיתה לאכול אוכל חריף? כמה לא?

המורה יצייר על הלוח את המייצגים הפיזיים של החושים וירשום את שם החוש לידם.

לצערנו יש אנשים שהחושים שלהם נפגעו והם משתמשים יותר בחושים האחרים כדי לחפות על אובדן החוש האחד.

כיצד קוראים לאדם שאיבד את חוש הראייה? – עיוור.

כיצד קוראים לאדם שאיבד את חוש השמיעה? – חירש

כיצד קוראים לאדם שאיבד את חוש הריח? – תתרן.

”כיצד אני משתמש בחושים בתיאטרון? יש לנו **זיכרון חושים**. למשל תראו לי כרגע שאתם אכלתם לימון. באופן אינסטינקטיבי הפרצוף של התלמידים מתעוות בחמיצות. הסתכלו זה בזה תראו איך אתם מגיבים באופן דומה. זה קורה משום שכולנו זוכרים את הטעם של הלימון ואנו יכולים להשתמש בזיכרון הזה בתיאטרון בלשחק ב”כאילו” אני אוכל לימון. מישוהו יכול להגיד לי מה אני עושה עכשיו? (המורה מציג קילוף בננה) התלמידים מגיבים המהירות והמסקנה היא שמספיק שנראה פעם אחת כיצד מקלפים בננה כדי שנזכור זאת.

היום נציג סיפור מהתורה המספר על בן שניסה ”לעבוד” על אביו באמצעות החושים על מנת לקבל ברכה ששמורה אך ורק לאח הבכור. פעם היה נהוג שהאח הבכור מקבל את רוב הרכוש של האבא לאחר מותו של האב. והאח הצעיר היה מקבל הרבה פחות. התורה לא אהבה את המנהג הזה ופעמים רבות דווקא הבן הצעיר יותר היה הבן המועדף שזכה. ובסיפור שלנו הבן הצעיר רצה להיות הבן הבכור כבר במהלך הלידה.

" פעם לפני שנים רבות נולד לאברהם אבינו בן בשם יצחק. אברהם היה האדם הראשון בעולם שהאמין באלוהים אחד בעוד שכל האנשים שחיו בתקופתו האמינו באלים רבים. יצחק גדל ונשא את רבקה לאשה. לרבקה "לקח המון זמן" עד שהיא נכנסה להריון. וכשסוף סוף הייתה בהריון היה לה לא רק תינוק אחד בבטן, אלא שני תינוקות בבטן התחולל מאבק בין שני התינוקות מי יצא קודם." (המורה יוצא מאחורי הקלעים מתלבש כרבקה עם בטן גדולה וחצאית ארוכה ומסתיר מתחת לכיסא ולחצאית את בובות התינוק). מראה המורה הלבוש כאישה בהריון יוצר פרצי צחוק מיידים אצל התלמידים והתרגשת גדולה ובבת אחת נופלת פרסונת המורה והתלמידים נחשפים לפן המשחקי באישיותו ולהיבטים הלא פורמליים. שבירת הפרסונה לכשעצמה יוצרת תגובות של תדהמה עם צחוק משחרר וגם לגיטימציה לשחק ולהנות.

רבקה: "הוי, כמה כבד לי. אני בקושי יכולה ללכת. מה יש לי בבטן? ממותה? וכל הזמן הבטן שלי זהה. מה קורה שם? הוי יש לי צירים! הוי נראה לי שהוא רוצה לצאת. תדחפי רבקה. תדחפי." "

המורה נושם ונושף בכבדות. לוחץ עם קול ועושה אילוסטרציה מצחיקה של לידה. לפתע מגיח תינוק אחד מהבטן אבל מייד בעקבותיו יוצא תינוק הנוגע בעקב של בובת התינוק הראשונה.

"אני לא מאמינה. מה זה? עוד תינוק. גם הוא רוצה לצאת ראשון הוא אווז בעקב של התינוק הראשון הוא מנסה למשוך את התינוק הראשון חזרה לבטן כדי שיצא ראשון אבל התינוק הראשון לא מוותר והוא יוצא ראשון לאוויר העולם. מחיאות כפיים ל... איך אני אקרא לו? תראו הוא כזה אדמוני ג'ינג'י. אני אקרא לו עשיו. ולתינוק השני משום שהוא אחז בעקב של עשיו אני אקרא לו יעקב."

המורה חוזר אל מאחורי הקלעים ופושט את דמותה של רבקה. וחוזר לדמות המספר.

"עברו שנים. שני האחים גדלו. עשיו אהב לצוד חיות ואילו יעקב אהב לרעות את הכבשים. לא לראות בעניים. אלא לקחת אותם למרעה. לשדה שיש בו הרבה אוכל לכבשים. הוא היה רועה. בע'. לא בא'."

מי רוצה לשחק את עשיו? התלמידים מצביעים, (לרוב זה ילווה ב"אני אני" ויש לעודד הצבעה בשקט). אפשר לבחור תלמיד אחד או מספר תלמידים המשחקים במקביל. החזיקו כולכם חץ וקשת דמיוניים תבחרו נקודה בחדר ונסו לשלוח את החץ כמה שיותר רחוק תעקבו אחרי החץ במעופו". נסו שוב. שבו.

"יום אחד יצא עשיו לצוד חיות. אבל באותו יום הוא לא הצליח לצוד אף חיה."

הנחיית צד: מי רוצה להיות ארנב? מי רוצה להיות צבי? וכולי. נסו לחקות את החיות כיצד הן הולכות, קופצות שותות ואוכלות.

" למרות שעשיו התאמץ מאד להתבונן מסביב ולשמע רחש של הליכת חיה או קול של חיה. הוא לא מצא באותו בוקר בקלות את החיות. הוא חשב על הריח והטעם של החיה אחרי שיבשל אותה.

הנחיית צד : המורה מנחה את עשיו לצוד כל פעם חיה מסוימת וכל החיות האחרות ב"פריז" (הקפאה).

"טיילו החיות ביער וכשעשיו התקרב אליהם עם החץ והקשת שלו הוא ניסה לפגוע בהם אך הם התחמקו והוציאו לו לשון."

"עשיו היה מאד עצבני ורעב."

הנחיית צד : המורה מבקש מהתלמידים ששיחקו בחלל החדר לחזור למקומם. וממשיך בסיפור.

" בעוד עשיו היה איש ציד. יעקב אחיו התאום והצעיר היה יושב אוהלים. הוא אהב לרעות את הצאן ולצאת עם הכבשים העזים והפרות למרעה."

הנחיית צד : מאלו שלא השתתפו עד כה מי רוצה להיות יעקב? מי רוצה להיות כבשה, עז או פרה?

אם יש פרטי לבוש ייצוגים לחיות אפשר לתת אותם כמו כובעי צמר וכולי.

"יעקב הוביל את הצאן אל הבאר נתן להם לשתות, והם לחכו עשב מהשדה. באותו בוקר בו יצא עשיו לצוד ישב יעקב בנחת עם הצאן שלו בשדה ובישל לעצמו נזיד, אוכל שהריח הטוב שלו התפשט למרחוק. והאוכל היה טעים מאד, מאד. עשיו שהיה רעב מאד ולא הצליח למצוא ציד, התקרב למקום שישב בו יעקב ולפתע ריח טוב עלה באפו הריח הפנט אותו והוא הלך בעקבות חוש הריח. עד שלמרבה הפתעתו גילה את יעקב והאוכל שהכין."

למורה : אפשר להשתמש בדוגמא הזאת כדי לעודד את עשיו ללכת בעקבות הריח.

טעים יטבתה (לחצו על הקישור)

הנחיית צד : המורה מחלק את התלמידים למספרי אחת ושתיים. ומרכיב זוגות. (והיה ועולים התנגדויות בהרכב הזוגות) יש לטפל בהתנגדות באופן אינדיבידואלי וליצור פתרונות יצירתיים כחלק מהדיאלוג הפתוח בין התלמיד למורה. מספרי אחד הם עשיו ומספרי שתיים הם יעקב.

כל התלמידים המגלמים את יעקב יושבים על הכיסא ואילו התלמידים המגלמים את עשיו עומדים מולם.

" יעקב אכל מהנזיד (אולי מרק) ולא הפסיק לעשות קולות של הנאה מכמה שטעים לו. וכשהוא ראה את עשיו הוא אפילו הגזים בקולות שהוא הוציא מהפה. 'הממ... יאמי יאמי. מממ... כמה שזה טעים' לעשיו נזל הריר כבר מהריח והוא כל כך רצה לטעום מהנזיד. אבל יעקב היה מוכן רק בתנאי אחד לתת לו מהאוכל. 'אם תסכים שאני אהיה האח הבכור אז אני אתן לך לאכול מהנזיד.' "

הנחיית צד : עשיו רוצה לאכול מהנזיד יעקב רוצה להיות האח הבכור. יעקב נסה לשכנע את אחיו לוותר על הבכורה. עשיו תנסה לשכנע את יעקב לתת לך לאכול מהנזיד בלי לוותר על שום דבר. אבל בסוף אתה מתרצה (רצון, מעצור, קונפליקט). התלמידים ישחקו במקביל (אין להתרגש מהרעש היצירתי זה דבר חיובי. לאחר זמן מה המורה מנחה על "הקפאה". ובוחר בשתי דוגמאות המתעוררות לחיים ומנהלים ביניהם את הוויכוח. עם גמר ההצגה מבקש המורה מהתלמידים לחזור למקומותיהם.

"כעבור מספר שנים הזדקן מאד האבא יצחק ונעשה עיוור. הוא לא היה יכול לראות. יום אחד הוא קרה לבנו עשיו."

המורה יוצא אל מאחורי הקלעים ומתלבש כיצחק העיוור. ומזמין את אחד התלמידים להיות עשוי.

"בני היקר עשוי. גש אלי בני אהובי, דבר אלי." (התלמיד עונה משפט ככל העולה על רוחו). כן, כן אני מזהה את הקול שלך. אני **עיוור** אבל לא **חירש**. יש לי בקשה אליך. אני כבר זקן מאוד ובקרוב כבר לא אהיה בארץ החיים. ואני רוצה להוריש לך את כל הרכוש שלי, ולהעניק לך את ברכת האח הבכור. לך תצוד לי ציד תבשל את מה שאתה צד כמו שצריך, תביא לי לאכול ואז אני אברך אותך".

הנחיית צד: המורה מבקש מהתלמיד לחזור למקומו ובינתיים יוצא אל מאחורי הקלעים ומתחפש לרבקה.

רבקה: יעקב, יענקלה. איפה אתה? (התלמידים יצביעו והמורה בוחר את אחד התלמידים כיעקב).

הו יענק'לה שלי. (התלמידים מגיבים בפרץ צחוק לכינוי הלא מקראי). תקשיב לי ותקשיב לי טוב. אתה שומע? (יעקב: כן) רק רציתי לבדוק. אבא שלך מתכוון לתת את הבכורה לאחיד. את האוהלים והבהמות והכל לאחיד. ואתה יודע שאתה הבן האהוב עלי ואני לא מוכנה לתת לזה לקרות. והרי סיפרת לי שיום אחד הוא מכר לך את הבכורה תמורת נזיד נכון. (התלמיד מן הסתם יהנהן והמורה יעודד אותו לבטא את תחושותיו שזה לא פ'ר. ועשוי הבטיח וכו').

עכשיו תקשיב לי ותקשיב לי היטב. אתה שומע? רק רציתי לבדוק. רוצ' מהר תביא לי שני גדיים אני אבשל אותם. ואת הפרווה שלהם אשים על הידיים והצוואר שלך ובגלל שעשוי שעיר הוא יחשוב שאתה זה הוא. ואתה תגיד שאתה עשוי. ואז הוא יברך אותך במקומו. ואני אעשה ליצחק את האוכל בדיוק בטעם שהוא אוהב ואתה תגיש לו את האוכל. אם הוא ישאל אותך איך זה שחזרת מהציד כל כך מהר? תגיד לו שאלוהים עזר לך למצוא את הציד מהר.

המספר: יעקב היה המום הוא פחד שאביו יעלה על השקר ובמקום לברך אותו יקלל אותו. והוא אמר לאימו שהוא מפחד. (כאן מאפשר המורה לתלמיד להביע את חששו).

רבקה: "אל תדאג, כל הקללות עלי. הכול יהיה בסדר. תסמוך עלי."

המורה בדמותה רבקה של מלביש את התלמיד מעיל צמר. ונותן בידו מגש עם אוכל. "נו, לך מהר לפני שעשוי יחזור. אני אהיה כאן בפתח האוהל ואתן לך סימן אם הוא מתקרב."

המורה יוצא להתלבש כיצחק ושם מוסיקת מתח. הוא מתיישב ומחליף בין דמות המספר ליצחק לסירוגין.

ניגש יעקב אל יצחק וניסה לחקות את קולו של עשוי.

יצחק: "מי זה?"

יעקב: "זה אני עשוי"

יצחק: מה זה? איך זה שחזרת מהציד כל כך מהר?"

יעקב: אלוהים עזר לי למצוא.

יצחק: (לעצמו) לא יודע משהו נראה לי חשוד. (ליעקב) בוא אלי יעקב תתקרב קצת. אני רוצה **למשש** אותך. אמנם אני לא רואה אבל **חוש המישוש** שלי תודה לאל עדיין עובד. בוא תתקרב תן לי **להריח** אותך. מוזר **הקול** קול יעקב והידיים ידי עשוי. למי אני אמין לחוש המישוש שלי או לחוש השמיעה שלי? אולי

אני אתן לחוש הטעם להחליט? בוא תן לי לאכול את מה שבישלת. המממ... בדיוק כמו שאני אוהב. רך וטעים. מלוח במידה הנכונה. אני מריח גם יין נכון? בוא אני אברך אותך.

ויתן-לך, האלהים, מטל השמים, ומשמי הארץ--ורב דגן, ויתירש. יעבדוך עמים, וישתחו (וישתחו) לך לאמים--הנה גביר לאחיד, וישתחו לך בני אמה; ארריך ארור, ומברכך ברוך.

הבנת את זה? מה אתה לא מבין? אתה תזכה מאלוהים לכל טוב. ואתה תהיה אדון לאחיד והוא ישתחוה לך.

מספר: "בינתיים חזר עשיו מהצייד בישל אותו ועמד להיכנס לאוהל. האם יצחק יסיים את הברכה בזמן? האם עשיו יתפוס את יעקב באמצע התרמית?" זאת נדע בהמשך. (לכל מחאת התלמידים 😊).

שאלות מנחות:

- א. באילו חושים השתמש יצחק?
- ב. איזה חוש לא היה לו?
- ג. איזה חושים הטעו אותו?
- ד. איזה חוש לא בגד בו?
- ה. לאיזה חושים הוא העדיף להאמין.

הידעתם שלכל אחד מכם יש טביעת קול מיוחדת משל עצמה ואף קול לא דומה לקול אחר? למדנו שאנחנו יכולים לחקות קולות של אחרים. אבל בדרך כלל אנו יכולים לזהות קול של בן אדם מבלי שנראה אותו.

חווייה מרכזית שנייה (25 דק')

משחק "יצחק העיוור"

תלמיד יושב כשעיניו מכוסות. תלמיד או תלמידה בכיתה ניגשים אליו. התלמיד ה"עיוור" מנסה לזהות מי לפניו על פי קולו של התלמיד. התלמיד שלפניו אומר שלוש פעמים את המשפט "שלום לך יצחק העיוור" כשהוא מעוות את קולו ומנסה לחקות קול אחר. אם התלמיד המגולם את יצחק לא מנחש בפעמיים הראשונות אומר התלמיד את המשפט בקולו האמיתי ובדרך כלל התלמיד המקשיב מזהה את התלמיד המדבר. התלמיד שדיבר יושב לאחר מכן בכיסא "יצחק העיוור" ומנסה לזהות את התלמיד הבא אחריו. התרגיל מפתח הקשבה, מודעות, ויוצר דיאלוג של קול ושמע בין תלמידים קהל התלמידים מאזין ומגיב בהנאה גם מהשינוי הקולי שמציגים התלמידים השחקנים.

סיכום שיעור (5 דקות)

בשיעור זה הכרנו את חמשת החושים, למדנו כיצד אנו משתמשים בהם בתיאטרון, הכרנו את סיפור יעקב ועשיו ולמדנו כיצד הערים יעקב על אביו באמצעות חמשת החושים. ראינו שלכל אחד חתימת קול ייחודית. בשבוע הבא נתרכז בחושי הטעם והריח. שלנו.

הערה : השיעור עשוי להתפרס על פני יותר משני שיעורים הכול תלוי בדינמיקה בתוך הכיתה.

הערות מנחות לשיעור הטעם והריח. שיעור זה מתנהל עם טעימות וריחות של מאכלים שונים. (ירקות, פירות, חטיפים וכו') יש לקיים דיאלוג משולב עם המחנכת לגבי תלמידים האלרגיים למאכלים שונים ולהימנע מהכנסתם לשיעור.

בכיתתי למשל הייתה תלמידה שהייתה רגישה לשומשום ברמה של סכנת חיים. פגישה מקדימה עם האימא ואף קנייה משותפת בסופרמרקט יצרה אימון ותחושה שהילדה בידיים בטוחות.

"התיאטרון אינו עשוי אלא כדי להיראות" (מולייר)

יחידת הוראה בנושא: היכרות עם עולם התיאטרון וגיבוש קבוצתי

שנית יהודיין

שכבת גיל: ד'-ו'

מטרות יחידת ההוראה:

- 1) התלמיד יחוש חווית ביטחון ופתיחות בכיתת התיאטרון.
- 2) התלמיד יפתח סקרנות לתחום לימודי התיאטרון.
- 3) התלמיד ילמד התנהגות בסיסית על במה וכיצד לספר סיפור בפני קהל.
- 4) התלמיד ילמד התנהגות בסיסית כקהל צופה כגון: ישיבה, הקשבה, סובלנות, כבוד והתחשבות.
- 5) התלמיד יפתח את החשיבה היצירתית והאינטליגנציה התנועתית שלו.
- 6) התלמיד יתנסה בעבודה קבוצתית ויבחן כיצד שיתוף פעולה תורם להצלחה הקבוצתית.
- 7) התלמיד יבחן את התפקיד אליו הוא נוטה להיות בדינמיקות קבוצתיות. ואיך להגמיש אותן בסיטואציות שונות ולשנות תפקידים לטובת המטרה הקבוצתית. (לדוגמא: ילד שיש לו נטייה לרצות להוביל את הקבוצה רוב הזמן, וזה מתנגש עם ילדים נוספים בקבוצה אז לדעת מתי לשנות את התפקיד ולהיות גם המוביל ולא רק להיות כל הזמן המוביל).

שיעור 1: גיבוש קבוצתי ועבודה על גוף השחקן.

מטרות:

- 1) התלמיד ירכוש ביטחון בשיעור תיאטרון.
- 2) התלמיד יכיר את חבריו לקבוצה.
- 3) התלמיד יפתח את יכולת הריכוז וההקשבה שלו.
- 4) התלמיד יפתח את היכולת לשלוט על גופו.

ציוד נלווה:

רמקול, מוזיקה, וכסאות כמספר הילדים.

פתיח: חימום "פריז, היי, הופ":

פתיחה לחימום - המורה תשוחח עם התלמידים על גוף השחקן ככלי העבודה שלו (כמו שכלי המתופף הוא התופים שלו...ועוד).

מהלך החימום: התלמידים ילכו לצלילי המוזיקה בחלל הכיתה ישמעו להנחיות המורה (המבלבלות).

- "פריז": עצירה במקום כמו פסל.
- "GO": ממשיכים ללכת בחדר, כאילו לא עצרנו בכלל
- "היי": שינוי כיוון הליכה (בצורה חדה).
- "הופ": קפיצה אחת במקום.

"הרוח נושבת ל...": התלמידים יושבים במעגל, כאשר לילד אחד אין כיסא והוא עומד במרכז הבמה. על מנת לתפוס מקום לשבת הוא צריך לומר "הרוח נושבת ל (משהו שהוא כמוהו) לדוגמא "הרוח נושבת לכל מי ששונא לקום בבוקר" ואז כל מי ששונא לקום בבוקר צריך לקום מהר מהכיסא שלו ולהחליף מקום ישיבה. בזמן החלפת מקומות הישיבה מי שעמד אמצע המעגל ואמר את "הרוח נושבת" צריך לתפוס לעצמו מקום ישיבה שהתפנה. וכך יש תלמיד חדש שעומד באמצע המעגל בלי מקום לשבת הוא עכשיו צריך לומר-הרוח נושבת למשהו שזה כמוהו.

להסתדר בסדר של: המורה מחלקת את הקבוצה לקבוצות של עד 8 תלמידים בקבוצה. כל קבוצה צריכה להסתדר בסדר מסוים כל פעם. להסתדר לי: גובה, אורך שיער, גיל, כמות אחים במשפחה ועוד..

מולקולות איברים מתחברים: המורה מורה על כמות ואיבר – כגון: 3 אף – 3 ילדיסות מתחברים יחד כקבוצה וכך הלאה... מטרה בסוף תרגיל זה לחלק את הכיתה לקבוצות עבודה

בקבוצות: מי כמוני

לבחור אלמנט משותף בין חברי הקבוצות או דברים שעלו ברוח הנושבת או דברים שעלו ב'סדר' לפסל את אותו אלמנט יחד ולהוסיף משפט מוביל שמתאר את האירוע.

פתיחת במה: הצגת הפסלים

סיכום:

- (1) איך היה להם?
- (2) דבר חדש שהכירו על חבר בקבוצה שלהם.
- (3) אלו אתגרים היו להם בניסיון לשלוט על הגוף כמו לא לזוז.
- (4) למה זה חשוב לשחקן לדעת לשלוט בגוף שלו. ועוד...

שיעור 2: היכרות ראשונית עם עולם התיאטרון

מטרות:

- 1) התלמיד ילמד התנהגות בסיסית על במה וכיצד לספר סיפור בפני קהל.
- 2) התלמיד ילמד התנהגות בסיסית כקהל צופה כגון: ישיבה, הקשבה, סובלנות, כבוד והתחשבות.
- 3) התלמיד יפתח את החשיבה היצירתית והאינטליגנציה התנועתית שלו.
- 4) התלמיד יתנסה בעבודה קבוצתית ויבחן כיצד שיתוף פעולה תורם להצלחה הקבוצתית.

ציוד נלווה:

רמקול, מוזיקה, לוח וטוש מחיק.

פתיח "הכיסא החם":

יבחר תלמיד אחד לשבת על הכיסא החם. התלמיד מוזמן לשתף את שאר חברי הקבוצה בחוויה כלשהי שהוא עבר **בשבוע האחרון**. הוא יצטרך לספר את הסיפור בצורה תיאטרלית כפי שאנו נתרגל לאורך השנה. בתום הסיפור, שאר חברי הקבוצה מוזמנים לתת משוב לילד שיושב על הכיסא החם, **המשוב צריך להיות בנוי משימור ושיפור**.

חימום - "פריז- דמויות":

התלמידים הולכים בחלל הכיתה (הנחייה- הליכה בשקט ומבלי לגעת אחד בשני). על פי הנחיות המורה, התלמידים מתבקשים לקפוא במקום וליצור פסל של דמות שהמורה אומרת, כגון: גיבור על, מפלצת, רובוט מקולקל, מורה קשוחה, כלב חמוד. המורה עוברת בין פסלי הדמויות וכאשר היא פונה לפסל במילה "זרקור", אותה דמות מתעוררת לחיים.

חוויה מרכזית- "צורות בקבוצות":

המורה מחלקת את תלמידים לקבוצות של 5

כל קבוצה צריכה ליצור צורה קבוצתית על ידי שימוש בגופן, בשניות בודדות. כאשר המורה אומרת את הצורות שצריכים ליצור, כמו: שמש, פיל, טוסטר, אופניים וכו'.

בתום מספר שניות, הקבוצות נמדדות בציון על הלוח, לפי עמידה בזמנים, יצירתיות הצורה, עבודת הצוות והפירגון.

סיכום:

- 1) מה תרם לעבודה הקבוצתית?
- 2) מה אתגר אותי בעבודה בקבוצה?
- 3) מה יוצר נוכחות בימתית של אדם אחד על הבמה?

שיעור 3: דינמיקה קבוצתית

מטרות:

- (1) התלמיד יפתח את יכולת הריכוז וההקשבה שלו.
- (2) התלמיד יפתח את היכולת לשלוט על גופו.
- (3) התלמיד יתנסה בעבודה קבוצתית ויבחן כיצד שיתוף פעולה תורם להצלחה הקבוצתית.
- (4) התלמיד יבחן את התפקיד אליו הוא נוטה להיות בדינמיקות קבוצתיות. ואיך להגמיש אותם בסיטואציות שונות ולשנות תפקידים לטובת המטרה הקבוצתית.

ציוד נלווה:

רמקול, מוזיקה.

פתיח "הכיסא החם": (ריטואל של תרגיל חוזר בכל תחילת שיעורים)

חימום - לספור עד 10:

התלמידים יושבים במעגל, וללא תאום מראש וללא סימנים הם צריכים לספור עד 10 בקבוצה. כאשר כל פעם רק ילד אחד יכול לומר את המספר. אם כמה אמרו את אותו מספר ביחד, על הקבוצה להתחיל לספור מהתחלה.

תרגיל מרכזי- הליכה ועצירה קבוצתית:

הילדים הולכים בחלל הכיתה, וצריכים להגיע לעצירה משותפת (כמו פריז), אבל ללא הנחיה של אף אחד וללא שום סימנים אך ורק על ידי הקשבה ופיתוח החוש שלהרגיש את הקבוצה שלך. ברגע שהקבוצה מצליחה לעצור ביחד התלמידים יונחו גם להתחיל ללכת יחד לפי הקשבה וללא סימנים או הנחיה.

סיכום: דיון על מה שהיה בשיעור: בדיקת דופק - מי הילדים שיזמו יותר עצירה /

מי הילדים שנמנעו מליזום, אלו ילדים היו אחרונים בהליכה או לא ספרו בכלל.

ומה היה עוזר להם להצליח במשימות שקיבלו.

שיעור 4 : המשך דינמיקה קבוצתית

מטרות:

- 1) התלמיד יפתח את יכולת הריכוז וההקשבה שלו.
- 2) התלמיד יפתח את היכולת לשלוט על גופו.
- 3) התלמיד יתנסה בעבודה קבוצתית ויבחן כיצד שיתוף פעולה תורם להצלחה הקבוצתית.
- 4) התלמיד יבחן את התפקיד אליו הוא נוטה להיות בדינמיקות קבוצתיות. ואיך להגמיש אותם בסיטואציות שונות ולשנות תפקידים לטובת המטרה הקבוצתית.

ציוד נלווה : מטפחות לכיסוי עיניים

פתיח "הכיסא החם": (ריטואל של תרגיל חוזר בכל תחילת שיעורים)

חימום (חזרה על התרגיל הליכה ועצירה קבוצתית) כפי שנעשה בשיעור הקודם ולפעול מהסקת מסקנות שעשינו בשיעור הקודם.

תרגילי – הביחד :

- 1) 5 תלמידים עומדים בחצי עיגול ובמרחבים שווים ביניהם. המשימה שלהם להצליח לעשות צעד אחד שלם יחד, כשעיניהם עצומות והם לא יכולים להשמיע קול. הילדים יצטרכו להשתמש בהקשבה דרך חושים אחרים שלהם על מנת להצליח במשימה. להרגיש אחד את השני. מנסים עד שמצליחים.
- 2) 5 תלמידים עומדים בשורה ישרה ובמרחבים שווים ביניהם. עליהם ללכת יד ביד כשעיניהם עצומות ולהגיע בשורה ישרה לקצה השני של החדר. גם כאן כמובן הילדים יצטרכו להרגיש את חבריהם לקבוצה.

סיכום : לשאול את התלמידים

האם היה רגע שהרגשתם את הקבוצה בחושים האחרים שלכם?

וגם הפעם ניתן לשאול את הילדים על חברי הקבוצה מי יזם, מי זרם, ומי חשש ונתקע מאחור.

'כל ילד הוא אומן' (פאבלו פיקאסו)

יחידת ההוראה: תיאטרון פיזי – מפסל ועד טקסט מילולי

ליאור אזור

שכבת גיל: א-ב

היחידה תעסוק בחשיבות הפסלים בתיאטרון והשימוש במונח פריז בתיאטרון באופנים שונים.

רקע תיאורטי:

הפסלים בתיאטרון הם חלק בלתי נפרד מההפקות התיאטרוניות המודרניות. הם משמשים ככלי עיצוב חשוב שמוסיפים לחוויה התיאטרונית עומק וממד נוסף. השימוש בפסלים חיים משפר את הריאליזם והאותנטיות של ההפקות ומעניק לצופים תחושה של נוכחות והשקפה ישירה לעולם הדמויות והסיפורים.

מהלך השיעורים:

בתחילת כהוראה מהמורה להפוך לפסל בכל מיני צורות ודרכים לאחר מכן עבודה בזוגות כאשר אחד הוא הפסל והשני המפסל והקמת הפסל מאותו מקום והרדמתו. לאחר מכן יצירת תמונות קפואות מתוך סיפור התחלה אמצע וסוף. ולבסוף שימוש בסיפור כעוגן יצירת פסלים וכל פסל מתעורר למונולוג וחוזר להיות פסל בחזרה.

מטרות היחידה:

1. להבין את החשיבות של פסלים בתיאטרון ובתרבות.
2. לחקור את התנועה על הבמה ולהבין את השפה התיאטרלית שלה.
3. לשפר את היכולת לספר סיפור באמצעות תמונות קפואות.
4. לפתח יכולת יצירתית ועבודת צוות.

שיעור ראשון: הפסל ואני

בשיעור זה התלמידים ילמדו מה זה פסל אנושי ואיך לקפוא בלי לזוז ולהחזיק את הגוף. לאחר מכן לעבוד עם תמונה קפואה ליצור סביבה סיפור.

חימום: הליכה בחדר לצלילי מוזיקה וכל פעם שהמוזיקה נפסקת קופאים כפסלים. בהמשך קופאים כחיה מסוימת. קופאים כחפץ. קופאים כצמח. שימוש בחלל בגבהים במרחקים.

מאחר ויש הרבה תלמידים כל פעם מזמינים קבוצה והיא מראה לקהל את הפסלים.

חוויה עיקרית: מחלקים את הכיתה לקבוצות וכל קבוצה מקבלת תמונה של פסל. סביב הפסל היא צריכה לבנות סיפור קצר של הדמות באמצעות רגשות שמעלה הפסל ורעיונות שעולים להם.

המורה עוברת ביניהם ובדיאלוג משותף חושבים איזה סיפור יש לפסל. בגלל גילם של התלמידים התמונות יהיו מסרט מצויר מפורסם עם רגש ברור על הפנים וכך יציגו התלמידים בעקבות התמונה.

לאחר מכן צופים בסצנות ובסוף כל סצנה הקבוצה מראה את התמונה שקיבלה ושואלים את הקהל האם זה תאם לסיפור.

סיכום: מה הרגשתי בעקבות העבודה עם הפסל המצויר

שיעור שני : פוסל ומפסל בתיאטרון

בשיעור זה התלמידים ילמדו לעבוד בשיתוף פעולה וליצור אחד מהשני פסלים עם רגשות ומנחי גוף שונים. הם ילמדו איך "מעירים" פסל וכיצד חוזר לאותו מקום במחזית כף.

חימום : משחק בבלונים. מזמינה כל פעם 4-5 ילדים ונותנת לכל מספר מחווה תנועתית כאשר 5 הוא פריז. מדגישה שפריז זה עצירה מוחלטת במקום באותה תנוחה בה היה הגוף ולא להפוך למשהו ואז פריז.

המספרים :

1- הליכה רגילה

2- הליכה לאחור עם מבט אחורנית

3- הליכה מהירה עם צעדים גדולים

4- ריצה במקום

5- פריז

נותנת לכמה ילדים שרוצים ואז עוברים לשלב הבא.

תרגיל הפסלים : תמיד מתחילה בדוגמא. מזמינה מתנדב ומסבירה לתלמידים שזה הפסל שלי ואני מפסלת אותו איך שבא לי בישיבה בעמידה. צריך פה שיתוף פעולה וגם הקשבה לא לעשות דווקא משהו לא נעים. אני מדגימה על המתנדב פסל ואז אני מתרחקת כשאני מוחאת כף באותו מקום שעצרתי את הפסל הוא מתעורר בתנועה בקול עם תנועה (בשלב זה פחות שמה דגש על מילים או משפטים בעלי משמעות) וכשאני מוחאת כף פעם שנייה הפסל נרדם באותו מקום שעצרתי אותו עכשיו.

נותנת להם להתחלק לזוגות או אם מסובך עוזרת למצוא זוגות או אפילו שלישיה אם יש וכך הם צריכים לעשות 3 פסלים כשהם היוצרים 3 פסלים שהם מפסלים.

הצגת התוצרים : כל זוג שמעוניין להראות יכול לבחור להראות משהו שהכי מצא חן בעיניהם או משהו חדש. ולהחליט אם בתור פסל או היוצר שלו.

סיכום : תרגיל שרשרת שאני מאוד אוהבת והילדים עפים עליו. הילדים יושבים בחצי מעגל כשיש סדר ראשון שני וכן הלאה. אני עולה לבמה מבקשת מאחד הילדים שימחא לי כף מתי שבא לו כדי שאדע ל"קפוא" במקום. אני נותנת דגשים שבתרגיל צריך הרבה תנועות מבטים קולות לפתוח את הפה את הידיים הכול צריך להיות גדול. ברגע שקפאתי בעקבות מחזית כף הילד הראשון אחרי בא לעמוד בדיוק בתנוחה בה אני נמצאת ממש כאילו בא להחליף אותי. אני מוחאת לו כף והוא מתעורר מתוך הפסל למשהו חדש ואחר לגמרי אם זה קול שונה גם ככל היד היצירתית והטובה.

שיעור שלישי: תמונה קפואה בסיפור

בשיעור זה התלמידים ילמדו ליצור סיפור על ידי שימוש ב3 תמונות קפואות. התחלה אמצע וסוף.

חימום: משחק בלבולים נוסף

1-ריצה במקום

2-קפיצות

3- פריז

הדגש במשחק הזה שעל הלוח כתוב רגש והרגש מוביל את הפריז הבא

חוויה עיקרית: בוחרים סיפור מפורסם אפשר גם לתת לתלמידים לבחור. כיפה אדומה. אפילו שיר מפורסם יונתן הקטן.

אני מזמינה ילדים להראות דוגמא איך נראה את התמונה הקפואה הראשונה כהתחלה. תמונה שניה כאמצע ותמונה שלישית כסוף.

מבקשת מהתלמידים להתחלק לשלוש או רביעיות לחפש סיפור מפורסם או שיר וליצור לו התחלה אמצע וסוף בתמונה קפואה.

סיכום: מה הרגשתי כשצפיתי בתמונות הקפואות. למה זה הוסיף לא הוסיף.

שיעור רביעי: שימוש בפסלים בסיפור ויציאה מתוך הפסל למונולוג קצר

בשיעור זה התלמידים ילמדו איך מכל סיפור אפשר להתחיל סצנה בפסל הפסל מתעורר למונולוג קצר ולאחר מכן חוזר להיות פסל בחזרה.

חימום: משחק הפרזים. בקבוצות רואים מי מצליח להשאיר את הגוף בלי לזוז ולא להתבלבל

חוויה עיקרית: סיפור בהמשכים שהוא גם מומחז. עוצרים את הסיפור מזמינים ילדים לבמה שמתחילים בפריז מסוים. כל אחד אומר משפט קצר כמונולוג של הדמות וחוזר לפריז וכשהאחרון מסיים אומרים כולם עוד ג'יסטה אחת וכל התלמידים מוחאים להם כפיים.

המטרה: שירגישו את הכניסה לפסל היציאה ממנו והחזרה אליו. שכל תלמיד יעלה לבמה לפחות פעם אחת לכן הדגש הוא על העבודה התיאטרלית ופחות על הסיפור. הסיפור הוא רק עוגן.

סיכום: כמה נהניתי השיעור באצבעות מ1 עד 10.

רציונל- עבודה גופנית שמלמדת שליטה באיברים. קפיאה כשצריך קימה כשצריך. אני בדיאלוג עם הגוף שלי ויחד עם זאת קשוב למורה ולמה שצריך. השיעורים נותנים מגוון של אופציות לעבודה לפיתוח יצירתיות. התבוננות בתמונה וממנה לייצר סיפור.

שאלות שניתן לשאול על העבודה והיצירה:

1. איך מראים בתיאטרון ב3 תמונות מבנה של סיפור.
2. איך בוחרים חלקים מעניינים בסיפור להראות
3. לאן אני לוקח את הפסל שמתעורר למה הוא נמצא בכזאת תנוחה מה הוא מביע

'עוד סיפור אחד ודי!'

חשיבה יצירתית בבניית סיפור

תמי אסולין

שכבת גיל: ג-ו / כיתת חירשים

4 שיעורים / משך כל שיעור: 45 דק'

מטרת יחידת ההוראה :

לימוד הרכבת סיפור המתבסס על התחלה אמצע סוף וכלים ליצירתיות לעיצוב סיפור

היבטים תיאורטיים / מעשיים ותיאור היישום שבוצע:

פעם אחת ... מה עוד?

קשר עין והקשבה : התלמידים יושבים במעגל - לפי הסדר היה עליהם להתבקש להוסיף קטע תוכן ועד שהסיפור עבר ילד מילד והגיע אלי כל ילד היה צריך להמשיך מהנקודה שהוא קיבל ולחשוב על תוכן מתאים

באופן מעשי היה הרבה הפרעות הילדים מרחו סיפורים חלקם שלא קשורים וזה נעצר. הייתי צריכה להביא קטע פתיחה די מתאים בהתאם לשכבת הכיתה ובהתאם לצרכים שיש בכיתה וכדי שהסיפור יגלוש עבדנו שוב ושוב לנסות איך האחד יכול להביא את עצמו להרכיב סיפור כדי שהמשך יתאים ולא יסטה מהסיפור תיאור היישום עצמו היה כמה שיעורים ולא תמיד הצלחנו לסיים סיפור הבנתי שצריך לתת דוגמאות בעצמי הראיתי להם איך אני מביאה סיפור בהמשכים

תמונות התחלה – אמצע – סוף

הבאתי תמונות לפי שלבים של התחלה אמצע וסוף. באופן מעשי ותיאורטי ראיתי שצריך דוגמאות והמחשה ולראות אילו ילדים מהכיתה הזו הם דומיננטיים טבעיים ואילו ילדים פחות חילקתי אותם לזוגות תהליך זה הועיל מאד ליצירת סיפור

פנטומימה עם חפץ

באחד השיעורים החלטתי על שיטה אחרת זה היה פנטומימה של בלון קטן ומשם הצלחנו להוציא סיפור במעגל. קבוצה הילדים שמחו מאד על הכיוון התנועתי ובהחלט נוצר התפתחות הבלון שיצרתי בפנטומימה והילדים היו סקרנים להמשיך הסיפור ממה שהבחנתי ולמדתי מהשיטה הזאת שאני לומדת מהילדים איך מתאימים את עצמנו מחדש ואיזה תהליך יכול להתאים. שיניתי את השיעור ואני ממליצה מאד לילדים לתת להם יצירתיות ולפעמים גם לעבוד בזוגות

3 שאלות שניתן לשאול :

מה הכיתה למדה ? מה אני למדתי כמורה? איך אפשר לשפר ?

מסקנות, הרהורים ותובנות מיחידת הוראה זאת:

האופן של חלוקת השיעורים תרם למקום של סקרנות לתלמידים יש דמיון מפותח וזקוקים לכלים והכוונה פיתוח הקשבה לזולת האחר מאז שהבאנו את סיפור הבלון התייחסתי לרגישות פיזית והיבט ויזואלי אחרי זה ביקשתי מהם לספר את כל הסיפור בשפת סימנים וראיתי שהבינו

כיצד יוצרים סיפור. הבינו את מבנה סיפור. גם הסקרנות ופיתוח רעיונות גדלו והתעצמו.

חשבתי איך לסיים את השיעורים האחרונים ביחידת עבודה זו מציינת שהתחלתי בשיעור

הראשון עם קשיים ויותר מידי תכנים בשיעור הצמצום עזר ולכן דרך העבודה למטרת יצירתיות בשיעור שאני הבאתי עלילה חייבת להיות פשוט וישיר הפנטומימה מיקדה פוקוס. השיעורים הבאים עם התמונות באופן תיאורטי יש פער לאופן מעשי ולרשום לעצמי איך אוכל לשפר בהוראה מעשית שלי

אחרי 4 שיעורים בנושא זה עברנו לשיעור החמישי שזו שאלתי את הילדים איך הרגישו וביקשתי מהם לספר לי מה זכרו הילדים נהנו בביצוע פנטומימה שהתקיים בשיעור השני בכיתה

התקשו לבטא את עצמם בתרגיל השיעור הראשון בבניית התפתחות סיפורי ולשים דגש על מבנה עלילתי מתואם.

ההסבר התיאורטי של התחלה אמצע סוף מאד תרם והכלים היו מותאמים

הילדים רצו להציג את הסיפור המשותף שנוצר

'כמה טוב שיש המון חברים'

יחידת הוראה בנושא: ערך החברות

אור דגן

שכבת גיל: ג'-ד'

שיעור 1: חברות

מטרה: הבנת והכרת ערך החברות

חימום: מי כמוני?

מהי חברות? חלוקת הקבוצה לרביעיות ונשאל

מהי חברות בעיניכם?

אילו פעולות או התנהגויות ממחישות חברות?

כתיבה יצירתית: נבקש לכתוב על הדף מילים שמסמלות חברות

לדוגמה: אמון, כנות, תמיכה, צחוק, שיתוף פעולה

שיתוף: כל קבוצה תשתף את המילים שכתבה עם שאר הכיתה

פסלים חיים: נבקש מהתלמידים לקחת את המילים שכתבו ולבנות מהמילים מספר פסלים חיים שמסמלים את המשמעות של המילים. כל קבוצה תבחר מילה אחת ותציג את הפסל החי שמייצג את המילה הזו (נשים לב שהפסל מעביר את ההרגשה והמסר של החברות, למשל: פסל של ילדים באוחזים ידיים או ילדים משמחים זה את זה.)

פתיחת במה: הצגת הפסלים נצפה בפסלים שהתלמידים יצרו.

דיון: נבקש מכל קבוצה להסביר את פסליהם ולשתף מה ייצג כל פסל ומה הם לומדים על חברות מהפסל שיצרו.

שיעור 2: ריב בין חברים.ות

מטרה: לגלות את הקשיים והאתגרים בחברות דרך תהליך ריב, ניתוח והבנת מצבים חברתיים

חימום: אני בדיוק כמוך אבל שונה ממך ב... צליל ותנועה

צפייה בסרטון: ניתן לתלמידים לצפות בסרטון הבא : [חברות](#)

ונבקש מהם לחשוב על חבר.ה הכי טוב.ה שלהם ועל ריב שהיה להם

בניית סצנה: נחלק את התלמידים לזוגות ונבקש מהם לבנות סצנה שיש בה ריב בין חברות

דגשים:

על התלמידים לכלול דיאלוג הממחיש את הקונפליקט ואיך הוא התחיל

נבקש מהתלמידים לחשוב כיצד התגובה של כל אחד מהחברים המשפיעה על הסצנה

פתיחת במה: הצגת הסצנות: נצפה בסצנות של התלמידים.

משוב: נערוך שיחה על ההיבטים השונים של הריבים

ואילו לקחים אפשר ללמוד מזה להמשך הדרך.

נשתף ברגשות: נשאל את התלמידים כיצד הם הרגישו כשהם שיחקו את הדמויות

שיעור 3: חרם

מטרה: להבין את נושא החרם והשפעותיו על החברה ואיך לעבור מכך למצב של פתרון.

חימום: תמונות קפואות

התלמידים יעמדו במעגל ובכל פעם יכנסו שני תלמידים למעגל ויצרו תמונות קפואות,

לדוגמה: ריב בהפסקה, או שליחת הודעה פוגעת לחברה השנייה.

דיון: לאחר התרגיל, נדבר על איך אותם מצבים גורמים לתחושות רעות ועל הרגשה שיכולה להיווצר מתופעת החרם.

תמונות קבוצתיות: נחלק לתלמידים תמונות של מצבים חברתיים שונים שבאים לידי ביטוי בחרם נבקש מהם ליצור סצנה שיש בה התחלה, אמצע וסוף

הסצנה צריכה לכלול קונפליקט ולעבוד על פיתוח הפתרון

נבקש מהם ליצור שתי תמונות: אחת שמסמלת את הסיבוך ואחת שמסמלת את הפתרון.

פתיחת במה: הצגת התמונות

שיתוף: בהמשך התלמידים הציגו את הסצנות שלהם מול כיתה אחרת בביה"ס וערכנו תערוכה בשטח ביה"ס מה'תמונות' שיצרו.

שיעור 4: השלמה בין חברות

מטרה: לגלות דרכים לפתור בעיות בחברות בצורה חיובית, ולהבין כיצד לבקש סליחה או להציע פשרה.

חימום: תמונות מריב

נפזר את התמונות של הריב שהתלמידים יצרו בשיעור הקודם וניצור תמונה חדשה- נבקש מהתלמידים לעצור ליד אחת מהתמונות וליצור תמונה של השלמה – כיצד החברות חוזרת וקורמת עור וגידים.

'אתמול רבתי עם גיורא...'

קטעי קריאה:

נחלק לתלמידים קטעי קריאה מתוך סדרות ילדים/ ספרי ילדים שיש בהם ריבים.

נבקש מהם למצוא את הפתרון לריב שנכתב וליצור סצנה.

דגש: יש לשים לב למנעד הרגשות שמתעוררים בסיטואציות מעין אילו ולתת להן מבע תיאטרלי בביצוע הצגת הסיטואציה.

פתיחת במה: צפייה בסצנות

דיון: נשאל את התלמידים מה למדו במהלך ארבעת השיעורים ומה הם לוקחים איתם כצידה לדרך?

שיתוף: יחידת הוראה זאת השפיעה על התלמידים, הם קיבלו כלים להתמודד עם מצבים מעין אילו, הם הצליחו לפתור בעיות בין חברים, לחבר בין החברים לאחר ריב, לתווך את הסיטואציה לשני הצדדים וגישור ביניהם ובין התלמידים. הם למדו לדייק מי החברים הטובים שלהם ומה הוא הערך של חברות.

"אני יכול לעוף..."

יחידת הוראה בנושא: דמויות בתיאטרון

מיכל ירושלמי

שכבת גיל: ה' - ו' / חנ"מ

יחידה זו נעסוק בפיתוח דמויות תיאטרליות ועולמן הפנימי. נלמד כיצד ליצור דמויות מעניינות, מורכבות ואמינות על הבמה, ונחקור את התהליכים השונים הכרוכים בכך.

מטרות יחידת ההוראה:

1. להקנות לתלמידים כלים ליצירת דמויות עשירות ומרתקות בתיאטרון.
2. לפתח את היכולת לבנות עולם פנימי מורכב לדמות ולהבין את המניעים והרגשות שלה.
3. לטפח את היכולת להתגלם בדמות ולבטא אותה באמצעים שונים (גוף, קול, תנועה).
4. לעודד חשיבה ביקורתית ופרשנות באמצעות ניתוח דמויות תיאטרליות.

שיעור 1: היכרות עם הדמות

מטרות: להגדיר מהי דמות בתיאטרון, להבין את חשיבותה וללמוד כיצד ליצור דמות בסיסית.

תיאוריה: מרכיבי הדמות - שם, גיל, מראה חיצוני, רקע, מטרות, חולשות וחוזקות.

תרגילים: יצירת דמויות חדשות מהשם; משחקי תפקידים קצרים המציגים דמויות שונות.

שאלות: מהי דמות מוצלחת בעיניך? מה הופך דמות לאמינה ומעניינת?

כיצד בונים עולם פנימי לדמות?

שיעור 2: הבנת המניעים של הדמות

מטרות: להכיר את המניעים השונים של דמויות ואת השפעתם על התנהגות וקבלת החלטות.

תיאוריה: סוגי מניעים - פיזיים, רגשיים, חברתיים, אידאולוגיים.

חשיבות ההקשר וההיסטוריה האישית.

תרגילים: בניית "עץ מניעים" לדמות ספציפית; חקר אגדות/סיפורים והמניעים של הדמויות השונות.

שאלות: מה הופך מניע לחזק או לחלש? כיצד מניעים סותרים משפיעים על דמות?

איזה מניע אנושי מעניין אתכם במיוחד?

שיעור 3: ביטוי הדמות דרך הגוף והקול

מטרות: ללמוד כיצד לבטא דמות באמצעים פיזיים כמו קול, הליכה, תנועות גוף.

תיאוריה: השפעת המרקמים הגופניים על תפיסת הדמות – תנוחה, מבט, קצב דיבור, נימת קול.

תרגילים: חיקוי הליכה ותנועות אופייניות לדמויות שונות, משחקי דמות עם שינויי קול וגוף.

שאלות: כיצד תנועה משפיעה על האופן שבו אנו תופסים דמות?

איזה שילוב של מרכיבים גופניים מעביר את הדמות הכי טוב?

שיעור 4: דמויות מורכבות - שילוב היבטים

מטרות: ללמוד לשלב את כל המרכיבים השונים ליצירת דמות תיאטרלית מורכבת ומעניינת.

תיאוריה: אמינות דמות, ניגודים וסתירות בדמות, שינוי והתפתחות של דמות לאורך עלילה.

תרגילים: יצירת דמויות מורכבות בקבוצות; חקר דמויות מפורסמות ומרכיביהן;

משחקי דמות משולבים.

שאלות: מהי דרך אפקטיבית ליצור דמות מעניינת ומורכבת? מה חשוב להתמקד בו?

איזו דמות תרצו ליצור ומדוע?

דגשים: בהתאמת יחידת ההוראה על דמויות בתיאטרון לכיתה ו' בחינוך המיוחד, יש לקחת בחשבון מגוון צרכים ייחודיים של תלמידים אלו:

1. **התאמה לשונית ורגשית:** השפה והמונחים צריכים להיות פשוטים וברורים. חשוב להקפיד על הסברים נגשים ולשלב דוגמאות ויזואליות. כמו כן, להתייחס ברגישות לנושאים רגשיים שעלולים לעלות כחלק מבניית הדמויות.
2. **פישוט והנגשת התכנים:** יש לפרק את הנושאים לשלבים פשוטים יותר ולהתקדם בקצב איטי יחסית. תרגילים מורכבים יחולקו למשימות קטנות. חשוב לתת הרבה חזרות ותרגול.
3. **התאמות פיזיות ותנועיות:** לתלמידים עם מוגבלויות פיזיות יתבצעו התאמות בתרגילי הגוף והתנועה, לפי הצרכים הספציפיים. ניתן לשלב אביזרי עזר או לבצע את התרגילים בישיבה/שכיבה.
4. **שימוש באמצעים מגוונים:** שילוב של סרטונים, ספרים, תמונות, בובות, אביזרים ותחפושות יסייע בהמחשה וביצירת דמויות מוחשיות יותר.
5. **טיפול מוטיבציה והנעה:** עבור תלמידים עם קשיי קשב וריכוז, חיוניים חלוקה להפסקות, שינוי גירויים וחזוקים חיוביים.
6. **לתת במה לגיוון:** להתאים משימות ברמות שונות לפערים הקיימים בין התלמידים. לערב יצירתיות, פעילות גופנית ומשימות פשוטות יותר לצד אתגרים קוגניטיביים.
7. **משובים אישיים:** לתת משוב אישי ופרטני, לעודד באופן יחידי ולאפשר ביטוי מגוון של הכישרונות הייחודיים לכל תלמיד.

נושא הדמויות והדיאלוגים ביחידת ההוראה שהוצגה, ישפיע באופנים משמעותיים על המשך הוראת התיאטרון בכיתה:

יצירת בסיס להבנת מבנה הדרמה: דמויות מורכבות הן הציר המרכזי של כל יצירה דרמטית. הידע והכלים שנרכשו בנושא זה יאפשרו לתלמידים להבין כיצד לבנות דמויות אמינות, ובהמשך - לפתח סיפורים וקונפליקטים דרמטיים מעניינים יותר.

פיתוח כישורים חיוניים לשחקן: יכולת ההתגלמות, ניתוח והבנת המניעים של דמות היא מיומנות בסיסית לכל שחקן. היחידה מניחה תשתית רחבה לטיפול כישורים אלו, שיהיו חיוניים בהמשך העבודה.

הקניית ביטחון עצמי וגמישות: העיסוק בדמויות מגוונות והשתנות לתפקידים שונים מחזק את הביטחון העצמי והיכולת לבטא רגשות ותכונות שונות. זה עשוי לסייע לתלמידים להתגבר על חסמים ולהיות גמישים יותר בתפקידיהם השונים.

חיזוק הקשר והאמפתיה: בניית דמויות מעמיקה את ההבנה של מניעים והרגשות האנושיים. כך התלמידים יוכלו לפתח אמפתיה וקשר רגשי לדמויות שונות, דבר שישפיע על יכולת ההזדהות שלהם ועל איכות הביצועים.

טיפול סקרנות וראייה ביקורתית: לימוד ניתוח דמויות דרך שאלות מחשבתיות, מפתח את הסקרנות של התלמידים ואת יכולת החשיבה הביקורתית והעמקה בעולמן הפנימי של דמויות בדרמה.

יצירת שפה משותפת: יחידה זו מקנה שפה ומושגים בסיסיים בנושא הדמויות והבנייתן. שפה זו תשמש בסיס לדיונים עתידיים על הצגות, להגדרת מטרות ובמתן משוב לתהליכי היצירה השונים.

”בצאת ישראל ממצרים, בית יעקב מעם לועז...”

יחידת הוראה בנושא: טקס

דבורית בן יוסף

שכבת גיל: ה' - ו'

מספר שיעורים: 5-6 שיעורים

תיאור היחידה:

היחידה תעסוק בהגדרת המושג טקס וחקירתו.

בזיקה לחג פסח ולטקסיות שבמנהגי החג.

התלמידים יחקרו מתוך משחקים ותרגילי תיאטרון,

כמו גם יחקרו טקסטים מהמקורות ודרכי העמדתם על במה.

סצנות שהתלמידים עצמם יכתבו במטרה ליצור טקס משמעותי ולהופיע אותו מול שכבות גיל נמוכות יותר.

מטרות:

ידע:

- התלמידים יכירו את המושגים טקס
- התלמידים יבחנו כיצד המושג טקס/ טקסיות קיים בחיי היומיום וחיי משפחה
- התלמידים יתנסו בעבודה עם טקס מסורתי ו/או מידעי.

מיומנויות:

- יכולת לעבוד וליצור בקבוצה
- יכולת ליצור באופן מקורי מתוך טקסט מסורתי ו/או ידוע מראש.
- יכולת לבחור פעולות דרמטיות משמעותיות.

ערכים:

- עבודה בקבוצה, שיתוף פעולה
- מסורת וחגי ישראל

אמצעי/דרכי הוראה:

- הגדרת המושג טקס ואפשרויות ההופעה הטמונות בו.
- שימוש בסרטונים לצורך הבנת המושגים
- שימוש במשחקים
- שימוש בטקסטים
- אלתור סצנות הערה: ניתן לפרק את יחידת ההוראה למספר רב יותר שיעורים או לקצר אותה

שיעור 1

מטרות:

- הצגת הנושא טקס מול התלמידים לרבות נושא פסח. הסבר שהמטרה להגיע להופעה מול קהל.
- שיתוף פעולה ודיאלוג עם התלמידים
- יצירה משותפת ותרגול עבודה בקבוצות

חימום (5-7 דקות)

כל תלמיד יציג את שמו בצורה מיוחדת בתוספת ג'סטה פיזית.

חזרה על כל שם ותנועה, ברצף עם השמות שנאמרו לפניו עד לקבלת 'שיר' או ריקוד המורכבים משמות התלמידים ותנועותיהם.

הצגת הנושא- טקס ע"י מצגת ודיון על סוגי טקסים, משמעותו של טקס בחיי חברה, משפחה ובאופן אינדיבידואלי. (בין חצי שעה לשעה)

הטענה (20 דקות)

כתיבה על הלוח של ימים מיוחדים בשנה. חלוקה לקבוצות. כל קבוצה בוחרת לה יום מיוחד ומעלה טקס קצר לכבוד אותו יום (למשל- טקס לכבוד יום התיתק, טקס ליום השפה הרוסית וכו)

הצגת המטרה הסופית- יצירת טקס אלטרנטיבי לחג פסח ודיון על המטרה תוך הצגת רצונות ומטרות התלמידים בטקס והגדרתו (מה לדעתם הטקס אמור לכלול? בפני מי נופיע? מי רוצה להופיע במשחק/ ריקוד/ נגינה? מי יודע לבנות ריקודים? מי רוצה להתמקד בתפאורה וכו)

סיכום שיעור (5 דקות)

שאלות מנחות:

- מה מיצג טקס
- מה בדרך כלל יש בטקסים?
- האם יש דרך אחת להציג טקס?

שיעור 2

מטרות:

- הכרת המסורת והטקסים המקראיים
- הכרה קצת יותר מעמיקה של התלמידים וביניהם
- תחילה של בנית קטעים המבוססים על טקסטים מקראיים – מתוך עולמם של הילדים ונקודת מבטם

חימום (5-7 דקות)

על כל תלמיד שמקריאים את שמו להגיד במילה איך הוא מרגיש עכשיו ולעשות ג'סטה הפוכה

הצגת הגדה של פסח (15 דקות)

מה מסופר בה, כיצד היא מורכבת, מה נעשה תוך כדי הקראת ההגדה, כיצד כל תלמיד חוגג עם משפחתו את ליל הסדר

תרגיל מרכזי (45 דקות)

חלוקה של הכיתה לקבוצות.

כל קבוצה תקבל טקסט מתוך הגדת פסח:

א. פעם ראשונה יקראו את הטקסט יחד על הבמה בצורה ברורה ובקול רם

ב. פעם שנייה יקראו את הטקסט יחד בצורה ברורה ובשילוב תנועה

(פריז כל 3 משפטים/ תנועה מוסכמת אחרת)

ותמצא דרך להעלות אותו על הבמה כלשונו ולהציג אותו,

אפשר להמציא מנגינה ולשיר את הטקסט

פתיחת במה: הצגת הקטעים + מתן ביקורת בונה

סיכום (5 דקות)

שאלות מנחות:

- מה היה יותר מעניין בימתית וקל לזכור- טקסט בלבד? טקסט בשילוב תנועה? שירה? וכו
- כקהל מתי תוכן הטקסט היה יותר מובן? - קריאה? הצגה? בצירוף תנועה?
- לאילו קטעים התחברתם יותר ולמה?

שיעור 3

מטרות:

- הכנת סצנות מבוססות חוויות אישיות ו/או קולקטיביות
- הכרת מסורות שונות
- היכרות מעמיקה יותר בין התלמידים

חימום (5-7 דקות): בעזרת כדור קטן או 'חיי שרה'

כל תלמיד שזורקים אליו את הכדור צריך להגיד מילה אחת, ביחד כל הקבוצה תרכיב סיפור שיש בו הגיון וקשר בין המילים. חזרה קצרה על מה שנעשה שיעור קודם

תרגיל מרכזי (כשעה וקצת)

חלוקה לקבוצות.

כל תלמיד מספר במסגרת הקבוצה על לילה הסדר אצלו בבית (גם מי שלא עושה ליל סדר) מה היוא הכי אוהבים בליל הסדר? קטע מצחיק שקרה בליל הסדר וכו..

הקבוצה בוחרת את הסיפורים שהכי אהבה ומעלה אותם בכתב כך שתיווצר סצנה אחת של ליל סדר משפחתי.

הקבוצה מעלה קטע בהתאם לסצנה שכתבה ומציגה אותה בכיתה + ביקורת בונה

סיכום ודיון (כולל איסוף הסצנות הכתובות)

שאלות מנחות

- האם למדתם משהו חדש על חבריכם לקבוצה?
- אילו מסורות משותפות להרבה תלמידים?
- האם יש מסורות מיוחדות לחלק מהתלמידים? אם כן מה הן?

שיעור 4

מטרות :

החלטה סופית משותפת יחד עם התלמידים על מבנה הטקס והטקסטים

חימום (5-7 דקות)

כל תלמיד יציג את שמו בצורה מיוחדת בתוספת ג'סטה פיזית.

חזרה על כל שם ותנועה, ברצף עם השמות שנאמרו לפניו עד לקבלת 'שיר' או ריקוד המורכבים משמות התלמידים ותנועותיהם.

עבודה מרכזית

בחירת קטעים מתוך מה שנעשה וחיבור לכדי טקס כתוב עם סיפור מסגרת.

בחירת מוזיקה מתאימה והחלטה על קטעי מוזיקה לריקוד (אם בכלל יש רצון לריקוד)

חלוקה לקבוצות מיקוד ותפקידים : תפאורה, ריקוד, משחק וכו'

קריאה ראשונה

שיעור 5-6

חזרות + הכנת תפאורה' אביזרים

טקס

'ואהבת לרעך כמוך'

יחידת הוראה בנושא: להיות אחר

חגית דויטש-ספוז'ניקוב

שכבת גיל: שכבת ה-ו

משך כל שיעור: שעה

מטרות:

1. לעמוד על ההבדלים בהתייחסות ובראיית הדברים של אנשים שונים דרך קירוב השונה לקבוצה
2. הכרת מושגים וטכניקות משחק מעולם התיאטרון
3. נושא הדיאלוג המגיע לידי ביטוי בשיעורים דרך בינתחומי, אישי ובין אישי, פדגוגי וקהילתי

שיעור מספר 1:

חימום: משחק המולקולות:

אני אומרת מספרים ולפי המספר שאני מציינת התלמידים צריכים להיות בקבוצה, מי שלא מספיק לתפוס קבוצה יושב במקום. הזוג שנשאר אחרון הוא המנצח.

חווייה מכינה:

חלוקת תמונה של דמות (דמות מתוך המחזה "שתי חברות", שיחשפו אליו בהמשך יחידת ההוראה) על התלמיד לכתוב לדמות תעודת זהות: מי הדמות, מה היא אוהבת לעשות, מה היא לא אוהבת, תכונות, משפט שמאפיין את הדמות. (יש אפשרות גם להוסיף לתעודת זהות כל פרט שעולה על דעתם)

חווייה מרכזית:

התלמידים מסתובבים בחלל החדר לצלילי המוסיקה, בכל פעם כשאני עוצרת את המוסיקה, הם עוצרים כפסל ומי שאני פונה אליו צריך לומר את המשפט המאפיין את הדמות שלו בדרך שהדמות שלו היתה אומרת, בדרך זו אני כבר מתחילה בבניית הדמויות.

בסבב השני כל תלמיד עוצר כפסל מול תלמיד נוסף ואומרים אחד לשני את המשפט המאפיין כל אחד מהם בצירוף מחווה: שלום, תקיעת כף, קריצה וכדומה.

התלמידים מתחלקים לזוגות ויוצרים קטעים קצרים כאשר נקודת המוצא היא מהמשפטים שמאפיינים אותם. חלק מהזוגות יציגו לקראת סוף השיעור.

סיכום:

לקראת סוף השיעור נדון בתהליך העבודה על הדמות: האם אנחנו יודעים מי הדמות שבחרנו? האם אנחנו מתחברים אליה? מה לדעתכם הדמות לובשת? לשיעור הבא מי שיש לו אביזר לבוש או פריט שמתאים לדמות שלו מתבקש להביא לשיעור.

שיעור מספר 2:

חימום: השמש זורחת

התלמידים מסתובבים בחלל החדר לצלילי מוסיקה. על הלוח כתוב משפט: "השמש זורחת, איזה כיף". כאשר המוסיקה עוצרת התלמידים צריכים לומר את המשפט ברגש מסוים שאני מנחה מראש: כעס, שמחה, עצב וכדומה.

חווייה מכינה:

אני מציירת על הלוח כתם כלשהו ושואלת את התלמידים: מה אתם רואים? התשובות מגוונות ושונות, כל תלמיד רואה משהו אחר. ולאור ויכוחים שעולים, אני מסבירה להם שאין תשובה אחת וכל התשובות נכונות. כך שאם יצא ששני תלמידים קיבלו עבודה על אותה תמונה (בשיעור שעבר) וכל אחד כתב תעודת זהות שונה לדמות – אין נכון ולא נכון כי כל אחד מה שהוא ראה לגבי הדמות שלו זה בסדר.

חווייה מרכזית:

אני מקריאה לתלמידים את הסיפור "שתי חברות" / שלמה ניצן. מהסיפור אנחנו למדים שבכל כיתה יש ילדים מקובלים יותר ומקובלים פחות. אנחנו עורכים דיון בכיתה מיהו מקובל? מדוע? מיהו שאינו מקובל? מדוע? אנחנו לומדים על הדמויות בסיפור ומהם האביזרים המאפיינים כל דמות.

אני מחלקת את התלמידים לקבוצות עבודה על קטעים מתוך הסיפור ומנחה כל תלמיד שהדמות עליה הוא עובד היא הדמות מהשיעור שעבר. חלק מהתלמידים צריכים לכתוב דו-שיח וחלק צריכים לכתוב מונולוג. אני מסבירה את ההבדלים בין דו-שיח למונולוג. (חלוקה זו נותנת לי פתרון לתלמידים שמעדיפים לעבוד לבד). לקראת סוף השיעור חלק מהתלמידים יציגו את הקטעים שלהם וישתמשו בתלבושות ואביזרים שהביאו מהבית.

סיכום:

אנחנו מנהלים דיון קבוצתי על הקטעים בהם צפינו ומעלים את השאלה: "להיות שונה מכל החבורה זה טוב או רע?" (אורי מרושק)

אני מסבירה לתלמידים שבשיעור הבא הם יקבלו את הסיפור "שתי חברות" כתוב כמחזה. כל תלמיד יקבל תפקיד בהצגה אותה נעלה בחגיגה המסורתית בבית הספר. בסיפור "שתי חברות" מוזכר הסיפור המקראי "בת יפתח" והוא יהווה חלק מההצגה. ולכן, שיעורי הבית של התלמידים: לברר בכתובים את סיפור בת יפתח.

שיעור מספר 3:

חימום : מי כמוני?

התלמידים יושבים במעגל, אחד עומד במרכז ושואל: מי כמוני אוהב..... (למשל לטייל בארץ) כל מי שאוהב קם מהמקום, מתחלפים מהר במקומות וזה שנוטר ללא כסא הוא זה ששואל מי כמוני...

חווייה מכינה:

אני מקריאה לתלמידים את השיר "העיוורים והפיל" נוסח עברי: זאביק זהבי, גם כאן מודגש הרעיון שכל אחד רואה משהו אחר וזה בסדר. לא כולם חייבים לראות אותו דבר, השוני הוא המאחד.

חווייה מרכזית:

עיבדתי את הסיפור "שתי חברות" למחזה ואני מחלקת לתלמידים את המחזה כולל את התפקידים שלהם בהצגה, כמובן ששיניתי את הסיפור בהתאם לצרכים שלי, בעיקר הוספת תפקידים משמעותית על מנת שכל תלמיד יוכל להשתתף. אם יש תלמיד שלא ירצה להשתתף בהצגה הוא יהיה אחראי על נושא התפאורה, תלבושות ואביזרים.

לאחר שקראנו את המחזה יחד אנחנו מתחילים בהעמדת ההצגה, דרך שאילת שאלות: היכן נעמיד את התפאורה? (זה השלב שאנחנו נעזרים בכיסאות ושולחנות לצורך סימון בלבד)

סיכום:

בדרך כלל אנחנו לא מסיימים בשיעור אחד להעמיד את ההצגה ולכן אני נותנת לכל קבוצת עבודה, שאלות עליהם הם צריכים לענות בבית ולהגיע עם התשובות לכיתה. בשלב הזה יהיו אלה שאלות שקשורות לתפאורה ולאביזרי תפאורה בלבד.

שיעור מספר 4:

חימום : מנהיג הריקודים

התלמידים עומדים במעגל, אחד מהתלמידים יוצא מהכיתה, אחד במעגל בוחר תנועה והשאר חוזרים אחריו בלי להפסיק. התלמיד שיצא חוזר למרכז המעגל, תוך כדי החלפת התנועה הוא צריך לגלות מי המנהיג. אם הוא מגלה, המנהיג יוצא החוצה.

חווייה מכינה :

אני מחלקת לתלמידים ציור של כבשים לבנות, במרכז עומדת כבשה אחת שחורה עם צבע לבן ביד. הכבשה רוצה לצבוע את עצמה בלבן. אני שואלת את הילדים : האם הכבשה השחורה צודקת? האם אחרי שהיא תצבע את עצמה היא תהיה מאושרת? האם מותר לחברה לדרוש ממנה לעשות כך?

חווייה מרכזית:

אני מפזרת בכיתה תלבושות ואביזרים ולצלילי המוסיקה כל דמות מההצגה עוברת בין התלבושות והאביזרים ובחרת את התלבושת והאביזר שמתאימות לה. לאחר מכן אנחנו מציגים קטעים בפנטומימה כאשר כל דמות מציגה את הדמות שלה עם התלבושת והאביזר שבחרה. אנחנו רואים איך הדמות, הולכת, יושבת, שותה וכדומה ותוך כדי הקטעים השונים אני מוסיפה תלמידים או אתגרים אליהם הם צריכים להגיב כמו צלצול טלפון, רעש חזק וכדומה.

סיכום:

אנחנו נדון בדמויות השונות מתוך הסיפור : מדוע הילדים לא התייחסו לאיה? האם אתם יכולים להביא דוגמאות של טיפוס ילדים שהחברה לא מקבלת אותם ומדוע?

תוצרי למידה: השיעורים הבאים יוקדשו לחזרות ובסופן התלמידים יעלו את ההצגה "שתי חברות", בפני כל בית הספר והורי התלמידים המשתתפים בהצגה.

"בזיכרוני הראשון..."

יחידת הוראה בנושא זיכרונות

טל בן עזרא

שכבת גיל: ה-ח

הערה: יח' הוראה זאת נבנתה לצורך כתיבת הצגת סוף שנה שכבה ו'

שיעור 1 : מהו זיכרון?

מטרות:

- התלמידים יגדירו מהו זיכרון ומה מאפייניו.
- התלמידים יתנסו בסגנון משחק ע"י יצירת פסלים.
- התלמידים יתנסו בחקירת טקסט שאינו בימתי ויחקרו כיצד ניתן להפוך אותו לבימתי.
- התלמידים יפתחו את מיומנויות הדיאלוג בשיעורי תיאטרון כאמצעי לביטוי אישי וללמידה משותפת.

מושגים : זיכרון, קומפוזיציה, תמונה קפואה, טקסט לא בימתי.

עזרים : כתבות וכותרות מעיתונים, מוזיקה.

חימום:

זיכרון תנועתי - כל תלמיד יתבקש לבחור תנועה ולזכור אותה. עומדים במעגל ובסבב הראשון כל תלמיד בתורו יעשה את תנועתו ויתר התלמידים יחזרו אחריו. התלמידים יתבקשו לשים לב לתנועות של יתר התלמידים. בסבב השני בכל פעם תלמיד יכנס למרכז המעגל ויצג תנועה שעשה תלמיד אחר. התלמיד שהציג את תנועתו יכנס למעגל ויעשה תנועה של תלמיד אחר וכן הלאה (תלמיד א' נכנס למעגל ומציג את התנועה של תלמיד ג'. כעת תלמיד ג' נכנס למעגל ומציג את התנועה של תלמיד ב' וכן הלאה).

חווייה מכינה:

הצגת נושא היחידה זיכרונות. המורה תערוך עם התלמידים דיאלוג בנושא זיכרונות. התלמידים יגדירו מהו זיכרון? אירוע שקרה בעבר/רגע מסוים/ חוויה שהייתה בעבר/ כל רגע שחולף הוא זיכרון/ משהו שנשאר איתנו בלב.

יישום:

מכתבה - לפסל קבוצתי

התלמידים יחקרו כיצד ניתן להפוך טקסט שאינו בימתי לבימתי?

- עבודה בקבוצות. המורה תפזר גזרי עיתון של כתבות/ כותרות המייצגות אירועים שקרו בעבר (כל אירוע שעבר נתייחס אליו כזיכרון).
- התלמידים יבחרו קטע שמעניין אותם ויעמיקו בו. התלמידים יתבקשו להוציא מהטקסט את כל המידע שמופיע בו. דמויות, מקום, בעיה, סיטואציה דרמטית. במידה ואין מספיק מידע התלמידים ימציאו את מה שחסר תוך התבססות על המידע שיש.
- התלמידים יתבקשו להציג 3 תמונות קפואות המייצגות את הכתבה. עליהם לסדר את עצמם בקומפוזיציה כאילו הם תמונה (אפשר לערוך שינויים בהתאמה לקבוצה, להוסיף דמויות שלא מופיעות בכתבה, אך תורמות להצגת הכתבה). שלושת התמונות שיוצגו יהיו על פי רצף עלילתי תמונת פתיחה, תמונת אמצע (בעיה), תמונת סיום (לאחר פתרון הבעיה).
- צפייה בהצגות- כל קבוצה תציג את שלושת הפסלים שיצרה ותספר על הכתבה או הכותרת אותה בחרה כהשראה לתמונות הקפואות.

*אפשרות לפיתוח התרגיל: מתן זרקור על כל דמות -מונולוגים של הדמויות.

סיכום:

דיאלוג על הצגות התלמידים ומתן משוב לכל קבוצה על ידי המורה והתלמידים תוך התייחסות לנושאים הבאים: כיצד התלמידים הצליחו להציג את הכתבה? שיח על אופן ההצגה של אירועים שהתרחשו בעבר. שיח על בחירת הקומפוזיציה בכל תמונה.

שיעור 2: מכתבה להצגה

מטרות: מטרת שיעור זה - זהות למטרות השיעור הראשון

מושגים: מקום בדיוני, זיכרון, קומפוזיציה, תמונה קפואה, טקסט לא בימתי.

עזרים: כתבות וכותרות מעיתונים, מוזיקה, אביזרים.

חימום:

מעגל אנרגיה עם מוזיקה.

חווייה מכינה:

התמונה הזו צולמה ב... - תלמיד אחד מתאר זיכרון של סיטואציה שקרתה בעבר/ משהו שהמציא. לדוגמא: התמונה הזו צולמה בטיול השנתי בזמן ששקד נפל והחובש חבש אותו וכל הילדים רצו לעזור לשקד שלא יכאב לו. בואו נראה את התמונה. כשהתלמיד אומר "בואו נראה את התמונה" התלמידים נכנסים לתמונה ומציגים תמונה קפואה.

הצעות לפיתוח התרגיל: לתת זרקור בכל פעם על תלמיד אחר ולשמוע מונולוג קצר של הדמויות. אפשרות נוספת לבחור מספר תלמידים ולצאת לסצנה מאולתרת על פי הנתונים שהתקבלו מהתלמיד שהציג את התמונה.

יישום:

המחזה של הכתבות/ כותרות- עבודה באותן הקבוצות שהיו בשיעור הקודם. כל קבוצה צריכה לתכנן הצגה של הכתבה/ הכותרת שבחרו בשיעור הקודם. ההצגה צריכה לכלול את שלושת הפריזים שתוכננו בשיעור הקודם, אך הפעם להפוך אותם להצגה. על הקבוצה להציג את המקום הבדיוני על הבמה.

סיכום:

דיאלוג על הצגות התלמידים ומתן משוב לכל קבוצה על ידי המורה והתלמידים תוך התייחסות לנושאים הבאים: כיצד התלמידים הצליחו להציג את הכתבה? כיצד ניתן להפוך טקסט שאינו בימתי לבימתי? האם כתבה היא סוג של אירוע שקרה בעבר/ זיכרון? איך הקבוצה הציגה את המקום הבדיוני על הבמה? אילו קומפוזיציות יצרו?

שיעור 3: מזיכרון אישי לפסל בימתי

מטרות:

- התלמידים יתנסו בסגנון משחק ע"י יצירת פסלים.
- התלמידים יתרגלו כתיבת טקסט בימתי של זיכרונות אישיים.
- התלמידים יתנסו ביצירת הצגות מחומרים אישיים.
- התלמידים יפתחו את מיומנויות הדיאלוג בשיעורי תיאטרון כאמצעי לביטוי אישי, שיתוף, גיבוש ולמידה משותפת.

מושגים: זיכרון אישי, חומרים אישיים.

עזרים: מוזיקה, מחברות, כלי כתיבה.

חימום:

מעגל אנרגיה עם מוזיקה.

חווייה מכינה:

כיצד זיכרון אישי יכול להפוך לטקסט בימתי?

- המורה תבקש מהתלמידים לחשוב על זיכרון אישי/ חוויה של רגע מסוים שקרה להם בבית הספר - אפשר זיכרון מכל זמן בבית הספר. התלמידים יכתבו את הזיכרונות שלהם.
- דיאלוג ושיתוף של זיכרונות התלמידים - המורה תציע לתלמידים לשתף את הקבוצה בזיכרונות שבחרו.

יישום:

כיצד טקסט אישי יכול להפוך להצגה בימתית?

חלוקה לקבוצות. כל קבוצה צריכה לבנות תמונות קבוצתיות (פסלים) לכל זיכרון שנכתב. כל תמונה צריכה לייצג את הזיכרון של כל אחד מהקבוצה. התלמידים יתבקשו להוציא מכל טקסט שנכתב את כל המידע שמופיע בו: דמויות, מקום, בעיה, סיטואציה דרמטית. התלמידים יתבקשו לתת שם לכל תמונה שיצרו בהתאם לזיכרון.

*אפשרות לפיתוח התרגיל: מתן זרקור על כל דמות- מונולוגים של הדמויות.

סיכום:

דיאלוג על הצגות התלמידים ומתן משוב לכל קבוצה על ידי המורה והתלמידים תוך התייחסות לנושאים הבאים: כיצד התלמידים הצליחו להציג את הטקסט האישי? אילו קומפוזיציות יצרו? כיצד הזיכרון בא לידי ביטוי בתמונה הבימתית?

שיעור 4: מפסל של זיכרון אישי להצגה בימתית

מטרות:

- התלמידים יתנסו בעיבוד חומרים אישיים.
- התלמידים יתנסו ביצירת הצגות מחומרים אישיים.
- התלמידים יחקרו כיצד ניתן לעבור ממצב של "פסל" להצגה עם מילים ותנועה על הבמה.
- התלמידים יפתחו את מיומנויות הדיאלוג בשיעורי תיאטרון כאמצעי לביטוי אישי, שיתוף, גיבוש ולמידה משותפת.

מושגים: זיכרון אישי, חומרים אישיים.

עזרים: מוזיקה, טקסטים, אביזרים.

חימום:

מעגל אנרגיה עם מוזיקה.

חוויה מכינה:

משחק המוזיאון: תלמיד 1-2 יוצא/ים מחוץ לכיתה. הכיתה בוחרת נושא למוזיאון (לדוגמא אם בחרתי במוזיאון בנושא חיות כל הכיתה תהפוך לחיות. רצוי לתת נושאים מורכבים יותר). התלמידים הופכים לפסלים הקשורים לנושא המוזיאון. התלמידים שהיו בחוץ נכנסים. עליהם לעבור בכל פסל. כל פעם פסל אחד יוצא מהפריז ומציג בתנועה/קול/טקסט קצר את הפסל שלו עד שהתלמידים שנכנסו לכיתה מכריזים "סטופ". לאחר שעברו את כל הפסלים עליהם לנחש מה נושא המוזיאון.

*יש לשים דגש איך ניתן להציג את המעבר בין הדמות במצב של פסל לדמות שנעה ומדברת.

יישום:

הצגה של תמונה "מתעוררת לחיים" ומספרת את סיפורה.

- חלוקה לקבוצות. התלמידים יקראו את הזיכרונות שכתבו בשיעור הקודם וישתפו שוב את חברי הקבוצה. עליהם להחליט ביחד על זיכרון אחד ולהמחזי אותו תוך התייחסות למרכיבי ההצגה: מקום, דמויות, זמן, בעיה שהתעוררה ומציאת פתרון. (ניתן לערוך התאמות שונות בזיכרון שנבחר. לדוגמא: להוסיף משתתפים, להכפיל דמויות. כמו כן אפשר לשלב בין סיפורי זיכרונות שונים של חברי הקבוצה ולהציגם יחד באותה הצגה).
 - לאחר שכל קבוצה בחרה הזיכרון התלמידים יתנו שם לקטע.
 - התלמידים יתבקשו לתכנן שני פריזים: פריז פתיחה ופריז סיום. עליהם להתחיל את ההצגה כתמונה ולסיים את ההצגה בפריז אחר.
- דגשים:** על התלמידים להביע באופן תנועתי את המעבר בין הפריז לתחילת ההצגה. ניתן לשלב מנגינה שתעזור להם לעשות את המעבר.

סיכום:

- דיאלוג על הצגות התלמידים ומתן משוב לכל קבוצה על ידי המורה והתלמידים תוך התייחסות לנושאים הבאים: כיצד התלמידים הצליחו להציג את הטקסט האישי? האם שילבו בין זיכרונות של ילדים שונים? אילו קומפוזיציות יצרו? האם הצליחו להציג את כל מרכיבי ההצגה? כיצד הזיכרון בא לידי ביטוי בתמונה הבימתית? כיצד ניתן לעבור ממצב של "פסל" להצגה עם מילים ותנועה על הבמה?

תובנות שעלו בי מתוך יחידת ההוראה זאת:

ניתן לפתח את היחידה להמשך עבודה עם חומרים אישים של זיכרונות התלמידים לא רק בתוך בית הספר אלא גם מחוצה לו. אפשר לעסוק בנושאים חברתיים, בעיות חברתיות וחוויות שונות שעברו יחד. המשך היחידה יכולה להיות יצירת הצגות בזמנים משתנים: הצגה שמתחילה בהווה, קפיצה בזמן -פלאשבק לזיכרון, וחזרה להווה. אפשרות נוספת לפיתוח היחידה היא עבודה מתוך תמונות אמיתיות של רגעים שעברו יחד. דיאלוג נכון עם התלמידים תמיד יכול לעזור להוראה וליצור קירוב ואהבה למקצוע התיאטרון.

"להתחלות יש קסמים שאותם אין להביע במילים" ~ דון ז'ואן

יחידת הוראה: מחזה 'הקמצן' ~ מולייר

שוקי אסולין

שכבת גיל: ה'-ו' / כיתת חירשים

הקדמה:

אני מלמד בחטיבת הביניים נס ציונה מכיתה ז' עד ט' בחינוך מיוחד לחירשים וכבדי שמיעה חלקם חירשים וכבדי שמיעה מרכיבים מכשיר שמיעה + שתל חלקם מתקשרים בשפת הסימנים/ דיבור שפתיים תלוי ברקע משפחתי חירשים / שומעים

לכל תלמיד יש אוכלוסייה שונה כי מי שגדל בשילוב עם השומעים או בחינוך מיוחד .

בחרתי להתמקד בבחירת מחזה שיכול להתאים לכם ולמגוון הקיים כדי שיוכלו להתעמק ולהבין מהות מחזה שהיפוך להמחזה עצמה . בתהליך השיעורים ארגנתי להם אפשרות ללמוד לעבד המרה מילולית להמרה תנועתית הייתי צריך לשבת על עיבוד המחזה בעצמי ולנתח את הדמויות המגוונות שיש בה. כמו כן להבין בעצמי את הרכבת העלילה עצמה

אני מלמד את הקמצן כבר כמה מחזורים שונים ומתאים עצמי לכל ההתאמות

נושא חלק א : הכרת מחזה הקמצן – מולייר

נושא חלק ב : הכרת דמויות של קומדיה דל ארטה

נושא חלק ג : עבודת מצגת של התלמידים

נושא חלק ד : ההצגה "הקמצן" של תלמידי חירשים וכבדי שמיעה

חלק א : הכרת מחזה הקמצן

לפני הכרת סיפור הקמצן הם מתקשים לקרוא המחזה בשפה כבדה אני מספר להם דרך שפת הסימנים ככה שיותר קל להבין באופן ברור

והם מאוד נהנו גם צחקו על הדמויות של הקמצן

אחרי זה אנו צופים סרט הקמצן – לואי דה פינס השחקן הקומי והצרפתי .

חלוקת תפקידים בין התלמידים שאני מכנה ולפי התאמה עבור דמויות שונות של הקמצן

הכיתה שאני מלמד היא כיתה קטנה

חלק ב : הכרת דמויות של קומדיה דל ארטה

כל אחד יכין מסכות קומדיה דל ארטה לפי הבחירה שלהם
וכל אחד ילמד תרגילי תנועה של הדמות הסטריאוטיפית
כמו הדמות של פנטלונה - העשיר והקמצן
ארלקינו ושותפו קולומבינה הערמומית
אל דוטורה - - המאהב המזדקן והפטפטן, אל קפיטנו החייל - שמעמיד פני אמיץ,
בריגלה הנבל, פולצ'ינלה הערמומי

אני מפעיל תרגילי תנועה כמו כתפיים מדברות זו לזו
להפעלת הדמיון, כך, למשל, דרך אינוש הכתפיים עשויים אנו להגיע אל מטרה.
אני מדריך אותם לפני התרגיל עצום עיניך כי הם חירשים
בתרגיל עצום את עיניך. –
כל כתף שלך היא אדם. היא מניעה התגובה מאפיינת את הדמות
ליחסה אל הכתף השנייה. הנה הכתף האחת : היא רגזנית, היא רבה עם השנייה, צועקת עליה,
השנייה מצטדקת, היא עומדת נזופה ומבוישת וכו
על מנת להבין איזה תמונה מתאימה לאופייה של הדמות המסוימת.
עבודת הכתפיים מגוונות מאד - יש כיוונים מעניינים
הדמות הכפופה- השחצנית – האדישה- העייפה- הבררנית – הנשית – הילדותית- המבוגרת – ועל פי
הדמיון העשיר התלמידים נחשפים לדמויות ויכולים לשחק ובחילופי תפקידים וכך נוצרים מפגשי
דיאלוגים מעניינים

חלק ג: עבודת מצגת של תלמידים

כל זוג יבחר איזה נושא מעניין על מנת להבין את הרקע בתקופת לואי ה 15 בצרפת

1. קומדיה דל ארטה
2. ארכיטקטורה – ארמון ורסאי
3. חייו של לואי ה 14 – 15
4. תלבושות בתקופת לואי 14 – 15

1. קומדיה דל ארטה

תלמידים יכינו סיפור קצר על המסכות של הדמויות הסטריאוטיפיות
הם מאוד יאהבו לשחק דמויות הסטריאוטיפיות עם התלבושות

2. ארכיטקטורה – ארמון ורסאי

תלמידים ימצאו תמונות של ארמון ורסאי + גינה מפורסמת והם עשו ניתוח על סגנון
הארכיטקטורה של ארמון ורסאי + גינה

3. חייו של לואי ה 14 – 15

תלמידים עשו מחקר את תולדות חייו של לואי 14 – 15 והם יעשו את ההרצאה עם התמונות
של לואי 14-15

4. תלבושות בתקופת לואי 14 – 15

תלמידים עשו מחקר את סגנונות תלבושות בתקופת הלואי 14 – 15
והם ימצאו תמונות של תלבושות של משפחת מלוכה והם יספרו לנו

חלק ד : ההצגה "הקמצן" של תלמידי חירשים וכבדי שמיעה

ביצעתי הרבה פעמיים של ההצגות הקמצן של התלמידים החירשים

במחוזרים שונים והם מאוד אהבו לעשות את ההצגה שלהם, כי אני בחרתי

את המחזה הקמצן שזה מאוד מתאים להם כי לחרשים, יש בו הרבה כישרונות משחק

של הבעת פנים, מימיקה, פנטומימה בגלל שפת הסימנים שלהם והם אלופים והקהל צחק מאוד גם
נהנה מאוד. ביטויי ההבעה מאד כישרוניים וטבעים אצל רובם

להתערב או לא להתערב זו השאלה?

יחידת הוראה בנושא: אני מול מקרה בוחן חברתי

אלעד גרימן

שכבת גיל: ז'-י'

להתערב או לא להתערב זו השאלה?

הצופה מהצד במקרה חברתי בבית הספר חטיבת ביניים ובכל מקום בארץ ובעולם.

מטרות היחידה:

1. חקר ובדיקה של מה הם מקרים חברתיים הפוגעים אישית בנערים/ות הן מבחינה פיזית והן מבחינה נפשית.
2. חקר ובדיקה של מהם מקרים חברתיים הפוגעים בסביבה הקרובה כגון כיתה, ביה"ס, רחוב, שכונה, עיר, מדינה, עולם.
3. מתוך החקר המקרים יש לבדוק מה הסיבות אשר גרמו למקרים אלו?
4. יצירת הצגה מתוך המקרים הנחקרים או העלאת הצגה של יצירה עצמית מדמיון הנערים/ות.
5. העלאת הסצנות של כל מקרה ומקרה כהצגה אחת מול כל שכבות בית הספר.
6. העלאת ההצגה אל מול בתי ספר אחרים (אם זו רשת דרכא אז בתי ספר אחרים ברשת באשקלון או בסביבה).
7. העלאת ההצגה ואחר כך דיון על המקרים, מדוע הם קרו ואיך אולי היה אפשר למנוע אותם?
8. צילום ההצגה על ידי מגמת תקשורת ושליחת הסרט להורי התלמידים בבית הספר והעלאתו לרשת בהסכמת ובאישור ההורים.
9. מתוך ההצגה העלאת המודעות לגבי מקרים אלו הסיבות להם ואיך אולי היה אפשר למנוע אותם.

שיעור 1: קונפליקט

את שיעור הקונפליקט אני מלמד כהקדמה לנושא.

קונפליקט פנימי וחיצוני בצורה כמה שיותר פשוטה על מנת שהתלמיד יבין את הקונפליקט הפנימי שלו כצופה מהצד בפגיעה של מישו או משהו אחר. ואת הקונפליקט החיצוני של 2 אנשים או יותר שרצונותיהם מתנגשים. והקונפליקט הפנימי המתרחש באדם הפוגע ברכוש או בסביבה.

פתיחה: (5 דקות)

כהקדמה לנושא השיעורים הבאים שלנו: **להתערב או לא להתערב זאת השאלה!** האם להתערב במקרה של פגיעה של מישו במישו אחר או רכוש של מישו אחר או להישאר לעמוד מהצד או ללכת או ללכת ולהתקשר לגורם מוסמך או דרך התנהגות אחרת? אני רוצה להעביר לכם שיעור המובסס על שיטת קונטקט. אז בואו נתחיל ונבין מה זה אומר?

תרגיל חימום (7 דק')

מבוסס על שיטת קונטקט

הנחיה:

בזוגות: כל זוג מתבקש למצוא נקודת חיבור פיזית ביניהם ולשמור עליה לאורך כל התרגיל.

כל אחד בוחר נקודה בחלל אליה הוא רוצה ללכת, מבלי ליידע את הפרטנר שלו.

הזוגות צריכים למצוא דרך לזוז בחלל מבלי להיפרד.

המנחה יעודד שינויים ותזוזה בחלל.

הדגמה – התנסות – דיון

האם הצלחתם לשמור על הקשר הפיזי?

מה היה קשה בתרגיל? מדוע?

מה היה קל בתרגיל?

אילו רגשות/ מחשבות עורר בכם התרגיל?

כיצד הייתם מגדירים את תחושתכם במילה אחת?

האם הייתם מגדירים את תחושותיכם כקונפליקט?

תרגיל מרכזי: (20 דקות) הדגמה- התנסות- דיון:

- צפייה ב: [סרטון רובי וויליאמס והחבובות](#)

- התלמידים יתחלקו לזוגות, כמו המפלצת הדו ראשית, ויהפכו למפלצות בעלות שני ראשים.

כל ראש רוצה משהו אחר, הזוגות יתבקשו לפתור את העניין ולפעול ביחד.

- הסבר: ההבדל בין וויכוח/ אי הסכמה לבין קונפליקט ומתן דוגמאות הממחישות את ההבדל.

דיון וסיכום: הגדרת המושג קונפליקט (15 דקות)

מתוך התרגיל התלמידים ינסו להגדיר מהו קונפליקט במשפט קצר, במטרה להגיע להגדרת הקונפליקט:
התנגשות בין רצונות מנוגדים זה לזה.

אסביר שזהו קונפליקט חיצוני.

שאלה? האם למישהו מכם היה ויכוח עם עצמו מה אני עושה במצב הזה עכשיו איך אני פועל? בצורה הזאת או בצורה אחרת. זה צורה פשוטה נקרא: **קונפליקט פנימי**. הבעיה שלי עם עצמי ואיך אני מנסה לפתור אותה.

מישהו רוצה לתת דוגמא שלו ממה שעשינו עכשיו בשיעור על קונפליקט פנימי שהיה לו?

הסבר חידוד ההבדל בין קונפליקט פנימי לחיצוני.

חלוקה לקבוצות ושיעורי בית לכל קבוצה.

(בחלוקה לקבוצות בדרך כלל יש קונפליקטים של מי יהיה עם מי בקבוצה).

משימה לשיעור הבא:

על כל קבוצה לחפש כתבה על מקרה חברתי בו מישהו או מישהי נפגעו מבחינה פיזית או נפשית. למשל: חרם, השפלה בגלל צבע עור, השפלה של עולה חדש, פגיעה או ניצול של אנשים זקנים, ניצול כספי, ניצול מיני ועוד.

את הכתבה יש לשלוח למורה.

שיעור 2: חקר מקרה חברתי

מציאת מקרה חברתי וחקירתו דרך הסיבות והקונפליקטים הקשורים בו

מטרה:

- א. חקר מקרה חברתי לעומק וכתיבתו.
- ב. יצירת אימפרוביזציות מתוך המקרה בקבוצות.

פתיח (5 דקות):

ריענון על החומר משיעור שעבר.

תרגיל חימום (5 דקות):

- כל הקבוצה במעגל צריכה לספור ללא תכנון וסדר עד 10 .
- אח"כ אפשרי עד 20. **כולם חייבים לומר לפחות פעם אחת מספר.**
- מצריך ריכוז, קשר עין, סבלנות, הרגשה של האחר.

ש: מה הרגשתם בתרגיל?

קונפליקט פנימי – מתי לומר מספר והאם לומר בכלל שלא אהרוס לקבוצה ויחד עם זאת אני רוצה להשתתף בתרגיל.

האם היה קונפליקט חיצוני? – ויכוח או ריב על הזמן בו כל אחד צריך לומר מספר והערות

כמו: "למה הרסת", "כבר אמרו את המספר הזה" וכדומה.

אחת רוצה להצליח בתרגיל והשנייה חשוב לה להשתתף ולומר מספר אפילו

אם זה יכול לפגוע במטרה הסופית להגיע עד 10.

תרגיל מכין:

ציוד נלווה: מקרן

הקרנה של המקרים שחברי הקבוצה שלחו למורה.

כל קבוצה צריכה לחשוב יחדיו ולכתוב:

- למה או מדוע בחרתם דווקא במקרה חברתי זה?
- תיאור המקרה המדובר בכמה שיותר פרטים. מקום, זמן, דמויות.
- הקונפליקט הטמון בסיטואציה. הפנימי והחיצוני.
- הסיבות למקרה.
- האם היה אפשר למנוע את המקרה?

תרגיל מרכזי (10 דקות)

כל קבוצה מחלקת תפקידים בין חבריה.

דמויות, במאית. הבמאית יכול להיות גם שחקן/ית.

יצירת אימפרוביזציות מתוך המקרה החברתי המדובר.

פתיחת במה: הצגת האימפרוביזציות (15 דקות)

סיכום ודיון (10 דקות):

האם האימפרוביזציות היו מובנות?

האם הן תאמו את המקרה המדובר?

שיעור 3: כתיבת טקסט מתוך האימפרוביזציות.

מטרה:

- א. כתיבת טקסט עם חלוקת תפקידים מתוך האימפרוביזציה של המקרה החברתי.
- ב. הסבר על רכיבים דרמטיים ובימתיים ואיך הם מופעים בסצנה.

פתיח (5 דקות):

הקרנה נוספת של הקטעים החברתיים.

חימום (10 דקות):

הליכות במרחב.

- כל תלמיד אומר משפט מתוך הטקסט שלו בסצנה שהוא חושב שמאפיין את הדמות שלו.
- את המשפטים אומרים ברגשות שונים.
- לבדוק מה הרגש + המשפט עושה להליכה ולתנועה של הגוף.
- עכשיו ההפך הולכים לפי רגשות ואז אומרים את המפשט מתוך ההלכה לפי הרגש.

תרגיל מרכזי (20 דקות):

- א. כתיבת טקסט המחולק לסצנות קטנות עם חלוקת תפקידים מתוך האימפרוביזציה + התחלת עבודה עם הטקסט.
- לא יותר מ 5 סצנות. הסצנה צריכה להיות קצרה כי היא חלק אחד מתוך כמה הצגות על המקרים החברתיים.**
- ב. היקבעות של סצנות ללא שינוי וצילומן להמשך עבודה בשיעור הבא. (בוודאי שעוד יהיו שינויים אך קלים ביותר).
- ג. בדיקה של הרכיבים הדרמטיים ושל הרכיבים הבימתיים בתוך הסצנה.

סיכום (10 דקות):

שאלה לכל קבוצה

איך אתם מרגישים עם הסצנה?

האם היא מדברת אליכם?

עכשיו אחרי האימפרוביזציה אני שואל/ת שוב.

למה או מדוע בחרתם דווקא במקרה חברתי זה?

שיעור 4: סצנות חברתיות

מטרה:

- א. העלאת הסצנות הגמורות מול תלמידי הכיתה.
- ב. חיבור הסצנות להצגה שלמה.
- ג. משוב חיובי מצד התלמידים, דרך הכוונה מה הוא משוב חיובי על ידי המורה, וחידוד הסצנות מתוך כך.
- ד. אבזור הסצנות מבחינת הרכיבים הבימתיים. (מוזיקה, תפאורה, אביזרים, תלבושות, איפור)

חימום: (5 דקות)

חימום גופני קצר. (דומה לחימום ספורטיבי + גמישות).

חימום קולי קצר.

תרגיל מרכזי: (30 דקות)

העלאת הסצנות בשיעור + משוב חיובי. חזרה על הסצנות אחרי המשוב.
מציאת דרך לחיבור בין הסצנות לכדי הצגה שלמה. (אולי קטעי קישור, אולי דמות מספר).

סיכום ודיון (10 דקות)

- חשיבה בין כל תלמידי הכיתה מול מי נציג את ההצגה?
- הכוונה על ידי המורה להעלאת ההצגה אל מול תלמידים מבתי ספר אחרים למען העלאת המודעות בעיר.
- אפשרות של צילום של ההצגה (בהסכמת התלמידים) ושיתופה ברשת.
- הכנה לדיון מול הקהל בצורה של שאלות ותשובות.
- מה הסיבות שגרמו למקרה החברתי לקרות והאם היה אפשר למנוע זאת.
- חשיבה על שילוב ההצגה באירוע עירוני הקשור לאלימות.

"מחזה אינו טקסט, הוא פעולה" (טום סטופארד)

יחידת הוראה בנושא: טקסט

אדוה מלול דוידוביץ'

שכבת גיל: ז' – י'

יחידת הוראה זו מתרכזת בעיקר בפרשנות – מה שיאפשר לנו לפתח את הדיאלוג האישי והבין אישי בקבוצה. ביחידה זו נלמד פירוק והרכבה של טקסט תוך שיתופי פעולה ודיונים על צורות שונות של יצירה עם אותו הטקסט. ההעמקה לתוך מגוון האפשרויות שיש לנו בתור יוצרים – כאשר אנחנו מנתחים טקסט, מאפשרת לכל אחד ואחת את האפשרות להביע ולהשפיע. בין היתר אשתמש בטכניקות בהן הכיתה שותפה באופן ישיר לתוכן, לקצב הלמידה ולאופני הלמידה השונים שמאפשרים לקבוצה לייצר דיאלוג בינתחומי.

מטרות:

- התלמידים ייחשפו אל המודלים השונים המאפשרים לנו לתת חיים לטקסט
- התלמידים יביעו עצמם ואת עולמם במהלך השיעורים
- התלמידים יתנו פרשנויות שונות לטקסט מוכר ולטקסט לבן
- התלמידים יצרו דיאלוגים המנכיחים את אישיותם
- התלמידים יעבדו בקבוצות מגוונות המאפשרות להם להכיר זה את זה.
- התלמידים יפתחו כקבוצה וכיחידים - אמון, קשב, כבוד

ארבעה שיעורים ביחידת ההוראה:

- שיעור ראשון – מודל אפרת
- שיעור שני – טקסט לבן
- שיעור שלישי – הפיכת שיר לסצנה
- שיעור רביעי – כתיבת טקסט מתוך תמונה

שיעור 1: מודל א.פ.ר.ת.

הגדרת המושג "פרשנות" וכיצד הוא קשור לתיאטרון.

מטרות השיעור:

1. התלמידים יכירו את המושג "פרשנות" בהגדרתו המילונית
2. התלמידים ידונו וישתפו היכן המושג פוגש אותם בחיי היום יום.
3. התלמידים יקשרו בין המושג פרשנות לעולם התיאטרון.
4. התלמידים יכירו את המולד לניתוח דרמטי של "א.פ.ר.ת".
5. התלמידים יתנסו בקבלת החלטות פרשניות באירוע דרמטי ויישומם על הבמה.

פתיח: (10 דק)

1. המנחה מציגה את נושא השיעור ומסבירה כי "פרשנות וטקסט" הינם מושגים מורכבים אשר ישרתו אותנו במהלך השנה ובמפוע הסיום. המנחה שואלת את התלמידים מהי לדעתם פרשנות וכותבת על הלוח את התשובות שצפות.
2. מקריאים את ההגדרה המילונית למילה "פרשנות":
פרשנות: ניתוח עומק המציע הסבר או ביאור לתופעה, אירוע, מצב, רעיון וכדומה. ה"פרשן" עוסק בפרשנות ולעיתים ביקורת במגוון תחומים.
3. המנחה מקיימת דיון בעזרת השאלות: היכן פרשנות פוגשת אתכם בחיי היום-יום? מתי הרגשתם שמישהו לא פירש אתכם נכון? מדוע פרשנות חשובה? (נוכל לקשר את המושג לפרשנות תנכ"ית, פרשן כדורגל, תרגום שפה, כתב/פרשן חדשות וכו')
מה הקשר לדעתם בין פרשנות לתיאטרון?
4. נסכם את הדיון בכך שיש שני היבטים: פרשנות סובייקטיבית – כל אדם/דמות מפרשת אירועים בצורה אחרת, ופרשנות אובייקטיבית – בה "הבמאי" או כל אדם/דמות בוחר מה הפרשנות עבור אותו אירוע/טקסט בצורה חיצונית

חווייה מרכזית: (30 דק')

למידת המודל:

על גבי לוח המנחה תכתוב את ההגדרה המילונית למושג פרשנות שעליה דיברנו, מתחתיה המנחה תכתוב את האותיות א.פ.ר.ת. ← אירוע, פרשנות, רגש, תגובה.

המנחה תסביר: המודל נועד לנתח סצנה דרמטית- ראשית מתרחש איזה שהוא אירוע אובייקטיבי- לדוגמא (את הדוגמאות כותבים על הלוח מתחת לאות הרלוונטית) אדם נתקל באדם אחר ברחוב. לאחר מכן מגיעה הפרשנות, לדוגמא: הוא עשה את זה בכוונה/ הוא לא עשה את זה בכוונה/ זה היה כיס/ משהו שלח אותו להיתקע בי וכו'. הפרשנות היא סובייקטיבית, היא יכולה להיות מושפעת ממבנה אישיות/ תפישת עולם/ היום שעבר על אותה דמות וכו'.

בעקבות הפרשנות נוצר רגש- לדוגמא כעס/ אהבה/ נקמה/ מרירות וכו'.

מהרגש נוצרת תגובה- לדוגמא: לרדוף אחרי מי שנתקע בי/ להמשיך ללכת ברחוב/ להכות אותו וכו'.

מה שחשוב בכל המודל הזה הוא הפרשנות, פרשנות היא זו שמייצרת פעולה. הפרשנות היא תמיד סובייקטיבית ונובעת מעולמה הפנימי של הדמות. הצורה בה הדמות מפרשת את האירוע היא הצומת שקובעת כיצד העלילה תמשיך להתפתח "

תוך כדי הסבר המנחה תפנה אל התלמידים לתת דוגמאות משלהם, לשאול שאלות על כל אחד מהתחנות של המודל.

משימה:

מחלקים את הכיתה ל-4 קבוצות. לכל קבוצה נותנים פתק עם אירוע ומבקשים לבנות קטע קצר, לפי מודל אפרת. כל קבוצה צריכה בעצמה להחליט על הפרשנות שהדמות תיתן לאירוע.

-אורך הקטע כשתי דקות

-לא כל חברי הקבוצה חייבים להשתתף על הבמה, אך כולם חייבים להשתתף בהחלטות.

-אין צורך להכין הכל לפרטים, יש צורך להחליט ברמה הבסיסית כיצד כל שלב במודל בא לידי ביטוי בקטע.

-לרשותכם 10 דק'

- 25 קבוצות ניתן את אותו האירוע על מנת להעצים את הלמידה ואת ההבדלים בין מבנה הקבוצה והבחירות.

אירוע 1: אמא של א' התקשרה אליו וכשהוא ענה היא אמרה 'אוי סליחה טעות' וניתקה"

אירוע 2: תלמיד הצביע בשיעור והמורה לא נתנה לו לדבר

צפייה:

מתיישבים כקהל לפני הבמה. כל קבוצה מציגה את תוצריה ומסבירה בקצרה על הפרשנות שהם בחרו. ניתן גם לקהל לשאול שאלות, "לנחש" מהי הפרשנות שאותה קבוצה בחרה וכו'.

סיכום (5 דקות):

מקיימים דיון מונחה: (בדיון הזה חשוב לחדד כמנחה את התובנות והתשובות, נתמקד בשיקוף כדי שהדברים יהיו בהירים. בנוסף חשוב לתת ביטוי לילדים שפחות השתתפו בשיעור ולשאול אותם באופן אישי כדי לוודא שהם הבינו את החומר וקיבלו תשומת לב מאתנו ומהקבוצה).

- מי רוצה לחזור על מה היה לנו היום בשיעור?

- מישהו רוצה לשתף בתובנה חדשה/ משהו שהיא שמה לב אליו בתרגילים/ חוויה אישית מהשיעור/ מה הוא לוקח הלאה/דוגמא נוספת המבוססת על מודל א.פ.ר.ת?

שיעור 2: טקסט לבן

מטרות:

- התלמידים יכירו ויתנסו במושג "טקסט לבן"
- התלמידים יתרגלו עבודה בקבוצות ודינאמיקה קבוצתית.
- התלמידים יזכרו בשיעור הקודם ויקשרו בינו לבין השיעור הנוכחי.
- התלמיד יתנסה במתן פרשנויות שונות לטקסטים.
- התלמיד יחקור כיצד ניתן לתת פרשנות שונה לטקסט זהה.

פתיח (5 דק'):

שני תלמידים עולים הבמה וצריכים לייצר סצנה רק מהמילים כן ולא. (מעלה מעל 3,4 זוגות)

חוויית ביניים (10 דק'):

בשיעור היום נלמד על טקסט ועל האפשרות שלנו כשחקנים לשחק איתו ולתת לו פרשנויות חדשות. ניתן כותרות לזוויות שבהן ניקח את הטקסט. הזוויות מוכרות לנו מהיומיום ועכשיו רק נתרכז כל פעם באחת מהן וניתן לה שם.

בכל נקודה המנחה תעלה זוג תלמידים לבמה שיתנסו במשחק של הטקסט וביחד עם הכיתה (הקהל) נבין מה הפרשנות החדשה שהטקסט קיבל.

הטקסט היחיד לאורך כל הנקודות הוא "שמעתי אותך"

- **סאבטקסט-כוונה:** פעולה, רגש, סוד ("אני יודעת מה את מסתיר" / "פגעת בי/ריכלת עליי") – להתחנן/לבקש סליחה

- **גובה צליל:** צעקה, לחישה, שניהם

- **חזרתיות:** להגיד את אותה המילה כמה פעמים לצורך הדגשה, גמגום, שימוש של שני השחקנים באותה המילה (שמעתי, אותך אותך / שמעתיי שמעתי שמעתי אותך / א: שמעתי ב: אותך)

- **פירוק והדגשה** (שמעתי, אותך!)

- **הוספת צלילים/קולות:** שש, מממ (ששש, שמעתי אותך / שמעתי מממ אותך)

- **תנועה:** שפת הגוף – גלגול עיניים, עצימת עיניים, לחיצת יד, חיבוק. גם תנועה יכולה להיות תשובה – כן לא עם הראש, להצביע לאיפה שהוא. (שיחת טלפון, ריב עם אמא)

משימה טקסט לבן : (25 דק') :

המנחה מחלקת לזוגות – המטרה שיהיו זוגות מעורבים, כאלו שלא משתפים עולה בדרי"כ. כל זוג מקבל טקסט לבן שעליו הוא צריך לעבוד. כל 2-3 זוגות יקבלו טקסט דומה.

המנחה תסביר את המשימה ואת המושג טקסט לבן :

טקסט נקי בלי שום הוראות – הכל פתוח להחלטת היוצרים. כשאנחנו מקבלים ומקבלות טקסט כזה עלינו לשאול מה קורה פה בין השורות – מה קורה מחוץ לטקסט. סדר המשפטים לא תמיד מסתדר, לא תמיד עם התגובה שהיינו מצפים..

השלב הראשון שעלינו לעשות זה להבין איפה אין רצף בטקסט והיכן ייכנסו ההחלטות שלנו והפרשנות שנבחר.

השלב השני הוא לחשוב ולהחליט על אירוע – האם קרה באותו הרגע משהו מפתיע? האם אחד השחקנים התנהג בצורה מסוימת? זה יכול להיות כל דבר. לאחר מכן להחליט מה היא הפרשנות של אחד השחקנים לאותו האירוע. (כפי שלמדנו במודל א.פ.ר.ת)

השלב השלישי עבודה משותפת – כן ו... (לקבל רעיון ולהוסיף גם משלך – לפרגן, להקשיב, ולהיות באווירה חיובית)

סיכום (5 דק') :

צפייה ומשוב.

כל זוג יציג את העבודה שלו ונראה יחד את ההבדלים בין הזוגות. נציף בדיון בין קבוצה לקבוצה מהי הפרשנות של הטקסט ונשאל את הזוגות כיצד הגיעו להחלטות שראינו.

א : קשה לי להבין את זה.	א : אפשר?	א : מה אנחנו עושים פה?
ב : גם לי לא קל.	ב : בוודאי	ב : שאלה טובה
א : אולי צריך לנסות שוב.	א : מה השעה?	א : את לא...
ב : ניסינו כבר הכל.	ב : כמעט חמש	ב : אני כן!
א : קשה לי לוותר סתם.	א : וואו	א : זה ממש לא סבבה, לכי מפה
ב : זה לא סתם. צריך להמשיך	ב : ממחר?	ב : את רצינית?
הלאה.	א : כן	א : אני לא יכולה יותר
א : הלאה לאן?	ב : בבקשה	ב : הנה הוא הגיע!
ב : הלוואי והייתי יודעת.		

לקיחת טקסט משיר מוכר והפיכתו לסצנה

מטרות:

- התלמידים ישתפו את שירי הילדות שלהם או שירים אהובים אחרים
- התלמידים יעמיקו את היכרותם בעזרת הקשרי חיים משותפים ויצירה משותפת
- התלמידים יישמו את שלמדו על פרשנות וניתוח טקסט על טקסט מוכר

פתיח (5 דק') :

ניתן לכל אחד ואחת מהתלמידים לחשוב על שיר ילדים או שיר אהוב שהם מכירים. ניתן כדוגמא את "יונתן הקטן" או את "הילדה הכי יפה בגן". לאחר מכן, המנחה תבקש שיבחרו שורה אחת מן השיר. המנחה תבקש מהתלמידים ללכת בחלל, וכאשר פוגשים תלמיד אחר – לוחצים ידיים ואומרים אחד לשני את השורה שבחרו. לאחר כמה דק' יש לבקש לגוון בדרך אמירתה של השורה (כפי שלמדנו בטקסט לבן – צליל, חזרתיות, סאבטקסט וכו')

חווייה מרכזית (30 דק') :

מתחלקים לזוגות, כל זוג בוחר שיר אחד מבין מה שבחרו בתחילת השיעור. עליהם לקחת את הטקסט של השיר ולהפוך אותם לסצנה. אפשר להשתמש **אך ורק** בטקסט שיש לסצנה ואפשר גם להוסיף מילים משלהם כדי לקשר.

המנחה תיתן דוגמא: השיר "יונתן הקטן" – סבא ונכד יושבים לראות אלבום תמונות הסבא מראה לנכד את התמונות בהתרגשות. כל שורה בשיר היא תמונה באלבום. "יונתן הקטן רץ בבוקר אל הגן", מחייך אליו, עובר דף – "פה הוא טיפס על העץ" "ופה אפרוחים חיפשו" – מעביר דף, הנכד מתפוצץ מצחוק ושואל "אוי ואבוי לו" הסבא עונה "השובב" הנכד "חור גדול במכנסיו" אז הסבא עונה הוא טיפס על העץ...

המנחה עוברת בין כל הקבוצות ועוזרת להם להגיע לרעיונות או לפתח את הסצנות שיוצאות מהן. בנוסף, המנחה תגיע עם שלל אופציות של שירים אם יוצרו סיטואציות בהן הזוגות לא מחליטים על אף שיר או מסתבכים עם המשימה.

צפייה וסיכום (10 דק') :

לפני הצפייה המנחה תסביר שהזמן שניתן למשימה הינו קצר – וזו הינה טעימה ראשונה מתוך עבודה משותפת ולמידה משותפת של הקבוצה – אחד על השניה ואחת עם השני. התוצרים שנראה פה אינם גמורים. בסוף השנה כאשר ניצור את המופע – ניתן עוד הזדמנות לחזור לסצנות האלו במידה וירצו או אפילו ליצור סצנות אחרות באותו הקונספט.

נצפה כולנו בסצנות שנוצרו מתוך שירי הילדות או השירים שנבחרו על ידי התלמידים. נבקש מהזוגות שעולים שיסבירו איך הגיעו לרעיון ולמה התכוונו.

המנחה תשאל לסיכום: האם הצפייה בסצנות מתוך שיר מוכר להם חידש להם משהו על השיר או על הטקסט? האם העבודה על הסצנה גרמה לקשיים? מהם? איך השיעורים הקודמים שעשינו עזרו להם כשניגשו לעבודה הזו? מה חוו כאשר עבדו עם תלמידים שבדד"כ לא עבדו איתם?

שיעור 4 : כתיבת טקסט מתוך תמונה

מטרות:

- התלמידים יתנסו בכתיבת טקסט
- התלמידים יבטאו את עולמם היצירתי והאישי
- התלמידים יצרו תוך לקיחת השראה מאומן אחר

פתיח (7 דק'):

המנחה תביא לכיתה מספר תמונות של האומן – אדוארד הופר ותספר עליו ועל יצירתו. אדוארד הופר היה צייר אמריקאי. ידוע בעיקר בציוריו הריאליסטיים המתארים את הבדידות במציאות האמריקאית שהיתה באותה תקופה. ריאליזם הינו זרם אומנות המתאר את החיים והמציאות כפי שהם. המנחה תציג בפני התלמידים את היצירות המוכרות של הופר ותשאל אותם מה הציורים מעלים בהם, אילו סצנות אפשר להוציא מהתמונות – אילו סיטואציות/תחושות/דמויות עולים להם כאשר הם מסתכלים על תמונות אלוה

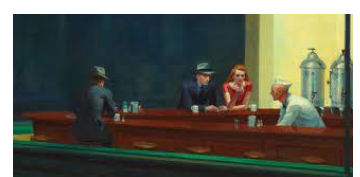
חווייה מרכזית (30 דק'):

המנחה תזמין את התלמידים להסתובב בין הציורים ותסביר את המשימה. כל אחת ואחד לוקחים דף ועט. בוחרים את אחד הציורים שהכי תפסו לכם את העין והלב. תנסו לחשוב מי הדמויות, מה הסיטואציה. לאחר שיש לכם.ן רעיון ראשוני החלו לכתוב. יכולים להתחיל מלקבוע את 5 המ"מים. המשימה היא לכתוב מונולוג/דיאלוג/סצנה (עד 3 דמויות). המנחה תעבור ביניהם ותתרשם, תעזור ותפרגן. תוך כדי תשאל את הכיתה שאלות נוספות להשראה:

- אילו דמויות לא מופיעות בתמונה
- באיזה שעה ביום הסצנה מתרחשת
- איך הסצנה נגמרת
- מה היחסים בין הדמויות
- מודל א.פ.ר.ת

סיכום (8 דק'):

המנחה תעצור את הקבוצה מכתובה ותסביר כי אין צורך לסיים – המהות היא בהתנסות ובהשראה. תבקש שיגישו את מה שהספיקו. בנוסף תשאל מה עזר להם להתחיל לכתוב, מה ומתי היה להם קשה, מי שירצה לשתף על איזה תמונה כתב ולמה.

"רק על עצמי לספר ידעתי"

יחידת הוראה: 'יצירות אישיות'

ניצן קרן

שכבת גיל: ט' – י'

מטרות היחידה:

1. התלמיד יתנסה ביצירת קטע תיאטרון החל משלב פיתוח הרעיון ועד הצגת הקטע מול קהל.
2. התלמיד יכיר את המושג "השראה" ויגיב ליצירות קיימות.
3. התלמיד יכתוב קטע תיאטרון שיכיל בתוכו נושאים שנלמדו לאורך השיעורים: קונפליקט, חמשת המ"מים וכו'.
4. התלמיד יקיים דיאלוג פורה עם משתתפי הקבוצה ויתנסה בעבודת צוות.

רישָה:

תהליך "יצירות אישיות" הוא פרויקט יצירתי בו כותבים התלמידים יצירה תיאטרונית החל משלב הרעיון, פיתוח, כתיבת טקסט והופעה מול קהל. תהליך "יצירות אישיות" מאפשר לתלמידי המגמה ליצור קטעי תיאטרון שרלוונטיים לחייהם וישקפו במידה רבה את קולם. תלמידים רבים בוחרים כהשראה ליצירה האישית בנושא שמעניין אותם, בחוויה אישית שלהם או בקונפליקט שרלוונטי לחייהם ונוגע לליבם. אנחנו בוחרים לתת מקום ולהבליט את הייחודיות של כל תלמיד דרך החיפוש אחר הנושא הייחודי הבוחר לו.

תהליך יצירה זה מביא לידי ביטוי את מהות הדיאלוג ביני לבין התלמידים ובינם לבין עצמם באופן המיטבי. לקבוצה יש השפעה רבה על התהליך ולמעשה בהתחלה אני והתלמידים יוצאים מאותה נקודת פתיחה שהוא חיפוש אחר מקורות השראה ומפענחים את הפרויקט במשותף. בהמשך התהליך שכרב הקטעים התבססו, ננסה למצוא את המשותף וליצור חוט מקשר או צירוף שיאחד בין הקטעים.

חשוב לי לקדם תהליך זה כיון שהוא מעצים ומחזק את המסוגלות העצמית ותחושת העצמאות שלהם. תהליך כתיבת היצירות כולל בתוכו נושאים רבים שנלמדו בשיעורי תיאטרון ומאפשר לתלמידים לממש את הידע שצברו במהלך השנים. התלמידים נושאים באחריות ליצירת הקטע ונדרשת מהם השקעה, התמדה ועקביות. הם נדרשים לעבודת צוות ושיתוף פעולה, ועליהם ללמוד לרתום את השחקנים המשתתפים ביצירות שלהם.

תהליך יצירות אישיות רלוונטי לתוכנית הלימודים בתיאטרון כיון שהוא כולל בתוכו מגוון רחב של נושאים מתוך התוכנית כמו קונפליקט, פעולה, עבודת דמות, עלילה, מקום וכו'. כמו כן, בתהליך ניתנת לתלמידים אפשרות לביטוי רגשי, ניהול רגשות, קבלת החלטות והתמודדות עם אתגרים.

שיעור 1: הצגת הנושא ותרגיל מעורר השראה מספר 1¹

משך השיעור: 90 דק'

מטרות השיעור:

1. התלמיד יתנסה ויכיר ביכולתו לכתוב קטע תיאטרון.
 2. התלמיד יכתוב קטע תיאטרון שבבסיסו קונפליקט.
 3. התלמיד יגיב לטקסט קיים ויצור בהשראתו קטע חדש.
- שלב א כתיבת מכתב:** התלמידים יכתבו מכתב עבור דמות שיש להם קונפליקט עימה. ניתן לכתוב מכתב דמיוני או מכתב שמבוסס על מקרה מעברם. לדוגמא: תלמיד יכתוב מכתב לחבר שפגע בו ומאז נוצר ריחוק.

שלב ב תגובה: כל תלמיד יקבל מכתב של משתתף מהקבוצה ובעקבותיו יעלה קטע קצר של מונולוג תגובה. התלמיד יגיב בתור הדמות אליה נכתב המכתב. לדוגמא: התלמיד יגלם את החבר הפוגע וישקף את נקודת המבט שלו. חשוב לציין שהתלמידים לא עובדים עם המכתבים שהם כתבו, אלא מקבלים מכתב באופן אקראי.

סיכום: בשיעור זה התנסו התלמידים ביצירת שני קטעי תיאטרון, קטע אחד התבסס על כתיבה וקטע שני נוצר על ידי תגובה לטקסט קיים ואלתור קטע חדש. חשוב לפתוח בפני התלמידים את האפשרויות והגישות השונות לכתיבת קטע. עבור חלק מהתלמידים יהיה נכון יותר לכתוב דרך תרגילי אלתור, צילום, הקלטה לפני שהם מתיישבים לכתיבה סופית של הטקסט.

שאלות שניתן לשאול את התלמידים:

1. אם אילו כלים ומושגים עבדתם כדי לכתוב את המכתב?
2. אילו מרכיבים הכרחיים לכתיבת קטע תיאטרון?
3. כיצד כתיבת המכתב או המונולוג שהגשתם יכולים לקדם את כתיבת היצירה האישית?

¹ חשוב לציין שתלמידי הקבוצה צפו בשנים קודמות בערבי "יצירות אישיות" ולכן מגיעים לרב עם ידע מקדים לגבי הפרויקט. לרב אציג בשיעור זה את תהליך העבודה שיתבסס על משימות מעוררות השראה כחלק מתהליך החיפוש ובחירת נושא או רעיון לכתיבת יצירה ובנוסף אשים דגש על הדיאלוג ביני ובינם והליווי האישי שיקבל כל תלמיד במהלך הדרך לפי צרכיו.

שיעור 2 : תרגיל מעורר השראה מספר 2

משך השיעור: 90 דק'

מטרות השיעור:

1. התלמיד יגיב ליצירה קיימת ויצור בעקבותיה קטע תיאטרון חדש.
2. התלמיד יתנסה בעבודת צוות וחשיבה משותפת.

שלב א:

התלמידים בוחרים קטע מתוך הרשת: יוטיוב/ טיקטוק/ אינסטגרם וכו' שמשך את תשומת ליבם להם מוצאים בו השראה ליצירת קטע תיאטרון. בשלב זה בא לידי ביטוי הדיאלוג הפדגוגי כיון שלתלמידים ניתנת הזדמנות לבחור נושאים שבתחומי העניין שלהם ורלוונטיים לחייהם וכך נוצרת בתלמידים רצון והתלהבות לעשייה. השיח סביב שלב זה יהיה האופן בו אנו כיוצרים "מגיבים" ליצירה קיימת ומעבדים את מקור ההשראה למשהו מקורי משלנו. נדון בנושא המרכזי של הסרטון ומה הקונפליקט המרכזי שנושא זה מעלה וכיצד ניתן לקדמו ליצירה אישית. בשלב זה נצפה בפרויקט של "רננה רז" בו יוצרים מגיבים לסרטונים מיוטיוב.

שלב ב:

התלמידים יצרו קטע תיאטרון קצר בהשראת הסרטון ויצגו אותו בפני הקבוצה. בשלב זה יבוא לידי ביטוי גם הדיאלוג האישי שכן התלמיד בחר קטע באופן עצמאי והכיתה ואני נגיב לבחירה וננסה להבין מה הנושא שניתן לחלץ מהסרטון וכיצד ניתן לפתח אותו ליצירה אישית. תלמידי הקבוצה מורגלים בשלב זה לתת ולקבל משוב ולרוב יש יחסי אמון, פתיחות ורצון לגלות מעורבות בתהליך הכתיבה זה של זה.

שאלות לתלמידים:

1. מהי השראה? ומה מעורר בכם השראה?
2. האם אתם מכירים יצירה שמתבססת על יצירה אחרת?
3. האם במהלך לימודי המגמה היו מקרים נוספים שיצרנו קטעי תיאטרון מתוך השראות שונות?

שיעור 3: תרגיל "קצה חוט"

משך השיעור: 90 דק'

שיעור זה יהיה מבוסס על שיח בלבד ועל חשיבה משותפת של הקבוצה. כל תלמיד יקבל פוקוס של כמה דקות ויעלה את הנושא בו ירצה לעסוק. לרב בשיעור זה מרבית התלמידים יהיו בשלב בוסרי, בו יש להם כיוון כללי בלבד או שיש רעיון אך לא יודעים כיצד להביאו לבמה. הדיאלוג בין התלמידים יהיה במקרה זה בשיאו כיון שכולם נרתמים עבור התלמיד ומנסים לפתוח לו כיווני מחשבה חדשים. יש לתלמידים אפשרות לגלות מעורבות ביצירות של אחרים ובכך לחזק את הדיאלוג בין כל המשתתפים.

1. מהי הדרך המיטבית עבורכם ליצירת קטע תיאטרון?

2. מה יכול לעזור לקדם את היצירה?

3. מהי העזרה שאתם צריכים מהקבוצה?

שיעור 4: תרגיל "דקה"

משך השיעור: 90 דק'

כל תלמיד יעלה דקה אחת מתוך היצירה האישית. זו יכולה להיות דקה מכל שלב בקטע- התחלה, אמצע או סוף. המטרה של תרגיל זה הוא לקדם ולבסס את המסוגלות והעצמאות של התלמידים. במידה והתלמיד עדיין בשלב בוסרי יחסית הקבוצה תגיב לקטע ותחפש כיוונים נוספים שיקדמו את התלמיד. משלב זה שיעורי תיאטרון יתמקדו בכתיבה של הקטע. התלמידים עוזרים זה לזה ומתייעצים איטי במידת הצורך. לרב יתגלו בכיתה הכוחות החזקים ובאופן טבעי יהיו תלמידים שיקדמו מאוד קטעים של משתתפים אחרים.

1. מה למדת על היצירה שלך מהדקה שהעלית בפני תלמידי הקבוצה?

2. מה למדת מהצפייה במשתתפים האחרים?

3. מה יעזור לך לקדם את היצירה בשלב זה?

סיפא:

יחידה הוראה זאת רלוונטית לחתך גילאים רחב ורלוונטית תמיד ובכל עת - כיוון שהיא מאפשרת לתלמידים לעסוק בכל נושא שהם מוצאים אותו רלוונטי עבורם. פרויקט זה נותן להם להתנסות בהיבטים רבים כמו בחירת נושא, בחירת סגנון תיאטרלי, בחירת משתתפים וכו'. תהליך כתיבת הקטע נעשה בדיאלוג משותף ביני ובין משתתפי הקבוצה. השתדלתי בהמשך השנה לקיים דיאלוג עם התלמידים ולהיות ערה לצרכי הקבוצה. לדוגמה, לקראת סיום השנה נתתי מספר אפשרויות להפקת הסיום, אחרי ששיקפתי את היתרונות והחסרונות, משתתפי הקבוצה בחרו את הפקת הסיום לה הוקדשו מספר חודשי עבודה. מהלך כזה מעלה את תחושת המעורבות, ההשפעה ושיתוף הפעולה של התלמידים.

'כולנו רקמה אנושית אחת גדולה'

יחידת הוראה : לימוד מאפייני התיאטרון הפוסט-מודרני דרך יצירה

יניב פרץ

שכבת גיל: ט'-י'

מטרות יחידת ההוראה:

- התלמידים יגלו את מאפייני התיאטרון הפוסט-מודרני דרך יצירה.
- התלמידים יתנסו בעבודה קבוצתית של שלושה או ארבעה שותפים.
- התלמידים יחקרו את נושא השואה דרך פגישות עם ניצולים והעדויות שלהם.

שיעור 1: מבוא לפוסט מודרניזם

מטרות:

- התלמיד יגלה את מאפייני הפוסט מודרניזם דרך צפייה
- התלמיד יתנסה ביצירה קצרה פוסט מודרנית

ההיבט התאורטי:

1. מאפייני הפוסט מודרניזם: אינטרטקסטואליות, ריבוי עלילות, שבירת הקיר הרביעי, ריבוי הז'אנרים, ריבוי מדיומים ויחס שחקן במה.
2. מבוא לפוסט מודרניזם: נרטיבים, שבירה, דה-קונסטרוקציה.
3. יוצרים פוסט מודרניים: פינה באוש, רננה רז, דודי מעיין.

ההיבט המעשי:

1. צפיות ביצירות פוסט מודרניות: "קפה מולר" ו"השימוע".
2. יצירה קצרה, אישית ופוסט מודרנית: כל תלמיד יקבל 15 דקות כדי לכתוב 30 שאלות על נושא "משפחה". לאחר הכתיבה כל תלמיד יקריא את השאלות מול הכיתה במחשבה על היחס בין קהל במה.

רציונל בין ההיבטים התיאורטיים למעשיים:

1. התלמיד ילמד לנתח יצירות בימתיות דרך צפיות על הבמה
2. התלמיד יתנסה בעבודה יצירתית אינטימית ויפתח את יכולות הפיתוח אומנותיים.

3 השאלות:

1. להסביר ולהדגים 3 מאפייני מהתיאטרון הפוסט מודרני?
2. לאיזה יצירה פוסט מודרני הכי התחברת ולמה?
3. מה היה האתגר הכי גדול שלך בתרגיל 30 שאלות?

שיעור 2: הכנה לפגישה עם הניצול.

מטרות:

- התלמיד יחקור את נושא השואה דרך שאלות והקשבה על עדויות.
- התלמיד יחקור את ההיבטים ההיסטוריים על השואה ומלחמת עולם השנייה.
- התלמיד יגלה, ירשום ויתאר את סיפורו של הניצול.
-

ההיבט התיאורטי:

1. צפייה בסרטונים על עדויות, כמו הסרט "שואה" מאת קלוד לאנומן
2. צפייה בסרטון קצר על נושא השואה: הקדמה, מהלכים היסטוריים, תוצאות וכו'. (בשיתוף פעולה עם המורות להיסטוריה)
- 3.

ההיבט המעשי:

1. יצירה קצרה, אישית ופוסט מודרנית: כל תלמיד יקבל 15 דקות כדי לכתוב 30 שאלות לניצול או ניצולה שיפגוש.
- לאחר הכתיבה כל תלמיד יקריא את השאלות מול הכיתה במחשבה על היחס בין קהל במה.
2. מעגל בין כל התלמידים על איך הם מד מיינים את המפגש?
מה הם מצפים? ממה הם חוששים? ועוד

רציונל בין ההיבטים התיאורטיים למעשיים:

1. התלמיד יכין את השאלות לקראת המפגש שלו עם הניצול.
2. התלמיד יעשה שימוש בידע ההיסטורי ובידע האומנותי כדי לנתב את המפגש שלו עם הניצול.
3. התלמיד יכין את עצמו "רגשית", נפשית לקראת המפגש עם הניצול.

3 השאלות:

1. מה אתה מצפה מהמפגש שלך עם הניצול?
2. איך אתה מדמיין את המפגש?
3. מה תהיה השאלה הראשונה שלך אליו?

שיעור 3: כתיבת המבנה של המופע

מטרות:

- התלמיד יכתוב מהלך מפורט של הקטע שהוא עומד לעלות
- התלמידים יתנסו בעבודה קבוצתית של שלושה או ארבעה שותפים.
- התלמיד ייעזר בעדויות שמסר לו הניצול כדי לבנות את המופע.

ההיבט התאורטי:

1. צפייה במופע "ארבייט מאכט פריי" מאת דודי מעיין. וננתח ביחד את ה מופע.
2. חזרה על מאפייני המופע פוסט מודרני.

ההיבט המעשי:

1. התמקדות בסיפורים ועדויות שיכנסו לתוך המופע
 2. מחשבה על איזה מאפיינים ישתמשו התלמידים במופע.
- כגון: יחס קהל במה, שימוש במוזיקה או/ו מחול ועוד

רציונל בין ההיבטים התיאורטיים למעשיים:

1. התלמיד יכתוב סקיצה ראשונה של המהלך.
2. בסוף השיעור כל קבוצה מול הכיתה את הסקיצה הראשונה שהם יצרו במהלך השיעור.

3 השאלות:

1. מה למדת מהמפגש שלך עם הניצול?
2. האם היה רגע מכונן בתוך המפגש
3. איזה אירוע הייתה רוצה להראות על הבמה ?

שיעור 4: עבודה וחזרה על המופע

מטרות:

- התלמיד יצור מתוך דיאלוג ושיתוף עם הקבוצה סקיצה ראשונה על הבמה.
- התלמיד יתנסה בעבודה יצירתית ואישית על הבמה.
- התלמיד יתנסה באופן מלא ביצירה פוסט מודרנית.

ההיבט התאורטי:

1. חזרה על מאפייני המופע פוסט מודרני.
2. כל קבוצה תקבל דף הדרכה שילווה במהלך העבודה שלהם על הבמה.
3. ההפקות שנצפו במהלך השיעורים הקודמים יהיו בהישג ידם של התלמידים

ההיבט המעשי:

1. כל קבוצה תעבוד בנפרד על בניית היצירה שלהם.
2. כל קבוצה תלמד לעבוד בשיתוף פעולה, לתת אפשרות לכל אחת ואחד להציע רעיונות ולקבל אותן.

רציונל בין ההיבטים התיאורטיים למעשיים:

1. כיצד השימוש במאפיינים של התיאטרון הפוסט מודרני באים לדי ביטוי בעבודה.
2. באיזה יצירה התלמידים יקבלו השראה כדי לבנות את יצירתם
3. בסוף השיעור הקבוצות שיהיו מוכנות יציגו בפני הכיתה את עבודתם

3 השאלות:

1. איזה אתגר הכי הגדול הייתה לך מהלך העבודה עם הקבוצה?
2. איזה קטע מתוך הקטע שבניתם אתה הכי גאה בו?
3. האם הצלחת להגיע את עצמך באופן מלא בעבודה ?

כל העולם במה

יחידת הוראה בנושא: מוסכמות תיאטרוניות

בתיה סולומון ביבי

שכבת גיל: י'

אורך כל שיעור: 45 דק'

מטרות יחידת הוראה בנושא מוסכמות תיאטרוניות:

- הבנת ייחוד המדיום
- זיהוי מרכיבי וסימני השפה התיאטרונית

שיעור 1: היכרות + מהו אירוע תיאטרוני?

עזרי הוראה: דפים מודפסים עם 13 הסימנים של טדאוש קוזבן

פתיח: (10 דק')

שיחת פתיחה: הצגת תכנון המהלך השנתי, הנושאים שבהם השיעור יעסוק, מה הם מרכיבי ההערכה בציון וכן מה הציפיות מהתלמידים בשיעורים.

שאלה פתוחה: מה זה תיאטרון? (10 דק')

אכתוב את השאלה על הלוח, כל אחד מהתלמידים מנסח את ההגדרה של תיאטרון לדעתו וכותב אותה על הלוח. נקרא את ההגדרות של כל התלמידים וננסה לנסח הגדרה משותפת כיתתית.

הגדרה: (10 דק')

A מגלם את B בפני C (מתוך ידיעתו של C ש A איננו B)

אכתוב על הלוח את ההגדרה של אירוע תיאטרוני. ביחס להגדרה זו נגדיר ביחד אילו אירועים מחיינו נחשבים לתיאטרון או לא תיאטרון. למשל – חתונה, ליל הסדר, מחזמר, פסטיגל, מסיבת סיום בבית הספר, מופע רחוב

רכיבים תיאטרוניים: אכתוב על הלוח: רכיבים תיאטרוניים מתחלקים לרכיבים דרמטיים ורכיבים

בימתיים ולהסביר רכיבים דרמטיים כל מה שנמצא במחזה עצמו ומבינים מהטקסט עצמו ורכיבים בימתיים כל מה שרואים על הבמה- למיין חלק ממה שאמרו בשמש האסוציאציות לרכיבים דרמטיים ובימתיים.

13 מי יודע? 13 הסימנים בתיאטרון – טדאוש קוזבן² (10 דק')

התלמידים יקבלו דפים עם טבלת הסימנים בתיאטרון של קוזבן וביחד נעבור על כל סימן ונציג את ההגדרה שלו.

הגדרות 13 הסימנים:

מילה – המילים במחזה (הטקסט), מעבירות את הפעולה הדרמטית שהדמות רוצה לעשות ביחס לרצונות ולמעצורים שלה.

אינטונציה – קצב וטון הדיבור של המילה מחדדים ומדגישים את המשמעות הרצויה. הטון יכול לתמוך במשמעות המילולית של המילה, לחזק או להוות מסר אחר או נוסף.

מימיקה – הבעות פנים. תנועת שרירי הפנים יוצרות רובד משמעות נוסף למילה ולאינטונציה ועוזרות לקהל לפענח את המסרים והכוונות של הדמויות.

ג'סטה – תנועת גוף, לרוב רצונית, הנשלטת בידי השחקן והנעשית על מנת ליצור משמעות כלשהי. הג'סטה הינה תנועה מוכרת הקשורה למוסכמות חברתיות אשר משמעותה ברורה.

תנועות הגוף – שפת הגוף הספיציפית של דמות ספיציפית מדגישה את מצב רוחה, מצבה הרגשי, מעמדה החברתי ועוד.

איפור – את העוצמה והמידה של עיצוב האיפור יקבע הסגנון. בתיאטרון ריאליסטי, אם הדמות קרובה לשחקן במראה ובגיל, הוא יזדקק לאיפור קל. ככל שהסגנון של ההצגה מתרחק מן המוכר במציאות, יתרחק גם אופי האיפור עד למסכה.

שיער – עיצוב שיער הראש משלים את מראה של הדמות. נהוג להשתמש בפאות, תוספות שיער, כובעים או בעיצוב שיער הטבעי של השחקן.

תלבושות – התלבושות חושפות נתונים שונים על המקום והזמן בו חיה הדמות, מעמדה, מצבה הכלכלי, מצבה הרגשי, אופייה וסגנון ההצגה.

אביזרים – כל פריט בו משתמשת הדמות הינו אביזר. האביזר יכול להיות חלק מהתלבושת כמו כובע, חגורה, מעיל וכו'. או חלק מהתפאורה כמו וילון, טלפון וכו'. האביזר כמו התלבושת חושף אינפורמציות רבות. דרך השימוש בו נפתח ערוץ נוסף לביטוי העולם הרגשי של הדמות.

תפאורה – לתפאורה מספר תפקידים – הפרדה בין איזור המשחק למאחורי הקלעים, מעבירה אינפורמציה על מקום ההתרחשות, הזמן, הסגנון והז'אנר. בנוסף פעמים רבים התפאורה מייצרת דימויים שמבטאים את הרעיונות והתמונות המרכזיים של ההצגה.

תאורה – התאורה יוצרת אווירה, מקום וזמן ותומכת במתח העלילה. היא ממקדת את מבט הצופה ומפנה את תשומת ליבו לאזור המואר.

² טדאוש קוזבן - מחזאי, במאי תיאטרון וטלוויזיה ומבקר תיאטרון פולני, בחן את האירוע התיאטרוני ומנה 13 מערכות סימנים (=דבר או תופעה הגורמים לנו לזהות דבר אחר. לדוגמא – שמיים אפורים מסמנים גשם מתקרב) שאנחנו קולטים בזמן צפייה בהצגת תיאטרון. המיון הוא לשם לימוד ופירוק, אך במציאות על הבמה משולבים סימנים אלו לכדי שלמות והרמוניה אסתטית אחת.

מוסיקה – המוסיקה בתיאטרון יכולה להיות חיה, מוקלטת או שילוב של שתיהן. תפקידי המוזיקה מגוונים וכוללים יצירת אווירה ומתח וכן מאפשרת עוד רובד של ביטוי רגשי של עולמן הפנימי של הדמויות.

סאונד – אפקטים שונים של סאונד יוצרים את העולם הבדיוני. נותנים אינפורמציה על המקום, הזמן והאווירה. לדוגמא – סאונד של רכבת, רוח, קולות רחוב ועוד

שמיעה	השחקן	הטקסט המושמע	1.מילה 2.טון 3. מימיקה 4.ג'יסטה 5.תנועה 6.איפור 7.שיער 8.תלבושות 9.אביזרים 10. תפאורה 11. תאורה 12. מוסיקה 13. סאונד
ראייה		ביטוי הגוף	
		המראה החיצוני של השחקן	
	מחוץ לשחקן	מראה הבמה	
שמיעה		קולות	

שאלה למחשבה (5 דק')

נסכם את השיעור עם שאלה למחשבה לשיעור הבא – מקור המילה **תיאטרון** היא מהשפה היוונית ופירושה **המקום שממנו רואים**.

מדוע לדעתכם זהו מקור השם? מה רואים מהתיאטרון

שיעור 2: מוסכמות תיאטרוניות בסיסיות

עזרי הוראה: מצגת עם המידע על מוסכמות תיאטרוניות

פתיח (10 דק')

דיון בשאלה – מקור השם תיאטרון, תזכורת על הנלמד בשיעור שעבר ועל השאלה איתה סיימנו את השיעור – מדוע לדעתם תיאטרון ביוונית (מקור השם) פירושו המקום שממנו רואים?

זיהוי מוסכמות (15 דק')

התלמידים מתחלקים לזוגות, כל זוג מקבל "בעיה" בימתית ומציע לה פתרון (איך נוכל לבצע את זה על במה?). לאחר 5 דק' של עבודה עצמאית של הזוגות, נפתח את הדיון בכיתה והזוגות ישתפו את הכיתה בפתרונות שהציעו.

דוגמאות ל"בעיות":

- המחזה מתרחש במאה ה-16
- הדמות הולכת לישון, ומתעוררת למחרת בשעת צהריים
- המחזה מתרחש במשך 24 שעות
- שתי דמויות משוחחות בטלפון אחת עם השנייה
- המחזה מתאר דמות משנות נעוריה ועד לזקנתה
- המחזה מתרחש במספר מקומות: סלון, רחוב סואן, ובית ספר
- אחרי כל שיתוף של הצעה לפתרון, אבקש מהתלמידים לזהות לאיזה "תחום" שייך הפתרון (אציין שוב את 13 הסימנים של טדאוש קוזבן לעזר). לדוגמא – תלמידים הציעו פתרון לבעיה "המחזה מתרחש במאה ה-16" פתרון באמצעות תלבושות תקופתיות – הפתרון שייך לתחום עיצוב התלבושות. או פתרון באמצעות טקסט – שימוש בשפה גבוהה וציון אירועים היסטוריים שהתרחשו באותה התקופה.

מהי מוסכמה תיאטרונית? (10 דק')

הסבר באמצעות מצגת על ההגדרה של מוסכמה תיאטרונית ודוגמאות:

הגדרה מילונית אבן שושן:

מוסכמה (קונבנציה) – דבר שהוסכם עליו.
דבר רגיל ומקובל. התנהגות מקובלת על פי חוק בלתי כתוב, נוהג, נורמה.

מוסכמות תיאטרוניות הן מעין הסכם בלתי כתוב הקיים בין הקהל לתיאטרון שבו הקהל "מסכים" להאמין ולקבל תחבולות והמצאות מסוימות שמייצגות אמת ומציאות על מנת לעזור ליצירת האשליה. ישנם שני סוגים של מוסכמות בתיאטרון:

מוסכמות קבועות - הקשורות לעצם קיומו וטבעו של התיאטרון (לדוגמא: מוסכמת שחקן מגלם דמות)
מוסכמות משתנות – אשר משתנות עם הזמנים וקשורות לז'אנרים, סגנונות ואופי האירוע התיאטראלי (לדוגמא במחזמר – המוסכמה היא שהדמויות יכולות לשיר במקום לדבר).

דוגמאות למוסכמות תיאטרוניות:

- מוסכמה של גילום דמות – הצופים מסכימים להאמין שהשחקן הוא הדמות למשך ההצגה, גם אם בחייו הוא רחוק להיות בעל אישיות כמו זו שהוא מציג. אנו מסכימים לקבל שמה שקורה לדמות בהצגה הוא האמת, גם כשברור לנו שזו לא המציאות. (לדוגמא – אנחנו יכולים להסכים להאמין שהדמות מתה, על אף כי ברור לנו שהשחקן לא מת).
- מוסכמה של זמן – פרק הזמן שבו מתרחשת ההצגה (כשעה וחצי לרוב) יכול לייצג זמנים שונים – ימים, חודשים, ואף שנים. הזמן במחזה יכול לנוע קדימה ואחורה (באמצעות קטעי זיכרונות למשל) על אף שהזמן האמיתי לא קופץ. כמו כן, התקופה שבה מתרחשת עלילת המחזה יכולה להיות שונה מהמציאות (לדוגמא – הצגה על הקמת המדינה). המוסכמה יכולה לבוא לידי ביטוי באמצעות תאורה, תפאורה, תלבושות, איפור שעוזרים לציין הזמן הבדיוני.
- מוסכמה של דיבור – הקהל צריך לשמוע כל מילה הנאמרת על הבמה. גם כשיש סצנות אינטימיות בהן הדמויות מדברות בלחש אחת עם השנייה, השחקנים חייבים לדבר בקול רם כדי שהקהל יבין.
- מוסכמה של מקום – על אף שאנחנו באולם התיאטרון, אנחנו מסכימים להאמין שהמחזה מתרחש ביער, בארמון, ברחוב או בארץ רחוקה. המקום הבדיוני נוצר באמצעים עיצוביים לרוב – תפאורה, תלבושות, סאונד, תאורה...
- מוסכמת הקיר הרביעי – מוסכמה שנפוצה בעיקר בתיאטרון ריאליסטי. קהל הצופים מאמין שאנחנו מציצים אל חדר דרך אחד הקירות שלו. הקיר הוא בלתי נראה ודרכו אנחנו מקבלים הצצה לחיים אמיתיים. נוצר חוזה בין הצופה להצגה: הצופה מסכים עם כך שהוא רואה את הדמויות בעולמן שלהן, אבל הדמויות לא רואות אותו ולא מודעות לקיומו.
- השעיית חוסר האמון – הקהל מסכים להתעלם בעת הצפייה בהצגה ממידת הסבירות, המציאותיות או ההיגיון של הנחות יסוד או של פרטים במחזה. האדם מסכים להשעות מרצון את הביקורת שלו ולהאמין בדבר בדוי, שאינו אמיתי, בגדי ליהנות באופן מלא מיצירה בדיונית. ככל שיצירה אומנותית היא מרחיקת לכת יותר ופונה לעולמות הדמיון והפנטזיה, כך גדלה הדרישה מהקהל והצורך המשמעותי להשעות את חוסר האמון שלו.

שיעור 3 : רכיבים בימתיים - תפאורה

עזרי הוראה : מצגת עם המידע על תפאורה

סיעור מוחות (10 דק')

נפתח את השיעור בשאלה פתוחה לכיתה : מה מרכיב הצגה?

תפאורה, תלבושות, סאונד, תאורה, תנועה, שחקנים (דמויות), טקסט (מחזה), קהל וכיוצב' אבהיר את ההבדל בין הרכיבים הבימתיים והדרמטיים של ההצגה, מה הם הרכיבים הבימתיים? אציג את נושא השיעורים הבאים וכן את הרכיבים עליהם נלמד. השיעור יועבר בעזרת מצגת ובעזרת תמונות המדגימות את סוגי התפאורות השונות.

תפקידי התפאורה (15 דק')

תפאורה – כלל המרכיבים המשמשים לעיצוב חלל ההתרחשות בהצגת תיאטרון. תפאורה יכולה להיות תפאורה קבועה, שאינה משתנה לאורך כל ההצגה, או תפאורה קבועה שמשתנה בהתאם למקומות השונים שבו מתרחש המחזה.

סוגי תפאורה :

- תפאורה ריאליסטית – תפאורה מציאותית שמייצגת את המציאות ואת מקום ההתרחשות, שבו מתרחש המחזה.
- תפאורה היפר-ריאליסטית - התפאורה שואפת להיות כמה שיותר קרובה ומדויקת למציאות עצמה. ייצוג מדויק של מקום מסוים וזמן מסוים.
- תפאורה סימבולית – תפאורה שמעבירה את הסמל המרכזי (ואולי מספר סמלים מרכזיים) הקשורים לבימוי של המחזה
- תפאורה סוריאליסטית – תפאורה חלומית, על מציאותית, שנותנת תחושה של חלום ופנטזיה.
- תפאורה פרגמנטלית – תפאורה המציגה מקום ע"י חלקים ממנו שהצופה משלים ע"י דמיונו
- תפאורה מינימליסטית – תפאורה המתאפיינת במיעוט של פריטים הנבחרים בדייקנות כדי ליצור את החלל שבו מתרחש המחזה
- חלל אקטיבי – חלל שבו השחקנים הם התפאורה. לדוגמא: אשכבה/חנוך לויין תיאטרון הקאמרי.

הדגמה : (15 דק')

הדגמה באמצעות סרטון מתוך "[חזרות](#)" (דקה 37: 7)

נצפה בסרטון ולאחריו אציג שאלה לכיתה :

איזה סוג תפאורה הוצגה בתחילת הסרטון ואיזה סוג תפאורה הבמאי הזר הציע?

לפני סיום:

תרגיל לשיעור הבא – 'תפאורה - לפני ואחרי' (5 דק')

כיצד התפאורה עוזרת לנו לספר סיפור?

התלמידים מתחלקים לזוגות. כל זוג בוחר סיפור כלשהוא (עם עלילה כללית וקצרה) שמתרחש במקום כלשהוא (לדוגמא – בחור שהבריז לו בדיוט ראשון במסעדה). על כל זוג להציג בכיתה (להביא אביזרים ופריטים מתאימים ולסדר את הבמה) כיצד נראית הבמה בתחילת הסצנה וכיצד נראית הבמה בסוף הסצנה שמציגה את הסיפור אותו הם בחרו. בתרגיל מציגים אך ורק את תמונת ההתחלה ותמונת הסיום באמצעות תפאורה בלבד. מטרת התרגיל היא להצליח להציג ולהעביר לכיתה את הסיפור דרך שינוי בתפאורה, מבלי שהמציגים יספרו לנו לפני מה הסיפור או איפה הוא מתרחש. לדוגמא: אם בחרתי בדיוט הראשון הלא מוצלח במסעדה, תמונת הפתיחה יכולה להיות שולחן ערוך ומסודר בקפידה לזוג, וזר פרחים. ותמונת הסיום יכולה להיות של שולחן ערוך לזוג אבל רק צלחת אחת וכוס אחת מלאה, או רק על כיסא אחד יש מעיל ותיק, וזר הפרחים נמצא בפח הזבל.

שיעור 4+5 : רכיבים בימתיים – תפאורה

פתיחה: תזכורת מה היו ההוראות לתרגיל (5 דק')

צפייה בהגשות תרגילי תפאורה 'לפני ואחרי' + שאלות לדיון (70 דק')

כל זוג עולה ומציג שתי תמונות – תחילת הסצנה וסוף הסצנה.
בזמן חילוף התפאורה מתמונת ה'לפני' לתמונת ה'אחרי' - הכיתה עוצמת עיניים ופותחת אותם כשהזוג סיים.
באמצעות השינוי בתפאורה ובבמה על הצופים להבין מה הסיפור שהתרחש על הבמה והיכן הוא התקיים.

שאלות לדיון:

- מה היה המקום שבו התרחשה הסצנה? כיצד זיהיתם אותו? האם הדברים שהיו על הבמה שסייעו להבנת המקום? איך?
- מה היה מהלך הסצנה (מה קרה בסיפור) לפי השינוי בתפאורה? אילו דברים הצביעו על השינוי?
- האם אפשר להוסיף/לשנות משהו בתמונות כדי להדגיש ולחדד את הסיפור?

סיכום: שאלות לדיון ונק' למחשבה - 10 דק'

- אילו סוגי תפאורה זיהיתם בתרגילים שהוגשו בכיתה?
- איזה סוג מידע התפאורה יכולה לגלות לנו על עולם ההצגה? (מקום, תקופה, אווירה...) על הדמויות? (גילאים, יחסים, סטטוס...) השתמשו בדוגמאות מהתרגילים שהוגשו.

"אני עוד חי איתה... ארץ הצבר..."
יחידת הוראה בנושא: תיאטרון ישראלי
דניאל בוקריס ליברמן

שכבת גיל: י'-יא'
משך שיעור: שיעור כפול (90 דק')

שיעור 1

מטרות: היכרות עם תחום התיאטרון הישראלי

היבטים תיאורטיים: התלמידים יבחנו את תפיסתם לגבי המונח 'ישראליות' ותפקיד התיאטרון בחברה ובנוסף יחשפו למונח 'ישראליות' בהקמת המדינה

היבטים מעשיים: התלמידים יתנסו בחיפוש ברשתות, בשיח דיאלוגי ביניהם, בתשומת לב לחשיבה של האחר, ובעמידה מול קהל

חימום:

כל תלמיד/ה בוחרים תמונה מגוגל שמתארת מבחינתם "מה הכי ישראלי בעיניהם"? שיתוף

תרגיל מכין: מוציאים כתבה מYnet שקשורה למציאות במדינה ויש לי מה לומר עליה לאחר מכן כותבים את הסוגייה על דף ללא שם מביאים למורה, מערבבים את כל הפתקים ומחלקים את הכיתה לזוגות, כל זוג מקבל פתק ועליו להציג את הסוגייה ולהיות סגור של שתי הדעות בסוגיה ע"י פיתוח דיאלוג ומהלך דרמטי של הדמויות. לאחר הצגת כל סצנה נקיים הצבעה בכיתה מי מחזיק באיזו עמדה לאחר הדיאלוג שראה והאם דעתו השתנתה בעקבותיו?

תרגיל מרכזי: חלוקת סצנות מתוך המחזה "הוא הלך בשדות" והתחלת ניתוח הסצנה לפי תפקידי הפקה שונים- סאונד/ בימוי/ משחק/ תפאורה ותלבושות לקראת הגשת תוצר סיום בהמשך

שלוש שאלות:

- *מה היא ישראליות בשנת 2024? והאם יש ישראלי אידיאלי?
- *כיצד על שחקן או יוצר לנתח טקסט שהוא מקבל לעבוד עליו? צעדים ראשונים בניתוח טקסט
- * כיצד תיאטרון מושפע או משפיע על החברה?

שיעור 2

מטרות: העלאת סצנה ממחזה ישראלי מהקמת המדינה

היבטים תיאורטיים: הכרות עם החברה הישראלית ומאפייניה בהקמת המדינה, המשך לימוד ניתוח טקסט מתוך לימוד על הרקע של המחזה.

היבטים מעשיים: התנסות בכניסה לדמות ובתפקידי הפקה שונים

דפי לימוד:

חלוקה לקבוצות: כל קבוצה קוראת מדפי לימוד על הרקע להקמת המדינה וסוגי ההתיישבות ובוחרת מאפיין אחד של הקיבוץ והצבר בישראל של הקמת המדינה.

תרגיל מרכזי: הצבר האידאלי

חלוקה לזוגות וכתובת מונולוג 'הצבר האידאלי' אחד במאי ואחד שחקן תוך שימת דגש על שפה לשונית, עמידה, לבוש, החזקת גוף, תחומי עניין

הצגת תוצרים על דמות הצבר לקראת המשך עבודה על סצנות מהמחזה.

שלוש שאלות שניתן לשאול את הכיתה מבחינת ידע, מיומנויות וכלים להמשך:

*איך הייתה ההרגשה לקבל הנחיות מחבר לקבוצה בתור במאי?

* למה עלי לשים לב כשאני 'בונה דמות' - חשיפה לשאלות של אווה האגן

* מה למדתי על סוגי ההתיישבות בארץ באותה התקופה? ואיך הייתי מביא זאת לבמה בתפאורת ההצגה,

שיעור 3

מטרות: סיום עבודה על סצנות מתוך המחזה הוא הלך בשדות

היבטים תיאורטיים: עמידה בלוחות זמנים קצרים, התנסות בעמידה מול קהל, קבלה ונתינת משוב

היבטים מעשיים: חלוקת זמן חזרות וזמן הצגת תוצרים בשילוב משוב כיתתי ואישי

עבודה על טקסט

חלוקה לקבוצות מהשיעור הראשון עם טקסטים וסצנות לפי החלוקה הראשונית. תזכורת על תכונות הצבר שמצאנו בשיעור הקודם וחלוקת זמני עבודה עם המורה.

הצגת תוצרים

מתן משוב קבוצתי לכל תוצר.

3 שאלות שניתן לשאול את הכיתה מבחינת ידע, מיומנויות וכלים להמשך:

*מה מהדברים שבלטו בסצנה גרם לכם להזדהות עם הדמות ולחוש אמינות בנוגע לתקופה ולדמות?

*האם הדמות הייתה מספיק מאופיינת? כיצד ראינו זאת?

*אילו רעיונות מסוגננים מבחינת הבימוי הייתם משלבים במידה והיה זמן עבודה ארוך יותר

שיעור 4

מטרות: יצירת סצנה ישראלית מודרנית

היבטים תיאורטיים: הסתקרנו בנוגע לסוגייה - ישראל היום? סוגיות בחברה הישראלית, מתן במה לחוויות חיים אישיות.

היבטים מעשיים: התנסות בכתיבת סצנה מתוך חוויות חיים אישיות.

קונפליקט: מחלקים לזוגות מהשיעור הראשון, נזכרים סוגיה אותה הזוג בחר כ'הכי ישראלי כיום' ובוחרים קונפליקט שמתקשר לסוגייה.

כתיבת סצנה:

לאחר מכן נחשפים לשלבי כתיבת סצנה ומתנסים בכתיבת סצנה קצרה בת עמוד אחד העוסקת בסוגייה שנבחרה.

חזרות:

זמן לחזרות ולמידת טקסט

הצגת תוצר הסצנה - "הסצנה הישראלית שלי"

3 שאלות שניתן לשאול את הכיתה מבחינת ידע, מיומנויות וכלים להמשך:

*מה הופך סצנה למעניינת?

* מה המרכיבים שחייבים להיות בסצנה?

* עם איזה שאלות, בנוגע לסוגיה שנבחרה, הייתי רוצה שהקהל יצא?

7' מי יודע? מי אני ומה שמי? '

מבוא לעבודה על דמות

סמדר בן דוד

יחידת ההוראה הינה מבוא לעבודה על דמות והכרות עם מושגי היסוד ועבודה על דמות מתוך 7 של סטניסלבסקי ו-9 שאלות של אוטה האגן

שכבת גיל: י'-יא'

שיעור מספר 1: ניתוח דיוקן

אורך השיעור: 2X45

מטרת השיעור:

התלמידים ינתחו דיוקן של אמן קלאסי מפורסם וישתמשו ביצירה כהשראה לכתיבת מונולוג קצר תוך שימוש מנקודת המבט האובייקט ביצירה, תוך שימוש ב-9 השאלות של אוטה האגן כמסגרת.

תהליך השיעור:

חימום: 10 דק'

חימום פיזי 5 דק' / חימום קולי 5 דק'

תרגילי הליכה בחלל לפי נתונים (משקל/מהירות/איבר מוביל) (5 דק')

הצגת דיוקנאות: המורה יציג את הדיוקנאות הקלאסיים בצורה בולטת בכיתה (הצגת צילומים או הקרנה על המסך)

התלמידים יתבקשו לבחור דיוקן אחד מתוך המבחר להתבונן בו במשך בין 5-10 דקות, תוך שימת לב לפרטים כגון: הבעת פנים, יציבה, ישיבה, לבוש וכל חפץ או סמל שבדיוקן.

---התלמידים יתבקשו לדמיין על מה האמן חשב או הרגיש כשהדיוקן צויר

תשע השאלות של אוטה האגן : (15 דק')

יחולקו עותקים של 9 השאלות של אוטה האגן או יוקרנו על מסך כך שכל התלמידים יוכלו לראות. התלמידים יקבלו הסבר קצר על אוטה האגן, ועל כל שאלה, ומטרתה, בפיתוח סיפור הרקע של הדמות והמניעים שלה.

נדון, כיצד שאלות אלו יכולות לעזור ולהעמיק לתוך המחשבות והרגשות המדומיינים של הדמות המתוארת בדיוקן.

סיעור מוחות (10 דקות) :

התלמידים יחשבו על רעיונות למונולוג שלהם.

התלמידים יתבקשו להשתמש בפרטים מהדיוקן ובניתוח שלהם כדי להעמיק ולהוסיף ממדים נוספים בדמות שהם יוצרים.

כתיבת המונולוג (20 דקות) :

התלמידים יתבקשו לכתוב מונולוג קצר (בערך 1-2 דקות בדיבור בקול) מנקודת המבט של האובייקט המצויר.

התלמידים יונחו לתת דגש לרגשות ולתחושות של הדמות בצורה ברורה וחיה.

המורה יסתובב בין התלמידים כדי לספק סיוע ולענות על שאלות תוך כדי כתיבה.

שיתוף ושיקוף (25 דקות) :

מספר תלמידים יתבקשו לחלוק את המונולוגים שלהם עם שאר חברי הכיתה.

לאחר כל מונולוג, ננהל דיון קצר באילו היבטים של הדיוקן והמחשבות המדומיינות של האובייקט באו לידי ביטוי במונולוג.

התלמידים יתבקשו לתת משוב בונה לגבי בהירות, השפעה רגשית ואותנטיות של הדמות. הם יתבקשו לשאול שאלות נוספות בנוגע לדמות על מנת, לפתח ולהעמיק את "עולמה הפנימי" של הדמות.

כפעילות הרחבה – התלמידים יתבקשו לנסות ולהוסיף עוד שאלות בנוגע לדמות שיצרו על מנת להעמיק את המונולוג שנכתב. התלמידים יתבקשו לחשוב על חפץ שיכלו לעבוד אתו, תלבושת ומוסיקה שתלווה את המונולוג.

---- התלמידים יציגו את העבודות שלהם מול הכיתה בשיעורים הבאים.

שיעור 2 : מונולוג

אורך השיעור : 2X45

מטרת השיעור :

התלמידים יעמיקו את הבנתם בכתיבת מונולוגים על ידי יצירה וביצוע של מונולוגים בהשראת סיפורים אישיים. המטרה היא לטפח אמפתיה, חיבור והערכה לחוויות מגוונות באמצעות סיפור וביצוע.

פתיח (5 דק') :

חזרה על המושג מונולוג ותכליתו בדרכה ובספרות.
הצגת נושא השיעור המהווה המשך ליחידה הכוללת יצירת מונולוגים בהשראת סיפורים אישיים.

חימום פיזי וקולי 10 דק'

חוויה מטעינה (10 דק')

תרגיל אימפרוביזציה "אחד אומר השני עושה"

כתיבת המונולוג (20 דק')

התלמידים יחולקו לזוגות / כל זוג יקבל דף עם הנחיות לשיתוף סיפורים אישיים.
דוגמאות יכולות לכלול אירועי חיים משמעותיים, אתגרים שהתגברו עליהם, חוויות בלתי נשכחות וכו'.
התלמידים יתבקשו לחלוק את הסיפורים שלהם בתורות, תוך שהם מקשיבים באופן פעיל ורושמים הערות.
ההנחיה היא לכל תלמיד לכתוב מונולוג המבוסס על סיפורו האישי של בן זוגו.
תודגש החשיבות של לכידת מהות הסיפור, כולל רגשות, מחשבות ופרטים משמעותיים.
ועידוד יצירתיות בפרשנות והמחזות הסיפור תוך כיבוד החוויות של בן הזוג.

עבודה על המונולוג (20 דק')

- על כל תלמיד לבנות כניסה לבמה המלווה במוסיקה מתאימה
- התלמידים יתבקשו לבחור חפץ מסוים שישתמשו בו במהלך המונולוג (כיסא, עפרון, ספר וכו'...)
- תודגש החשיבות של ביטוי קולי, שפת גוף וקצב להגביר את השפעת המונולוג שלהם.

(הצגת המונולוגים תמשך עד לסיום השיעור ותמשך בשיעורים הבאים ע"פ הצורך)

כל זוג יבצע את המונולוגים שלו מל הכיתה.

לאחר כל הופעה, ינוהל דיון קצר שבו התלמידים יספקו משוב על מה נגע בהם, ועד כמה הסיפור הועבר בצורה מעניינת ויצירתית. התלמידים יתבקשו להעיר על השימוש באלמנטים הבימתיים (מוסיקה, שימוש בחפצים ויצירת מיזנסצנה) והאם השימוש בהם העצימו את החוויה הרגשית, וכיצד?

התלמידים יתבקשו להרהר בחוויה שלהם

ולראות את הסיפור שלהם מפורש ומבוצע על ידי בן הזוג שלהם ?

דיון:

כיצד הרגשת לראות את הסיפור שלך האישי מסופר ע"י משהו אחר?

כיצד הרגשת לספר סיפור של משהו אחר.

האם לספר סיפור של משהו אחר גרם לך להרגיש קרוב יותר אל אותו אדם?

כיצד חווית את האירועים של הסיפור כאשר הם סופרו ע"י אדם אחר?

תובנות שעלו בי מתוך יחידת הוראה זאת:

אני חושבת שמהלך השיעורים אשר בתחילה מתמקד בשאיבת השראה ממקור חיצוני מרוחק (דיוקנאות קלאסיים) שבו התלמידים מדמיינים את חייו ורגשותיו של דמות דו ממדית ועוברים תהליך של הוספת ממד שלישי. לאחר מכן, החשיפה האישית אל מול אדם אחר בכיתה והפיכת מעמד הסיפור משיכות אלי כפרט לחשיפה אל הכלל דרך גוף שלישי, בנוסף להיותו כלי לשיפור הכתיבה היצירתית האישית, הוא מחזק באופן משמעותי את הדינמיקה הקבוצתית על ידי עידוד אמפתיה, הקשבה פעילה וכבוד הדדי. כשהתלמידים חוקרים נקודות מבט שונות, ומעצבים בשיתוף פעולה את הנרטיבים של זה, הם מפתחים הבנה עמוקה יותר של חבריהם ובונים סביבת כיתה תומכת ומגובשת.

"כְּגִבּוֹרִים יִרְצוּן פְּאֻנְשֵׁי מִלְחָמָה יַעֲלוּ חֹמֶה וְאִישׁ בְּדַרְכּוֹ יֵלֶכֶן וְלֹא יַעֲבִטוּן אֶחָדֵם" (יואל ב/ז)

יחידת הוראה : פסיעות לקראת הפקה

מיני הפקות שכבה י'א

עדי נוי

שכבת גיל: יא'

רקע: תיכון הרצוג, ברנקו וייס, בית חשמונאי

במגמת תיאטרון בשכבת יא' – עושים כל שנה פרויקט שנקרא 'מיני הפקות יא'

הפרויקט מתעסק בתיאטרון ישראלי כל קבוצה עובדת על מחזה ישראלי שבו יש בעיה חברתית / תרבותית בחברה הישראלית ואותה הם חוקרים ונכנסים לתהליך חזרות עד התוצר הסופי – מיני הפקה בת רבע שעה שבה השאלה הפורייה אותה הם חוקרים באה לידי ביטוי בכל מרכיבי התיאטרון. ההפקות הקטנות מוצגות מול השכבות בבית הספר ומול הקהל הרחב של הקהילה משפחות וחברים.

השנה פסטיבל 'מיני הפקות' הוקדש למלחמת חרבות ברזל ולאירועי השביעי באוקטובר, ההפקות לא התבססו על מחזה כתוב אלא על אירועים אמיתיים שקרו ועל עדויות ותחקירים שחקרו התלמידים ואת הסיפורים האלה העלו התלמידים לבמה והוקדשו לזכרם של החיילים שאיבדנו בבית הספר, להשבת החטופים, העלאת המודעות וסיפורי גבורה.

יחידת ההוראה תעסוק בתיאור 4-5 שיעורים לקראת תהליך הפרויקט, זהו פרויקט שנעשה כל שנה שבשכבת יא', רק שהפעם הנושא שונה לנושאי המלחמה:

עבודה על מיני הפקות יא' בנושא השביעי באוקטובר / מלחמת חרבות ברזל

שיעור 1 : לזהות את הצורך

משך השיעור: 45 דק'

שיח קבוצתי ודיון פלורליסטי:

התחלנו את השיעור בשיח פלורליסטי עם הכיתה על מה הם רוצים לעשות השנה במיני ההפקות שלהם והעלנו את הרעיון של המלחמה. כל שנה אצלנו בבית ספר במגמת תאטרון, שכבת יא' מציגה פרויקט שנקרא "מיני הפקות" - מספר הצגות קצרות המבוססות על מחזות ישראליים הנוגעים בבעיות ונושאים מתוך החברה הישראלית. הפרויקט הזה מהווה חלק מציון הבגרות בתיאטרון כ 30% הערכה חילופית, לפני המלחמה החלטנו יחד לעסוק בנושא "מיעוטים בחברה הישראלית" ולחפש מחזות העוסקים בנושא הזה, אבל עם פרוץ המלחמה, הכול נעצר.

התלמידים שיתפו אותנו בקושי שנוצר להם להמשיך לעבוד על הנושא הנבחר לאור המציאות ואירועי ה-7 באוקטובר. יחד החלטנו לשנות את הנושא של ההצגות ל: "מלחמת חרבות ברזל – אירועים מתוך השבעה באוקטובר".

הכיתה כבר חולקה לקבוצות הפקה לכן נשארנו עם אותן קבוצות בערך 5-6 תלמידים בכל קבוצה שמחולקת לתפקידי הפקה ובראשן במאי.

כל קבוצה יצאה לעבודה קבוצתית שבה התבקשו להתחיל בתהליך החקר וניסוח שאלה פורייה.

היבטים תאורטיים ומעשיים:

דיאלוג במרחב הפדגוגי – בגישת הדאגה האכפתית:

הצורך שזוהה? הדיאלוג והיכולת של התלמידים והמנחה להגיב בדאגה ובאכפתיות לצורכי הזולת, תשומת לב לא שיפוטית, פתוחה, הממוקדת במסר של הזולת.

כמנחה חיפשתי דרכים שיעשירו את השיעורים ויספקו לתלמידים מגוון אפשרויות ללכת בעקבות תחומי העניין שלהם.

התייחסויות ישירות, סיפורים, שירים ותרגילים יצירתיים שניתנו להם לתהליך המורכב הזה גרם להם למצוא נקודות חיבור אל תחומי העניין שלהם ועל זה ארחיב בהמשך:

כבני-נוער, התלמידים היו במצב הזה של מלחמה ותחושה קשה של דאגה וחוסר-וודאות, הם הרגישו שהם חייבים לתרום לחוסן הנפשי של הקהילה שלהם, שלנו ובכלל, ולהתייחס לאירועים קשים אשר מתרחשים במלחמה ולא זוכים לעיבוד הרגשי מעבר לדיוחי החדשות. הצורך לעבד את הרגשות, את השכול, את התסכול, את הכעס והזעם, ועוד בליל שלם של תדהמה וחרדה, חשבנו שאם נתווך את הרגש הזה באמצעות עיבוד של טקסט, הפקה המביעה תחקיר מסוים, סיפור, אירוע שקרה, נוכל לשתף קהילה שלמה קרובה ורחוקה, ובאמצעות השיתוף הזה, להקל במשהו על הפגיעה בחוסן הנפשי של כל כך הרבה אזרחים ואזרחיות בישראל וזאת הדרך שלנו גם לתרום במשהו.

דיאלוג ברמה האישית- בחינוך ההומניסטי :

בשיח עם התלמידים היה דיאלוג שהמעורבים בה מנכיחים את עצמם ומתעניינים בזולתם. הזוועות שעברו בארץ, הוציאו מהתלמידים כל כך הרבה חמלה ורצון לדעת ולעזור לחולל שינוי להביע ביקורת לעשות משהו! זה הוציא מהם את אנושיותם תוך כדי הסתמכות על אמון, כבוד, פתיחות וקשב הדדיים. הבנה מקיפה יותר על עצמם ועל זולתם ועל קשרי החיים המשותפים להם. ביחד כקבוצה הייתה למידה משותפת על תכנים חדשים שגרמו להם להביע את תחושותיהם וחששותיהם והרבה אמפטיה והזדהות עם הזולת, רעיונות שעלו, מחשבות, השראות ובעיקר דיאלוג פלורליסטי פורה ומפרה.

לפי שהם יצאו לקבוצות העבודה ולאחר השיח הקבוצתי נעשה שיעור לקראת תהליך החקר השיעור התבסס על ניסוח שאלה פורייה ותהליך החקירה לנושא שהם יבחרו וירצו לעסוק בו – לא היה להם מחזה להתבסס עליו לכן השיעור התעסק בניסוח שאלה פורייה לנושא שיש להם עניין לבחור בו ולהתחיל לחקור אותו. איך מתחילים? ומה העוגנים שניתנו להם לתהליך החקירה.

שיעור 2 : ניסוח שאלה פורייה

משך השיעור: 45 דקות 2X

- פעילות פתיחה, כגון משחק חימום וחשיפה
- פעילות מרכזית שמטרתה תרגול של מיומנות ניסוח שאלה פורייה
- סיכום ותובנות

פעילות מרכזית : הסבר ודיון על מהי שאלה פורייה ועקרונותיה:

- **פתוחה:** אין לה תשובה חד משמעית, אלא כמה תשובות. התשובות יכולות אף לסתור זו את זו. דוגמא: "מהו גיבור?" "מי האחראי?"
- **מערערת:** מערערת את הנחות היסוד והאמונות הוודאיות, מטילה ספק במובן מאליו. דוגמא: "איך תקשרות משפיעה על הנפש?" "מדוע העולם שותק?"
- **עשירה:** מחייבת התמודדות עם תכנים עשירים, החיוניים להבנת האדם והעולם. לא ניתן לענות עליה ללא מחקר שקדני וממושך. נוטה להתפרק לתת-שאלות. דוגמא: "מהי אנטישמיות?" "למה ארגוני הנשים לא מגנים את מעשי האונס?"
- **מחוברת:** רלוונטית לחיי הלומדים ולחברה בה חיים. דוגמא: "האם שווה להיות לוחם?" "מה קורה לאדם שחוזר מהשבי?"
- **טעונה:** בעלת ממד אתי, נושאת מטען אמוציונלי. דוגמא: "מה מניע אדם להגן?" "מהי טראומה לאומית?"
- **מעשית:** שאלה שיש עליה מידע נגיש. דוגמא: "האם כל הפוליטיקאים מושחתים?"

מציאת שאלה פורייה דרך הנושא:

- השאלה נבנית על בסיס ידע מסוים (אירוע מסוים) ומתוכה אפשר לחלץ שאלות מעניינות, עמוקות.
- בעצם הנושא מציע תשובה מסוימת לשאלה הפורייה, אבל כדי להגיע אליה אנחנו יוצאים למסע ארוך של חקר ובסוף חוזרים אליה.
- **משימה:** התלמידים התחלקו לקבוצות עבודה וקיבלו תרגיל בנושא שאלה פורייה על אירועי השביעי באוקטובר עבודה בקבוצות של 5-6 תלמידים :
- **איזה נושא מעניין אתכם מתוך האירועים שקרו לישראל במלחמת חרבות ברזל מה תרצו לחקור:**
- **המשימה:** לנסח שאלה פורייה שאתם רוצים להתעסק בה שעולה מתוך הבחירה לפי העקרונות שלמדנו- סיעור מוחות עד שמגיעים לשאלה הספציפית ביותר שמעלה את הבעיה של האירוע, ואת אחד הנושאים שמעלה האירוע ולנסח את הקונפליקט, לשאול שאלות, לטעון טענות, לחקור ולדון. לפתוח את הנושא ולעשות מחקר, לחקור מקורות - מתוך העיתונות, הטלוויזיה, חדשות, כתבות, מאמרים, תכניות טלוויזיה, סרטים, לחקור ממקומות חוץ תאטרוניים.

הנושאים התלמידים בחרו לחקור הם:

1. סיפור ילדי קיבוץ בארי בשביעי באוקטובר
2. סיפור התצפיתניות בנחל עוז – שהוקדש לזכרה של התצפיתנית סרן שיר אילת ז"ל בוגרת מגמת תאטרון שלנו שנפלה בשביעי באוקטובר במוצב נחל עוז.
3. סיפור לוחמים - גבורת הלוחמים שיצאו להילחם בבוקר השביעי באוקטובר – התבססו על סיפורו של קצין שריונר סרן שקד הנדלר שיצא להילחם בקיבוץ בארי ונפצע ברגלו מירי מחבלים- סיפור הגבורה שלו- גם הוא בוגר מגמת תאטרון שלנו.
4. סיפור נובה

שאלות פוריות שנוסחו בתהליך החקר:

1. ילדי בארי- האם המציאות של היום מאפשרת ילדות?
2. סיפור התצפיתניות מנחל עוז – למי יש כוח?
3. סיפור לוחמים – מי הוא גיבור?
4. סיפור נובה – מהי טראומה?

היבטים תאורטיים ומעשיים: הדיאלוג הפדגוגי- הדיאלוג הפרייריאני –

בשיעור הזה היה דגש על דיאלוג ביקורתי במרכזו ניסוח הנושא ע"י שאלה פורייה לחקירה כסדרה של בעיות ומחשבות וטענות שהובילו לדיון קבוצתי וכיתתי ומליאה, הכנה של שאלות ביקורתיות, תהליך חקירה שבו פגשו התלמידים מומחים, אנשי אקדמיה, אמנים, בוגרים שסיפרו את סיפורים, אנשי ציבור, והציגו את הנושא דרך מספר טקסטים שונים ומנוגדים דרך משימת לוח השראה שארchiב עליה בהמשך.

שיעור 3 : לוחות השראה

משך השיעור: 45 דקות 2X

על כל קבוצה להכין בעקבות תהליך החקר לוח השראה.

הנחיות להכנת לוח השראה

מהו לוח השראה? לוח ההשראה הוא פלקט גדול (מומלץ שחור) שמתעד את התחושות והרגשות שצצים בכם בזמן תהליך החקר. הוא מורכב מדימויים חושיים (טעמים, ריחות, צלילים וקולות, סרטונים ובעיקר תמונות).

באפשרותכם לעצב אותו בכל דרך שירצו ובלבד שיעקבו אחר ההוראות שבהמשך.

כיצד בונים לוח השראה? הבסיס ללוח ההשראה הוא החקר שעשו אחרי בחירת הנושא בו הם בחרו לעסוק ולאחר ניסוח שאלה פורייה שתמקד אותם.

מצמידים אסוציאציות או דימויים שהיא מעלה בנו, ולכל אסוציאציה או דימוי מתאימים -תמונות / סרטוני וידאו / מוזיקה / מאכל / משקה / חומר להרשות לדמיון להשתולל

ולתרחק מחשיבה מסודרת ומובנת. מומלץ להרחיב אופקים בשלב זה: למצוא את הביטוי / המילים שמתעוררות בכם ולחפש להן את הצורה / הקול במאגר הידע והמידע העצום שנקרא אינטרנט. (אתר מומלץ לדוגמא: pinterest) מומלץ לפנות לדימויי חיות, דימויים מעולם הטבע, חומרים שונים, צבעים שונים, מרקמים שונים וצלילים שונים. כדאי לגזור מהטקסט משפטי מפתח שמעוררים בכם דימויים חזקים, ולשלב אותם בלוח. **"מה זה עושה לי?"**

כיצד מגישים לוח השראה? הצגה של אסוציאציה / דימוי מתוך הלוח תוך הסבר של הקשר שלו לאירוע ולשאלה הפורייה שניסחתם.

דוגמאות מתוך מיני הפקה – של סיפורי ילד בארי – לפי השאלה פורייה האם המציאות של היום מאפשרת ילדות?

מתוך תהליך החקר לכתיבת סצנה:

איזה כתבות / טיק טוק / פודקאסטים / ראיונות/ השראות אנחנו רוצים שיהיו בהצגה
בחירת שירים / מוזיקה וסאונד אפקט
אספנו עדויות שונות, בעיקר מהטיק-טוק והאינסטגרם והשתמשנו בהם גם כדי להבין ולהכיר את הילדים,
דרך הסיפור שלהם וליצור את הדמויות, את התחושות שלהן, ואת תנועות הגוף שלהן, צורת הדיבור
שלהן, כדי שנוכל לדייק אותן וליצור משהו אותנטי ומציאותי עד הסוף.
צפינו בכתבה עם ילדי בארי והכנסנו את התוכן לטקסט ההצגה:
להלן הכתבה: **"אני לא אשן לבד, נראה לי כל החיים"**

סצנה מתוך טקסט ההצגה ששכתבנו התלמידים מתוך עדויות:

תום: (סופרת עד 10) "מי שמלפני ומצדדי הוא הסופר אחת שתיים שלוש" (לפתע מתחיל סאונד של אזעקה) כל הילדים מחפשים איפה להתחבא ורצים בהיסטריה, כל אחד מתחבא במקום אחר, לאט לאט כל אחד יוצא מהמחבוא שלו בחשש)

ליבי: "כשפינו אותנו הקיבוץ כבר לא היה אותו קיבוץ. לא זיהיתי איפה אני, את הבית שלי
עומר: " בדרך... היו דברים שילדים לא צריכים לראות מלא בתים הרוסים (מגמגמת) זה היה קצת מפחיד"

תום: "אני כשראיתי דברים מפחידים אמרתי-בקטע הזה אני צריכה לעצום את העיניים"
דניאלה: " בשלבים מסוימים אמרתי לעצמי זה סתם סיוט, זה חלום", אני זוכרת שצבטתי את עצמי, אמרתי, אני אתן לעצמי איזה סטירה ואני אתעורר אבל אני עושה את זה וזה לא עוזר!! "
נוגה: "אנחנו אפילו לא הספקנו לקחת את הנעליים!" (כועסת, כולם נרגעים אחרי המשפט הזה)
אורי: "לי גנבו את הנעליים, למה הם היו צריכים את הנעליים שלי?!"

תום: "ומה הם היו צריכים את הסוויטשרט שלי?!! הם לקחו את הסוויטשרט שאני הכי אוהבת!!"
עומר: "בסוף מתישהו, מתישהו נצטרך לחזור לקיבוץ"
אורי: "אני לא רוצה. מה שעברנו, הספיק לי" (כועס)

ליבי: "אני לפני שאני חוזרת לקיבוץ לא משנה מה, אני לא חוזרת עד שלא מחזירים את החטופים!"
תום: "כן שיחזירו לי את סבתא שלנו כבר!!!"

עומר: "אם הם לא מגיעים, מי שחטוף, אז אני לא הולכת לשום מקום. אני נשארת פה ולא זזה!"
אורי (אל עומר): "ואת חושבת שזה יקרה בקרוב?"

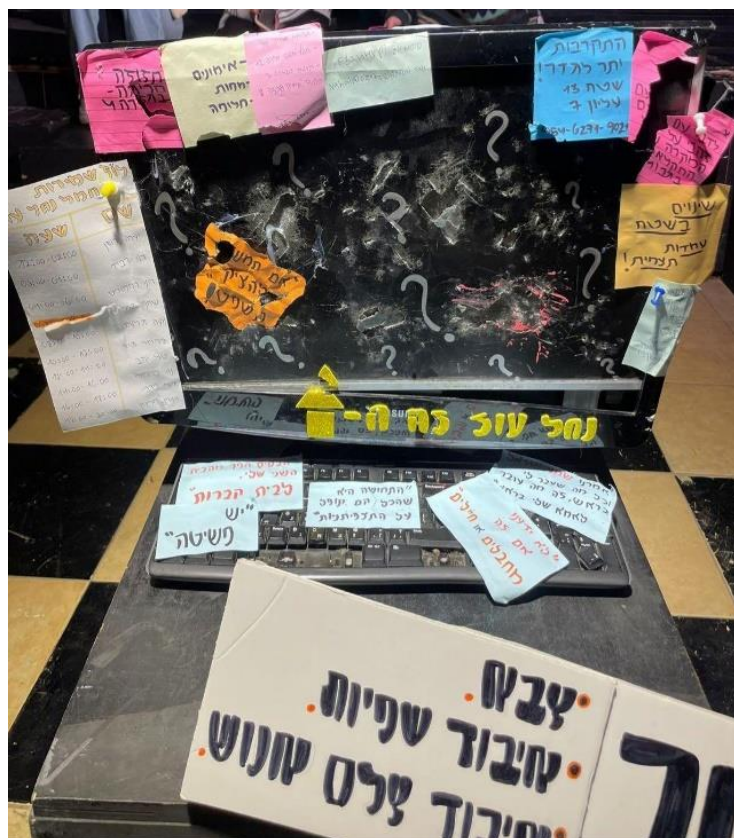
תום: "לא בקרוב אבל יכול להיות שייקח עוד קצת זמן..."
דניאלה: "אני רוצה לחזור"

ליבי: "זה משהו שצריך שנתגבר עליו"
נגה: "אני לא רוצה עוד פעם לאבד משהו"
דניאלה: "אנחנו פה והם....שם"

להלן דוגמאות מתוך לוחות ההשראה לאחר חקר וניסוח שאלה פורייה:

לזכרה של סרן שיר אילת ז"ל
בוגרת מגמת תיאטרון - תצפיתנית נפלה ב-7 באוקטובר במוצב נחל עוז

למי יש כוח?

מי האחראי?

מדוע העולם שותק? מדוע ארגוני הנשים לא גינו את מעשי האונס ב-7 באוקטובר?

מהי טראומה לאומית? מה קורה לאדם שחוזר מהשבי?

איך רגע משתנה ברגע – סיפור נובה

"איך רגע משתנה ברגע?"

NOVA

מוקדש לזכרם של נרצחי, נפגעי ושוורדי פסטיבל ה"נובה"

בהנחיית עדי נוי וגטע אבשלום

אופק טויר | בשור טובים | עומר קפלן | אסף אפרת | שקד נאן | בבינוי לירי בן משה

איך התקשורת משפיעה על הנפש?

**"איך התקשורת משפיעה
עלנו במחנה האחרים?"**

**בהנחיית עדי נוי וגטע אבשלום
בפילמוי - קלי חורב
יהוי ביבס | הילר יטיב | מורן סברמן | אב ידיד**

מהו גיבור - מה גורם לאדם לעזוב הכל ולצאת להגן על המדינה?

מטרת הלמידה היא ליצור למידה משותפת של תלמידים ומורים – דיאלוג בינתחומי, דיאלוג ביקורתי ופוסטמודרניסטי, כך שהידע הנלמד בכיתה בתהליך החקר הוא הבנייתי ונובע מתוך הקשרים תרבותיים, חברתיים ופוליטיים. הקבוצה שותפה מלאה לקביעת התוכן לקצב הלמידה, ולאופני הלמידה השונים.

המורה והתלמיד הם ביחד דמות יצירתית בעלת יכולות ציוריים ומפגשים רב תחומיים שיציגו את הנושא ולא רק יתמקדו במשימות לביצוע. בתהליך הלמידה יש גם דיאלוג קהילתי דרכו דנו וחקרנו מושגים חברתיים ופוליטיים, דרכו יצרנו, למדנו ולימדנו לחוות, להתנסות, להתפתח ולהתעצם ברמה האישית, הקבוצתית, הקהילתית והחברתית.

התלמידים הם לומדים עצמאיים, בעלי חשיבה ביקורתית ויכולת להביע דעה ולחקור אותה. לנהל שיח פורה, שהוא לא קל, דרך לקבל משימות יצירתיות שמביאות את התלמידים לידי ביטוי בקהילה שלהם.

שיעור 4 : הגשת תרגיל דימוי

משך השיעור: 45 דקות 2X

כשמתחילים לחשוב על עיצוב החלל, תפאורה ותלבושות ובבניית המיני הפקה, הביקורת, המסר – מה רוצים להגיד, להנגיש את השאלה הפורייה שנוסחה, בעקבות הנושא, הבחירה של הדימויים שניתן להשתמש בהם כחלק מעיצוב הבמה זה בעיני אחד התרגילים הכי חשובים בדיאלוג עם התלמידים ותפקידי ההפקה במרכיבי התאטרון השונים – כמו במפגש האחרון בהשתלמות – עולמו של חלל.

הנתון: קחו את הנושא שבחרתם, השאלה הפורייה שלכם ותחשבו יצירתית בכל האמצעים הוויזואליים, התנועתיים, המוזיקליים שיש לכם חוץ מהטקסט, הטקסט הוא הכי נחות, כדי להביע את הביקורת שלכם, את הכאב שלכם, את התחושות שלכם -השתמשו בחומר, צבע, תנועה, כוריאוגרפיה, מוזיקה, אפקטים, וידאו ארט, חפשו השראות באינטרנט, תמונות, צילומים, ציורים, מחול, כתבות בעיתון, השתמשו בחקר שעשיתם, הצגות אחרות שצפיתם בהם, תעופו בראש שלכם לכל הכיוונים, תהיו יצירתיים ויצריים, ואז שיש לכם עולם שלם מולכם של דברים שהבאתם, תעשו החלטה ותביאו אותה לבמה כדימוי מרכזי להצגה שלכם, עם כל מרכיבי התאטרון שכולם יחד ישרתו את הפרשנות, את השאלה הפורייה. חמש דקות ויזואליות, אסתטיות ללא טקסט, ללא מילים, ללא דיבור שמביאים לידי ביטוי את השאלה הפורייה שלכם. הכל מותר, הכל נכון הכל אפשרי. להעמיד את זה כסצנה שתהיה חלק מהפקה השלמה ושתוציא את השאלה הפורייה יחד עם כל מרכיבי התאטרון – **מה אתם רוצים להגיד? למה אתם עושים את זה?**

דוגמא לדימויים מתוך ההפקה - ילדי קיבוץ בארי – האם המציאות של היום מאפשרת ילדות?

דימוי גולם ופרפר

דימוי גולם ופרפר

אחת מהדמויות בהצגה לא הייתה בין החיים אך הייתה חלק מכל קטע בהצגה, גם זה היה דימוי שבא להראות שאותם אנשים שנלקחו מאיתנו תמיד חלק מאיתנו ובנוסף, סמלה גם את הילדות שנלקחה מאותם ילדים. בסוף ההצגה אותה דמות הפכה לפרפר לבן שזו אמונה עתיקה שהנשמות הופכות להיות פרפר לבן.

בנוסף לקחנו את תהליך התפתחות הפרפר כדימוי להתפתחות הילד: **זחל-גולם-פרפר** כדי שהזחל יהפוך לפרפר הוא צריך להיות לתקופה מסוימת בתוך גולם שעוטף אותו, מזין אותו, מפתח אותו עד שהוא הופך לפרפר.

ילד צריך את המשפחה שלו שעוטפת אותו ושומרת עליו, את הזמן לגדול לשחק ולהתפתח ואותו גולם-מעטפת נלקחה מהם באותה שבת, כמו פרפר שחייו קצרים, הם נחשפו למראות קשים ונאלצו להתמודד בסיטואציה הזויה ובלתי נתפסת וברגע אחד להפוך למבוגרים. ילד לא אמור לעבור את הדברים שהם עברו, ולכן לאחת מהדמויות האחרות שמנו כנפיים שחורות ושמטות וניסינו בבניית הכריאוגרפיה להעמיד את אותם כנפיים במקום ולגרום להם לעוף אך ללא הצלחה וזה מביא את השאלה הפורייה שניסחנו – האם המציאות מאפשרת ילדות?

דימוי המוות – ארון קבורה

השתמשנו בארון קבורה כתפאורה שבנינו מעץ בעצמינו כדימוי. לבשנו בגדים שחורים-כמו בהלוויה קטע הדימוי מבטא את השאלה הפורייה שבחרנו ללא מילים ואך ורק באמצעות אמצעים חזותיים וויזואליים. בנינו "קבר" והדמות הלבנה לבשה כנפיים לבנות והפכה לפרפר לבן היוצא מתוך הקבר. כל שאר הדמויות לבשו שחור- כמו בהלוויה. דרך תנועות כוריאוגרפיות שבנינו הם ניסו להגיע לפרפר הלבן שסימל את האנשים שנלקחו מהם, את הילדות שנלקחה מהם כאחד. רצינו להראות את הכאב של אותם ילדים וכמה זה לא נתפס שילדים בגיל כל כך צעיר

צריכים לקבור ולהתאבל על חברים שלהם\ משפחה שלהם ובין היתר על הילדות שלהם. רצינו להראות שהנפש של אותם ילדים לא תמשיך להיות אותה נפש ולגרום לקהל לשאול את עצמו האם המציאות הזאת שאנו חיים בה מאפשרת ילדות נורמלית? האם ילד יכול להישאר ילד במציאות כזאת?

דימוי הצעצועים ובמשחקים היומיומיים

הראינו איך צעצועים רגילים בהיבט של מלחמה פתאום מקבלים משמעות אחרת כמו אקדח צעצוע צבעוני פתאום מפעיל טריגר לאקדחים אמתיים, או משחק מחבואים רגיל שפתאום הפעולה של להתחבא מפעילה

טריגר על הזמן הממושך בממד וההתחבאות מהמחבלים באזור הבטוח שהוא הבית, משחק ילדים תמים הופך לאימה. השתמשנו גם בארגזים וחפצים שהראו את המעבר שלהם שכרגע הם מפונים ובבובות הרוסות ומגואלות בדם כמו הילדות שנהרסה ונטבחה.

עיצוב התפאורה והתלבושות

הבחירה הייתה מינימליסטית שתהיה על הבמה – לחשוב על המקום – הייתה לנו אפשרות להכין מאקט – בניית התפאורה בקופסה שחורה קטנה שתדמה את התפאורה על הבמה שנוכל לדמיין אותה ותעזור לנו בשימוש הסופי, זה דייק אותנו להבין מה אנחנו רוצים שיהיה בסוף על הבמה, לכל דבר צריך להיות שימוש והוא צריך לבטא את הרעיון המרכזי והנושא שלנו דרך השאלה הפורייה. רצינו להראות כמה זה עקום ומעוות שילדים נמצאים בסיטואציה כזאת ואיך הם הפכו דרך התלבושת מילדים שלובשים בגדים צבעוניים התואמים לגילם לבגדים שחורים של מבוגרים אבלים ושכולים. החלטנו שיהיה המון ארגזים וקופסאות של תרומות ומעבר דירה כדי להדגיש את המצב הנוכחי שלהם ואת המורכבות. צעצועים היו פזורים על הבמה והם שימשו אותנו במהלך ההצגה וקיבלו משמעות נוספת במהלכה - למשל **צעצוע של טרקטור צהוב** קיבל פוקוס עם תאורה וסאונד נכונים והפך להיות הדימוי לטרקטור הצהוב שפרץ את הגדר בשביעי באוקטובר תמונה בלתי נשכחת שחרוטה לכולנו בראש.

על עיבוד הטקסט רצינו עלילה שבה כל הדמויות באות לידי ביטוי על הבמה ומספרות סיפור של הילדים מקיבוץ בארי על פי סיפורים ועדויות אמתיות מאותו בוקר השביעי באוקטובר שהשאלה הפורייה היא העוגן לכך כל הטקסטים הנבחרים צריכים להוביל לשאלה - האם המציאות של היום מאפשרת ילדות.

דוגמא לקטע מהטקסט לפי העדות

ליבי - "לאח שלי קראו כרמל (כולם אומרים יחד בהתלהבות- כרמל!!) הוא היה הילד של כוואולם. הוא היה בן 15. כשבאנו להיכנס לממד הוא לקח סכיני "ארכוס" מהמטבח, ענקיים כאלה, מה שנקרא הוא היה "פייטר" רציני. צילמתי אותו. (רותם מחקה את כרמל- עושה עם הידיים כאילו הם סכינים והוא נלחם במחבלים) "אם המחבל יבוא אני יעשה לו - ככה וככה" (נגה עושה כאילו היא מצלמת אותו). "הם זרקו עלינו 3 רימונים אבל רק 2 התפוצצו עלינו. תיראו יש לי אפילו פצע. גם כרמל נפצע ואני ניסיתי לעשות לו החיאה אבל, אבל לא היה לי כוח יותר בידיים. אמרתי לו- "כרמל תרים ת'רגליים למעלה שלא תתעלף!" (בפאניקה) – (הסצנה קוראת על הבמה בזמן אמת שהיא מספרת את הסיפור)

"כן!! צעקתי עליו "אתה לא נרדם לי פה אתה שומע??? אתה לא משאיר אותי לבד!!!

ליבי - "חוץ מפעם אחת שאמרתי לאמא על זה שהוא הלך לגלוש עם חבר שלו בלילה למרות שהיא לא מרשה והוא קרא לי שקרנית. הוא היה האח הכי טוב בעולם. הוא הכין תמיד את הפנקייקים הכי טעימים למרות שבנים לא יודעים לבשל בכלל... לפני שהוא מת הייתה לו משאלה

דניאלה (לתום) - "מה המשאלה הכי גדולה שלך חמוד?"

ליבי - הוא אמר לאבא בדקות האחרונות-

תום - "אבא, אני רוצה שתקבור אותי עם הגלשן".

דניאלה - "הוא אהב לגלוש". (כולם נעמדים, עושים כאילו הם גולשים כדימוי)

ליבי - "הוא היה אמור לטוס לסרילנקה קיץ הבא, לגלוש בגלים הטובים"

עומר "הוא לא הספיק". (כולם מורידים את הידיים לאט לאט בפרצוף עצוב)

נגה-(אל ליבי): "בטח הוא גולש עכשיו בגלים יותר טובים, אולי הוא אפילו מצליח לדבר עם הדגים"

עומר-"הוא בטוח במקום יותר טוב מפה. באיזה עולם אבא לא חוזר וילד בן 15 צריך להיקבר?

אני לא רוצה להיות בעולם כזה יותר (מתוסכלת) "למה זה מגיע לנו? לקחו לנו את החיים!"

ליבי-"אתם יודעים סבתא שלי אומרת שהנשמה עוברת לגור בפרפר"

עומר – "סבתא שלנו אומרת (אל ליבי בהתנשאות) שכשמתים אז רק הגוף מת, הנשמה ממשיכה גם אחר כך".

שיעור 5: עבודה על דמות בשיטת לאבן³

משך השיעור: 45 דקות 2X

שיעור בהשראת שיטת לאבן שיטת משחק לרקדנים מאד פיזית המלמדת תנועה לעומקה, לצפות בה, לתאר אותה לנתח ולהבין מתוך ניתוח זה את הקשר שבין תנועה התנהגות ורגש

חימום וחוויה מכינה (35 דקות):

התלמידים מתבקשים ללכת בחלל הליכה ניטרלית, בקצב 5 מבלי להיפגש עם דמויות אחרות, כל אחד עם עצמו. קצב ההליכה משתנה, 1 הליכה הכי איטית, 5 ניטרלית, 10 הליכה מהירה מאד. שיפטים, שינויי כיוון ופריז וכך הלאה. אפשר לשלב מוזיקה. לאט לאט בהנחיה הם מתבקשים להתחיל ללכת בקצבים ובשיפטים (שינוי כיוון) לפי הדמויות שלהם, בצורה שהם החליטו, בצורה חופשית ולהשתמש באביזר שהם הביאו. המנחה מתחיל לתת נתונים יותר ספציפיים, לחידוד העבודה על הדמות:

נתון 1 תכונה: לבחור תוך כדי ההליכה בחלל את תכונת האופי הכי דומיננטית של הדמות, אם היא חצופה להתנהל בצורה חצופה בחלל, אם היא סקרנית להדגיש את זה בפיזיות של הדמות וכך הלאה ולנסות לשים לב מה קורה להליכה שלה בעקבות התכונה ולדייק את זה. זה העוגן הראשון של הדמות. להדגיש את זה.

נתון 2 איבר מוביל: התלמידים מתבקשים לבחור איבר מוביל של הדמות ולתת לכל הגוף ללכת אחרי האיבר המוביל שנבחר, מה זה עושה עכשיו לפיזיות של הדמות, כיצד ההליכה משתנה, האם זה מתחבר עם תכונת האופי שנבחרה ולנסות לשלב ביניהם ולהקצין את זה. אפשר לנסות איבר מוביל שונה ולראות מה הכי מרגיש נוח ונכון לדמות שלך. להמשיך להתהלך בחלל. זה העוגן השני.

נתון 3 משפט מוביל: לקחת את כל מה שהשגנו עד כה, איבר מוביל ותכונת האופי ולבחור משפט מתוך המחזה של הדמות שהוא משפט שמאד מאפיין אותה, הוא משפט מוביל שלה ולהגיד אותו בקול רם, יחד עם האיבר המוביל המוקצן ותכונת האופי שנבחרה. להגיד את המשפט 7 פעמים כל פעם בצורה שונה באינטונציה, זה מאתגר לנסות להגיע לקול של הדמות. ולהמשיך להתהלך בחלל. ברגע מסוים לעשות פריז וכל תלמיד שאני נוגעת בו בכתף אומר את המשפט שלו 7 פעמים בצורה שונה ולשים לב שהפיזיות היא הפיזיות של הדמות, האיבר מוביל ותכונת האופי והמשפטים. לדייק את זה ולהזכיר את זה כל הזמן.

³ הערה ושיתוף: שיעורי לאבן הם חלק בלתי נפרד מתהליך העבודה על מיני הפקות יא' בתאטרון ישראלי על עבודת דמות מהחוץ אל הפנים בנוסף לסטניסלבסקי. / חשוב שהשיעור הזה יהיה אחרי שההפקה עבדה כבר ביחד זמן מה גם בעצמם וגם עם המורה המנחה והם כבר בתוך תהליך החזרות. התלמידים מכירים את הדמויות עשו עליהם עבודת שולחן, עבדו בשיטת סטניסלבסקי, מצאו משהו מעצמם, כבר התנסו ויש להם כיוון לדמות. השיעור בא למקד אותם שיעשו החלטות ויעגנו עוגנים לדמויות ועל מנת ללמד אותם עוד שיטת בימוי ומשחק /// התלמידים עבדו על הדמויות שגילמו ודרך השיעור חלקו מה הם מצאו, מה הפתיע אותם, וקיבלו החלטות לגבי הדמויות - מה אנחנו לוקחים ומה לא, איך היו האינטראקציות עם הדמויות האחרות וכל מה שהם רוצים לשתף בחוויה. הכי חשוב מה מצאנו ומה אנחנו לוקחים להמשך העבודה. לצאת עם עוגנים ברורים. מאד עוזר לתלמידים, להירגע שיש להם דמות ברורה ושונה מהם כדי לצאת לדרך בעיקר שאילו אנשים אמתיים וסיפורים מתוך המציאות עצמה. הם הרגישו מחויבים, הרגישו צורך להזדהות עם הדמויות שהם עושים ולהיות אמנים וליצור אשליה של המציאות.

בסוף העבודה הזאת אפשר לעשות מעגל של כל הדמויות ביחד - כל דמות אומרת את המשפט המוביל שלה יחד עם תכונת האופי והאיבר המוביל שמשלבת עם כל הפיזיות של הדמות בצורה מאד מוקצנת וכולם חוזרים 3 פעמים ביחד על המשפט תוך חיקוי מוקצן של האינטואיציה והפיזיות של הדמות שאמרה את המשפט.

חווייה מרכזית (35 דקות):

עבודה על לאבן: החוויה המרכזית של השיעור היא מיד אחרי החוויה המכינה, אין הפסקה אנחנו ממשיכים בפסטיבל הדמויות וממשיכים לחפש ולדייק עוד יותר את הדמויות והפיזיות שלהם.

העבודה עדיין בחלל הפעם יש נתון ספציפי יותר, כל אחד לפי המחזה שנבחר, אנחנו עובדים על מחזה קלאסי של שייקספיר חלום ליל קיץ, אז הנתון יהיה הדמויות בנשף בארמון, נמצאות ביער, בסעודה מלכותית וכו'. הפעם הנתונים הם יותר פיזיים ובאים בהשראת השיטה של לאבן. אפשר להגיד כמה מילים על השיטה ועל לאבן ומיד ממשיכים לעבוד.

הדמויות מתהלכות בחלל עם תכונת האופי, איבר המוביל, עם האביזר, כל הזמן להזכיר להם את זה ועכשיו נשאלות כמה שאלות והדמויות משתנות בהתאם:

שאלה 1: האם הדמות היא מהירה יותר או איטית יותר לנסות את שני הדברים ולבדוק מה יותר מאפיין/מתאים לדמות שלך ולהתהלך ככה בנשף/בארוחה/ביער מה שנבחר. מה קורה לפיזיות, לתכונת האופי, לשימוש באביזר, איך המשפט נאמר.

שאלה 2: האם הדמות היא קלה או כבדה, מה קורה לדמות מהירה אבל כבדה מה קורה לדמות איטית אבל קלה, איך הניגודים עוזרים לדמות להיות יותר ספציפית, איך זה משפיע על הפיזיות שלה, ולעשות החלטות לעגן את הפיזיות תוך כדי ולהתנסות. לעגן מה שמרגיש נכון.

שאלה 3: האם הדמות היא אמורפית או ישירה, איך היא מתיישבת על כיסא? איך היא לוחצת יד, אומרת שלום, או את המשפט המוביל שלה, איך היא פוגשת דמויות אחרות מה זה עושה לאפיון שלה לגוף שלה לאופי שלה, איך התכונה משתלבת עם כל הבחירות שנעשו.

לאחר שעשינו את כל השלבים מנסים לשלב יחד את הכל ולעשות החלטה לגבי הדמות ולעגן אותה: איבר מוביל, תכונה מרכזית, משפט מוביל, שימוש באביזר, הדמות כבדה/קלה, אמורפית/ישירה, מהירה/קלה לעשות החלטה שתיתן עוגן פיזי לדמות ויביא את האפיון שלה מהחוץ אל הפנים. לדייק להחליט ועם זה להמשיך להתהלך בחלל ולפגוש דמויות אחרות, ליצור אינטראקציות פיזיות, רק עם המשפט המוביל, יחד עם המוזיקה.

חווייה מסכמת (15 דקות):

כל הדמויות מתיישבות בחלל במקום פנוי ומנהלות שיח אחד, דיאלוג עם כל הדמויות באמצעות המשפט המוביל בלבד, ומייצרות דרך משפט אחד בלבד give and take, ליצור הקשבה לא להתפרץ אחד לשני, לאט לאט הקצב נעשה יותר מהיר עד שנהיה בליל של משפטים מובילים. בסוף החוויה, אנחנו נפרדים מהדמויות, חוזרים לעצמנו, משחררים את הגוף, נושמים 3 נשימות גדולות ועמוקות מוציאים נשימת רוחות אנה גדולה החוצה.

רפלקציה (5 דקות): מה גילינו? מה מצאנו, מה הפתיע אותנו, מה החלטנו, מה אנחנו לוקחים ומה לא, איך היו האינטראקציות עם הדמויות האחרות וכל מה שהם רוצים לשתף בחוויה. הכי טוב מה מצאנו ומה אנחנו לוקחים להמשך העבודה. לצאת עם עוגנים ברורים. מאד עוזר לתלמידים, להירגע שיש להם דמות ברורה ושונה מהם כדי לצאת לדרך

פרשנות זה כל הסיפור

יחידת הוראה: דיאלוג בין אישי בחיים ובתיאטרון

איילת מישקובסקי

שכבת גיל: י"א - י"ב

מטרות: יישום מודל אפר"ת על דמויות ואח"כ גם בחיים

הרעיון המרכזי: התלמיד יכיר מודל של תקשורת אישית דרכה יוכל להבין דמויות וכמובן את עצמו בתקשורת בין אישית במערכות היחסים שלו בתוך הכיתה ומחוצה לה

שיעור כפול : אורך כל שיעור 45 דק

שיעור 1 :

- המורה יציג בפני התלמידים את מודל אפר"ת : אירוע, פרשנות, רגש ותגובה
- התלמידים ינתחו סצנה מתוך מחזה שהם לומדים דרך המודל.
- התלמידים יבחרו סצנה ובה הדמות נפגעת
- התלמידים יזהו על פי המודל מה האירוע שהדמות עברה/ מה הפרשנות שלה לאירוע, מה הרגש שעלה לה ואיך היא בחרה להגיב
- התלמידים יכינו סצנה שמבוססת על הסצנה שקראו במחזה אבל הפעם יבחרו להגיב בה אחרת מהכתוב. למעשה ילמדו דרך הדמויות על עוד אפשרות להגיב אחרת.

שיעור 2

- א. המורה יבקש מראש להכין לשיעור אירוע (סיפור שלהם) שעלה בתוך ההפקה
- ב. כל תלמיד יצטרך לנתח את האירוע שהביא לפי מודל אפר"ת : אירוע, פרשנות, רגש ותגובה
- ג. מתוך הסיפורים של התלמידים ייבחרו מספר סיפורים נבחרים שיכולים גם להיות מעניינים על במה ויוצגו על ידי שחקנים אחרים ולא בעלי הסיפור המקורי עם אפשרות לשני סופים שונים על פי שתי פרשנויות שונות
- לכל קבוצה יינתן 15 דקות להכין 2 סינות לפני ואחרי שהם מנתחים את מודל אפר"ת
- התוצרים יוצגו בשיעור

3 השאלות : (שניתן לשאול דרך השיעור את התלמידים – כדי לראות שהבינו (ידע מיומנות וכלים)

? מהו מודל אפרת

? כיצד המודל יכול לעזור לנו בפתרון קונפליקט

?מה הקשר בין איכות היחסים בתוך ההפקה לבין הצלחת התוצר

'לחולל את שלא ניתן לדבר' (פינה באוש)

יחידת הוראה בנושא: תיאטרון מחול - 'פינה באוש'

אדוה דוידאן

שכבת גיל: כיתות יא' - יב'

משך כל שיעור: 45 דק'

מטרת יחידת ההוראה :

- התלמידים יגלו על עולם תיאטרון המחול, על מאפייניו וכוחו על הבמה.
- התלמידים יחשפו ליוצרת פינה באוש, ויתעורר בו התיאבון לחקור עוד אודותיה.
- התלמידים ילמדו את עקרונות עבודתה של פינה באוש ומאפייניה.
- התלמידים יתנסו באלמנטים המאפיינים את יצירותיה של פינה באוש בעבודתם בכיתה.
- התלמידים יבחינו בכוחה של חקירה בחדר חזרות.
- התלמידים יתנסו בעבודה בקבוצות על מנת ליצור יצירה על הבמה.

אמצעי הוראה:

- חלל מאפשר עבודה פיזית, סטודיו/ חדר מחול.
- מקרן + מסך- הקרנת [סרטון על פינה באוש](#)
- תקציר הסרט "[PINA](#)"
- ספר- "פינה באוש - תיאטרון המחול" / נורברט סרבוס
- **סרטונים** המאפיינים אלמנטים בתוך עבודת של פינה : (לחצו על הכותרות)
- [חזרתיות](#)
- [עבודה עם חומר](#)
- [יחסים בין גברים לנשים](#)
- [יחיד מול רבים](#)
- [התעסקות בנושא אוניברסלי הבא לידי ביטוי ביצירה](#)
- כתבות המותאמות למאפיינים הדרמטיים שיש ביצירותיה של פינה. (עדיפות לכתבות רלוונטיות לתקופה בה השיעור מתקיים)

שיעור 1: חשיפה לעולם תיאטרון מחול

מטרות:

- התלמידים ייחשפו לתיאטרון מחול? יתוודעו אליו ויכירו ממה הוא מורכב?
- התלמידים ייווכחו למה חשיבותו של עולם תיאטרון המחול בעולם האומנותי?
- התלמידים ילמדו איך תחום תיאטרון המחול תורם לנו כשחקנים בתיאטרון 'הרגיל'?

פתיחה :

בתחילת השיעור אספר על עצמי, על העולם ממנו אני מגיעה. איך עברתי בין מחול- שירה- תיאטרון ואיך דרך החשיפה שלי לעבודתה ויצירותיה של פינה באוש הבנתי את הכוח שבחיבור בין שלושת האומנויות.

- **אשאל את התלמידים מה הם יודעים על עולם תיאטרון המחול.** אצור שמש על הלוח ובה ארשום 'תיאטרון מחול' – התלמידים יעלו כל מה שעולה בראשם בנוגע לצמד המילים הללו. (שמש הרעיונות תלווה אותנו לאורך ארבעת השיעורים)

- **אחשוף את התלמידים במידע אודות תיאטרון מחול,** פרטים תיאורטיים. (מופיע בנספחים)

חימום:

זה חימום קבוע: אבקש מהתלמידים ללכת בחלל כאשר ההנחיה היא הליכה שחקנית, מבט ישר, הליכה לא במעגלים. בחימום התלמידים ירגישו מהי עבודה קבוצתית תנועתית, הקשבה וריכוז המתבטאים רק בגוף וללא במלל, עבודה בה הקבוצה הוא היחיד והיחיד הוא הקבוצה. אבקש מהם ללכת בחלל בהנחיה של הליכה לפי קצבים 10-100% כאשר 10% זה הקצב האיטי ביותר וה-100% הוא המהיר ביותר. האחוזים צרכים לבוא לידי ביטוי לא רק במהירות אלא גם באנרגיה שהם משתמשים בה בכל הנחיה.

- ללכת בחלל כאשר הם מדמיינים שהם על רפסודה בנחל- כך שהם צרכים למלא את כל החלל באופן שווה כל הזמן על מנת לא ליפול מהרפסודה.
- **סטופ- עצירה, ג'אמפ- קפיצה, סוויץ'-** החלפת כיוון ההליכה, **מחיאת כף- עצירה+ מבט על אחד מחברי הקבוצה.**

חווייה מכינה :

- **לאחר זמן מה אבקש מהם לעצור במקום אחד ולהרכיב משפט תנועה בין 3 תנועות פשוטות.** למשל- הליכה צעד קדימה, סיבוב במקום, הושטת יד לצד ימין. לאחר כמה דקות שכל אחד מצא לעצמו את שלוש התנועות **אבקש מהם למצוא את החיבור בין שלושת התנועות** באופן כזה שלא ארגיש שהם שלוש תנועות שונות. ואז **אבקש מהם למצוא סיבה לכל תנועה**, שלמשפט התנועה שהם בנו תהיה משמעות (רצון מסויים, פעולה להשיג משהו, קונפליקט- שבמשפט התנועה שהם בנו יהיו אלמנטים דרמטיים דרך התנועה)
- לאחר מכן, אבקש מהם **להתחלק לזוגות וליצור דיאלוג תנועתי** בינם לבין בין הזוג. כל אחד על פי התנועות אותם יצר. אנחה אותם לכך שינסו למצוא חיבור אחד בין השני, שהתנועה ממש תהפוך לשיח תנועתי- ללא מילים, בין השניים.

פתיחת במה : נצפה בזוגות ודיאלוגים התנועתיים.

דיון: לאחר שצפינו ביצירות שיצרתם :

- איך הרגשתם ליצור דיאלוג ללא מילים? האם היה קושי? אם כן מהו?
- האם מי שלא מגיע מתחום המחול לגווניו הרגיש קושי בעבודה? או אולי דווקא שחרור? או אולי בכלל לא ראיתם בזה סוג של מכשול אלא פשוט פעלתם?
- מה לקחתם מהשיעור לטובת עבודת השחקן בתיאטרון

שיעור 2: תיאטרון מחול – חשיפה ליוצרת פינה באוש ולעולם הדימויים

מטרות:

- התלמידים יחשפו ליוצרת פינה באוש.
- התלמידים יגלו על עקרונות עבודתה של פינה באוש ומאפייניה.
- התלמידים יחשפו לכוחו של דימוי בעבודת המחול
- התלמידים יתנסו ביצירת סצנה בהשראת דימוי.

פתיחה :

נחזור בנקודות על מה למדנו בשיעור שעבר כדי לרענן, נזכיר את הדיון שנעשה בסוף השיעור ונעלה את המחשבות שצצו בעקבות השיעור.

חימום: החימום בבסיסו דומה בכל שיעור ביחידת ההוראה וזו על מנת לשמור על רפטיביות- מה שמאפיין כשעצמו את יצירותיה של פינה באוש. מעתה בכל שיעור אוסיף על החימום המוכר עוד אלמנט שעליו אני רוצה לשים דגש בשיעור. **החימום הוא אותו חימום כמו בשיעור ה-1** רק שהפעם נוסיף **תוספת לחימום המוכר: (הדגש- דימוי)** אבקש מהתלמידים כל פעם ללכת בדימוי אחר שאומר להם. הדימוי צריך לבוא לידי ביטוי בגופם בלבד. למשל: לכו כמו **מים, חול, קוצים, עננים, יום מעונן, נייר מקומט, לב שבור** וכד'. הדימויים בכוונה מאוד אמורפיים, כדי לשחרר את המוח ולעבוד אך ורק עם הגוף, מתוך תנועה.

חוויה מכינה:

- צפייה בסרטון על יצירותיה של פינה ועליה

דיון:

- מה הכי משך את העיניים שלהם בסרטון?
- אילו דימויים נחשפו התלמידים בסרטון המוצג?
- איך באו לידי ביטוי הדימויים בסרטון? (תפאורה/ תלבושות/ חומרים/ רקדנים..)

מתוך חומרים שאיגדתי (מצורף בנספחים) **אשלים פרטים נוספים אודותיה** - שנים, ייחודיות וחשיבות העבודה שלה, אלמנטים מרכזיים: שאלות אישיות כמפתח ליצירה, תאטרליות, חומר אנושי מעניין, מוטיבים מהטבע ורפטיביות - בהם נעסוק)

חוויה מרכזית : אבקש מהתלמידים להתחלק לזוגות. בזוגות עליהם לבחור דימוי אחד מתוך הדימויים שעלו בסרטון. עליהם ליצור סצנה משחקית (דיאלוג) ובו הדימוי הוא נושא הסצנה.

למשל - בחרתי את **הבצל** בסרטון. הבצל מדמה בעיני -דמעות, עצב. הסצנה יכולה להיות על שברון לב. **הבצל לא מקבל ביטוי בסצנה אלא רק טריגר לנושא הסצנה.** פה אני עובדת 'הפוך על הפוך' לא מתוך הנושא מייצרת דימוי אלא מתוך הדימוי מייצרת נושא לסצנה. הדימוי הוא ההשראה לסצנה אך הוא לא מקבל ביטוי ויזואלי/ מילולי בסצנה.

פתיחת במה : נצפה בסצנות.

דיון:

- מה כוחו של דימוי על הבמה?
- שאנחנו עובדים על סצנה משחקית שאנחנו יוצרים (לא מתוך מחזה) , מה מוביל אותנו קודם: הדימוי או נושא הסצנה? מה קודם למה?
- למה לדעתכם הנושא החזותי על הבמה בתיאטרון מחול הוא מאוד דומיננטי?

שיעור 3: אלמנטים המאפיינים את יצירותיה של פינה באוש

מטרות:

- התלמידים יתנסו באלמנטים המאפיינים את יצירותיה של פינה באוש בעבודתם בכיתה.
- התלמידים יתנסו בעבודה בקבוצות מתוך מטרה ליצור יצירה בימתית.
- התלמידים יבחינו בכוחה של חקירה בחדר חזרות.

פתיחה:

נחזור בנקודות על מה למדנו בשיעור שעבר כדי לרענן, נזכיר את הדיון שנעשה בסוף השיעור ונעלה את המחשבות שצצו בעקבות השיעור.

חימום:

החימום הוא אותו חימום כמו בשיעור ה-1 רק שהפעם נוסיף תוספת לחימום המוכר: (הדגש-הנאה) התלמידים יקבלו הנחייה מתחילת החימום להנות מכל רגע. להעלות חיוך על פניהם, לגרום לגוף שלהם להיות מושפע מהנתון "היבש" הזה. הנתון הזה בא לשים דגש על ההנאה הבלתי פוסקת שיש לפינה באוש בעבודתה. בכל הכתובים ובכל הראיונות איתה היא פשוט חושפת הנאה גדולה. וגם- לתת לתלמידים את הנתון שאיתו הם יוצאים לעבודה, גם אם בדיוק באותו היום היה להם יום נורא- כשחקנים צריך לעבוד מתוך נתונים וללכת איתם עד הסוף.

חווייה מכינה:

- קריאה מתוך הספר "פינה באוש- תיאטרון המחול" / נורברט סרבוס- ראיון עם פינה (בהקשר למי שהיא ועל אופי עבודתה) עמ' 291-292 + עמ' 293.
- בעקבות הקריאה בספר: נרשום על הלוח את האלמנטים המאפיינים את עבודתה של פינה שעלו: חזרתיות, עבודה עם חומר, יחסים בין גברים לנשים, יחיד מול רבים, התעסקות בנושא אוניברסלי הבא לידי ביטוי ביצירה.

חווייה מרכזית:

אחלק את הקבוצה ל-4 קבוצות. אעשה את זה ע"י מספרים כך שכל מספרי 1 הם קבוצה, כל מספרי 2. וכך הלאה. כל קבוצה תקבל כרטיסיה ועליה מאפיין אחד מתוך עבודותיה של פינה באוש. (חזרתיות, יחסי גברים- נשים, יחיד מול רבים, עבודה עם חומר), על כל כרטיסיה יהיה פירוט קצר על המאפיין בהקשר לעבודותיה של פינה.

המשימה: עליהם לבנות קטע עד 2 דקות עם כל חברי הקבוצה כך שהמאפיין שניתן להם הוא המאפיין הדומיננטי בעבודתם. ההשראה לסצנה תהיה מתוך כתבות בעיתון. הקטע יכול להיות תנועתי בלבד, משחקי, או לכלול את כל האלמנטים התיאטרוניים הקיימים.

- כל קבוצה תקבל כתבה קצרה מתוך עיתון (שאדאג שהנושא שלה יכלול בתוכו את המאפיין שהקבוצה התבקשה להתעסק איתו)- והיא תהיה השראה לנושא הקטע.

חשוב לציין: פינה באוש התעסקה המון עם שאלות על מהות, על החיים, על בני אדם- ואין דרך נכונה יותר לנושאים אלו שעולים מתוך כתבות אקטואליות של היום יום שלנו.

פתיחת במה (30 דק')

נציג את היצירות מול כל הכיתה, אחרי כל יצירה כל קבוצה תציג את האלמנט שקיבלה לשים עליו זרקור בעבודתה. אדון עם התלמידים איך בעבודה שהוצגה האלמנט בה לידי ביטוי. אעמיק על האלמנט.

דיון וסיכום- (10 דק')

- ספרו לי מה **הרגשתם** בעבודה מהסוג הזה?
- למה לדעתכם בחרתי לתת לכם **לעבוד מתוך כתבות**?
- אילו **מאפיינים** אפשר לזהות **בעבודתה של פינה באוש** שאנו כשחקנים **משתמשים בהם גם בעבודתנו המשחקית?**

שיעור 4: אלמנטים המאפיינים את יצירותיה של פינה באוש- המשך וסיכום

מטרות:

- התלמידים **יעמיקו** באלמנטים המאפיינים את יצירותיה של פינה באוש בעבודתם בכיתה.
- התלמידים **ייחשפו** ליצירות של פינה שהאלמנטים הנלמדים בכיתה באים לידי ביטוי בהם.
- התלמידים **יסיקו** מתוך הלמידה הנרחבת מסקנות אודות עבודת השחקן שלהם.
- התלמידים **ידעו** לסכם את הנלמד בשיעורים האחרונים וידונו אודות הלמידה .

פתיחה

נחזור בנקודות על מה למדנו בשיעור שעבר כדי לרענן, נזכיר את האלמנטים המאפיינים את יצירותיה של פינה, נכתוב אותם שוב על הלוח. נזכר בעבודות שעשו בכיתה ונשייך כל קבוצה לאלמנט שהיא קיבלה. אחרי כל קבוצה שדיברנו עליה, נצפה בסרטון קצר מתוך יצירה של פינה שמאפיינת אלמנט זה.

--- לכל אלמנט יש סרטון- קישורים לסרטונים נמצאים **באמצעים להוראה**,

בדף 1 של יחידת ההוראה.

חימום + חוויה מכינה + חוויה מרכזית:

החימום הוא אותו חימום כמו בשיעור ה-1 רק שהפעם נוסיף תוספת לחימום המוכר: **הדגש- חיבור בין התוספות לחימומים שיצרנו: משפט תנועה ודימוי**, הפעם החימום יכלול בתוכו משפט תנועה מתוך השראה- **הדימוי משמש כהשראה למשפט התנועה**. בנוסף לכך, **לא לשכוח את נתון ההנאה!** גם אם הדימוי הוא מלנכולי ואפלולי ההנאה קיימת בגוף ובאה לידי ביטוי בתנועה.

למשל ההשראה היא: עץ – צמיחה, בצל- בכי, לב שבור- אהבה נכזבת. איך דימויים אלו באים לידי ביטוי במשפט תנועה?

- **דימויים-** יש לפזר כרטיסיות עם דימויים על הרצפה, כל תלמיד יבחר דימוי ויתחיל לבנות מתוכו משפט תנועה. לאחר שכל תלמיד בנה לו משפט תנועה אעשה זרקורים כדי שהכיתה תיחשף לעבודות השונות של התלמידים בכיתה.

בתום החימום, נשאל:

- למה לדעתכם במשך מספר שיעורים החימום שלנו היה דומה? יש לכך סיבה? אם כן, מהי?
- איך החימום שלנו קשור לפינה באוש? מה האלמנט שלמדנו שבא לידי ביטוי באופן בו התקיים החימום?

סיכום :

לסיכום אקריא להם קטע קצר מתוך הספר "פינה באוש- תיאטרון המחול"

קטע המסכם על תיאטרון המחול (עמ' 284)

דיון:

- איזה אפקטים דרמטיים מייצרים המאפיינים אותם פינה מדגישה בעבודתה?
- האם ניתן להשתמש במאפיינים האלה גם בחדר החזרות כדי לבדוק דברים חדשים בעבודה, מבלי לחשוף אותו לעיני קהל בתוצאה הסופית?
- איך הייתם מגדירים (אם בכלל..) את עבודתה של פינה באוש? (תיאטרון? מחול? תיאטרון מחול? מופע מוזיקלי?)
- מה לקחתם מיחידת הוראה זו על תיאטרון מחול ועל פינה באוש? האם משהו בעבודת השחקן שלכם תשתנה בעקבות הלמידה?

פינה באוש - פיליפינה באוש (30.6.2009 - 27.7.1940), רקדנית, כוריאוגרפית ומנהלת האומנותית של להקת "Wuppertal Pina Bausch". תאטרון מחול של פינה באוש בוופרטל. נולדה בסולינגן שבגרמניה בעיצומה של מלחמת העולם השנייה ב-1955 כשהיא רק בת חמש עשרה, עזבה באוש את בית הוריה לטובת לימודי מחול בבית הספר "פולקוואנג" באסן, תחת ניהולו של קורט יוס, והוא זה שאיתר את יכולותיה התיאטרליות והנחה אותה לכיוון התיאטרון. עבור הישגיה המצוינים, קיבלה מלגת לימודים מהאקדמיה הגרמנית ונסעה ללמוד בבית הספר "ג'וליאני" בניו יורק, שם ספגה באוש את השפעות המחול המודרני האמריקאי. בשנת 1961, חזרה באוש לגרמניה בתור סולנית בלהקה החדשה שייסד קורט יוס ב"פולקוואנג", שם החלה באוש ליצור את עבודותיה הראשונות. עבודותיה בתקופה זו היו עדיין מושפעות מהמחול המודרני המסורתי אליו נחשפה בלימודיה ב"פולקוואנג" ובניו יורק במקביל החלה באוש לפתח את סגנונה שכלל אלמנטים תיאטרליים. בשנים 1971-1972, הוזמנה באוש ליצור שתי עבודות לתיאטרון בוופרטל, עיר תעשייה קטנה, 1973 קיבלה לידיה את הניהול האמנותי של "תיאטרון המחול של וופרטל". 1975 הייתה שנת המפנה בעבודתה של פינה באוש. באותה שנה יצרה באוש את "פולחן האביב" למוסיקה של איגור סטרוויסקי, היצירה מושפעת ממסורת המחול המודרני אך עם זיקה לשבירת המוסכמות אל עבר שפה אישית ותיאטרון מחול.

באוש חוללה מהפכה בתפישת המחול ובהגדרתו תוך הצגת פתיחות גדולה מכל צורה קודמת של מחול בעבר. תיאטרון מחול משקף רב ססגוניות ורב תחומי משחק המבטאים כל סוגה אפשרית. באוש המשיכה לנהל את להקת המחול בוופרטל תחת השם "תיאטרון המחול של פינה באוש בוופרטל" עד לאחרון ימיה.

תיאטרון מחול תיאטרון המחול הינו סוג חדש של הבעה אומנותית המחולל מהפכה בתפישת המחול ובהגדרתו. השפעותיו ניכרות באופרה במחול בתיאטרון ובקולנוע. תיאטרון מחול מפגין פתיחות גדולה מהמסורת התנועתית הרווחת ומכיל בתוכו רב ססגוניות, ורב תחומי משחק.

תיאטרון המחול מצוי בזיקה למציאות, אך גם שואב את השראתו מאוצר האגדות, המיתוסים והחלומות.

סגנון האמנותי מדגיש התנהגות אנשים, ומציג אותם באופן נאמן למציאות, שיטת עבודתה של באוש מתמקדת בהתבוננות ביחיד, היחיד בריקוד מהווה נקודת מוצא ביצירה. הוא מציב את הפרט ביחס פתוח וגמיש כלפי הזולת. ישנה חקירה לגלות מה מקרב אותנו זה לזה ומה מרחיק אותנו זה מזה. השפה התנועתית אינה מתיימרת להיות אידיאל חיצוני. חקירה של הכמיהות והאנושיות מניבה כל הזמן ממצאים חדשים. עבודתה מתאפיינת בהצעת חיפוש למימוש התנועה דרך התבוננות בהתנהגות בני האדם, הצגת האדם כפי שהוא ולא כפי שהוא אמור להיות. היא משחררת אידיאלים שיש לחתור אליהם וחותרת להכרה בגיוון התנועתי הרחב בשפה עדכנית ובבדיקה מתמדת

עקרונות כוריאוגרפיים בולטים ביצירותיה של באוש

מונטאז' - טכניקה של צירוף קטעים וגזרים. במובנו הרחב מתייחס המושג לשבירת מחיצות, וביצירותיה של באוש הוא מתבצע בין ריקוד, טקסט, שירים, מוסיקה ועיצוב ויזואלי, ועליהם נוסף השימוש במרכיבים השאולים מהמציאות. באופן זה שומרת יצירת האמנות על מתח ועימות בין מרכיביה, העיקרון המבני של המונטאז' מבוסס על הקשרים אסוציאטיביים בין החלקים השונים היוצרים את העבודה, והם מאפשרים לתפוס את ההתרחשויות הבימתיות ביותר מנקודת מבט אחת. הריבוד של החומר המוצג - בצורתו ובתוכנו - יוצרים מורכבות של מופע שבו הדימויים מוצגים בו זמנית

עיקרון המונטאז' אינו קשור רק לתוכן ולמבנה החומר המוצג, אלא גם למקומו של המבצע. בתיאטרון המחול לא נשמרת הזדהות המבצע עם התפקיד, אלא מודגש דווקא המתח הנוצר ביניהם (המונטאז'). בנוסף, הרקדנים אינם בעלי אחידות גופנית חיצונית וגם אינם נתבעים לטשטש את אישיותם, דרך זאת מאפשרת לבאוש לבטא ערכים אוניברסאליים בעבודותיה. היצירות נבנות על החד פעמיות והאותנטיות של המבצעים, שהם גם "יוצרים", הנבחרים בשל יכולות המשחק והריקוד וההתמסרות שלהם. בכך תורמים הרקדנים ליצירה את איכויותיהם האישיות ומקיימים דיאלוג בין אישיותם לבין תפקידם ביצירה. בתפיסה זאת אין מקום לקודים קבועים מראש כמו שקיימים בסוגת הבלט, מכיוון שמימוש היצירה מתהווה בגופם ובאישיותם כמבצעים (ירון, 1989/1990).

סוגיות חברתיות - היצירות של באוש מתרחשות במרחב חברתי נקודתי של חברה שאינה מוגדרת לפרטיה, כשהזמן והמרחב נשארים מעורפלים. מנותקות מתנאים היסטוריים או חברתיים קונקרטיים. ביצירותיה משמשת ההיסטוריה כמטפורה ללא חשיבות משמעותית. התקופה ההיסטורית נחשפת כשהדמויות שרות או מדקלמות להיטים המאפיינים תקופה מסוימת, או שזה נרמז בריקוד בתלבושות או באביזרים על הבמה. גישה זאת יוצרת מיקוד בהיבטים ייחודיים של הדמות, ומציגה את מערכות היחסים בין הדמויות.

באוש מפנה את הצופה ישירות לחווית המציאות היא אינה מתרכזת בטכניקה ווירטואוזיות המוטיבים המרכזיים שאפשר למצוא כמעט בכל עבודותיה הם **עימות ומאבק בין המינים, התנהגות אנשים בחברה, געגועים ומגבלות בני האדם**. באוש מעודדת התבוננות חדשה בחוויות מוכרות, וכך הופך המסר שהיא מעבירה לחברתי ואפקטיבי.

בנוסף באוש עושה **שימוש בשפה**, הגוף חושף את מה שהשפה מנסה להסתיר.

אלמנט מרכזי נוסף בעבודותיה הוא הפעולות האלימות, באוש משתמשת בהן כדי לשרת את הנושאים ביצירותיה. היא משנה את אפקט האלימות באמצעים של הזרה, ההופכת דברים מוכרים ושגורים לבלתי מוכרים ולמוזרים, ובכך מחדדת את ראיית הדברים, מבטלת את ההתייחסות האוטומטית אליהם ומעצימה את רישומם.

שפה תנועתית - למרות מיומנות הרקדנים בעלי הטכניקה והיכולת התנועתית הגבוהה, היא אינה עוסקת בהצגה של וירטואוזיות טכנית. ייחודיות היא תוצר של שילוב בין האמנות לחיי היום יום, המבוססת על מחוות שמקורן בחיי היומיום המודגשות באמצעות חזרה פרובוקטיבית והכפלה..

שכבות ורבדים - העבודות של באוש מורכבות משכבות של פירוש חוסר הנסיבות בעבודות מאפשר לכוון את הביקורת כנגד המוסכמות, ולא כנגד הסיבות או ההקשר התפקודי שלהם. באוש מביאה אותנו לחשוב על המשמעות של פסיביות ותלותיות, על אלימות ביחסים בין גברים ונשים או על תפקידם החברתי.

